

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Latin Amerika Çalışmaları
Araştırma ve Uygulama Merkezi Mükürleri

1950: LATİN AMERİKA ÖLKELERİYLE İLİŞKİLERİMİZDE BİR DÖNÖM NOKTASI

Ankara 2021

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Latin Amerika Çalışmaları
Araştırma ve Uygulama Merkezi

1950: LATİN AMERİKA ÜLKELERİYLE İLİŞKİLERİMİZDE BİR DÖNÜM NOKTASI

Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları: 26
Ankara Üniversitesi Yayınları No: 741

Proje Sorumlusu

Yavuz Selim Kıran, Dışışleri Bakan Yardımcısı

Proje Yöneticileri

Büyükelçi Engin Yürür, Genel Müdür
Prof. Dr. Mehmet Necati Kutlu, Müdür

Yayına Hazırlayan

Arş. Gör. İbrahim Özgür Çiçek

Koordinatör

Ayşe Selcan Şanlı, Genel Müdür Yardımcısı Vekili

Yayın Kurulu

Büyükelçi Engin Yürür, Genel Müdür
Prof. Dr. Mehmet Necati Kutlu, Müdür
Yusuf Turan Çetiner, Genel Müdür Yardımcısı
Serkan Sönmez, Dışışleri Uzmanı

Düzeltili

Öğr. Gör. Zeynep Kayacak
Selen Koçkar

ISBN: 978-605-136-544-2

Baskı

Ankara Üniversitesi Basımevi
İncitaşı Sokak No: 10, 06510, Beşevler/ANKARA
Tel: 0312-213 66 55
Basım Tarihi: 14.01.2022

İÇİNDEKİLER

Dışışleri Bakanı Sn. Mevlüt Çavuşoğlu'nun Sunuşu.....	11
Prof. Dr. Necdet Ünüvar'ın Sunuşu	13
Önsöz	15
BELGE 1.....	19
Latin Amerika'da yeni elçilikler kurulması hakkında Buenos Aires Büyükelçisi Abdülahat Akşin'in Dışışleri Bakanlığına gönderdiği 27.10.1945 tarihli değerlendirme.	
BELGE 2.....	22
Nikaragua Cumhurbaşkanı Leonardo Argüello Barreto'nun ant içme törenine katıldıktan sonra Kosta Rika'yı ziyaret eden Vaşington Büyükelçisi Abdülmennan Tebelen'in tören ve ziyaret hakkında Dışışleri Bakanlığına ilettiği 15.5.1947 tarihli rapor.	
BELGE 3.....	27
Buenos Aires Elçisi Emin Ali Sipahi'nin Latin Amerika'da temsil sahamızın genişletilmesini öneren 19.9.1947 tarihli raporu.	
BELGE 4.....	31
Dışışleri Bakanlığının, Latin Amerika'da temsil düzeyimizin arttırılmasının Birleşmiş Milletler'de ülkemizle ilgili konuların lehimize sonuçlandırılmasına olumlu etkisi olacağına dair 20.11.1947 tarihli değerlendirmesi.	
BELGE 5.....	33
Lahey Elçisi Âli Türkgeldi'nin Dışışleri Bakanlığına gönderdiği Peru ve Dominik Cumhuriyeti Elçilerinin yaptıkları ziyaretlerde Latin Amerika'daki Elçiliklerimizin akredite oldukları ülkelerin sayısının arttırılması suretiyle ikili ilişkilerin geliştirilmesinin yararlarına değindiklerini bildiren 18.11.1947 tarihli şifre telgraf.	

BELGE 6.....	35
Dışişleri Bakanlığının, başta Brezilya olmak üzere Latin Amerika'daki Elçiliklerimizin Büyükelçilik düzeyine çıkarılmasını ve Venezuela'da temsilcilik açılmasını öneren 17.12.1947 tarihli değerlendirmesi. (Değerlendirmenin üçüncü sayfasına 1948 yılında bir not eklenmiştir.)	
BELGE 7.....	40
Birleşmiş Milletler Daimî Deleşemiz Selim Sarper'in, diğer hususların yanı sıra, BM çalışmalarında 20 oya sahip Latin Amerika ülkeleriyle ilişkilerin geliştirilmesinin ve bu amaçla Latin Amerika'da mukim Büyükelçiliklerimizin akredite oldukları ülkelerin sayısının artırılmasının önemine dair 16.11.1947 tarihli şifre telgrafı.	
BELGE 8.....	47
Küba Devlet Başkanlığına seçilen Carlos Prío Socarrás'ın yemin töreninde ülkemizin temsili konusunda Küba Devlet Bakanı Rafael Pérez y González Muñoz tarafından Dışişleri Bakanlığına gönderilen İspanyolca telgraf.	
BELGE 9.....	48
Dışişleri Bakanlığından Başbakanlığa gönderilen, Küba Devlet Başkanı Dr. Carlos Rio Socarras'ın yemin törenine ülkemiz adına temsilci gönderilmesi hususunun sorulduğu 6.9.1948 tarihli yazı.	
BELGE 10	49
Başbakanlık tarafından Dışişleri Bakanlığına gönderilen Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in Küba Devlet Başkanının yemin törenine katılmasının uygun görüldüğünü bildiren 11.9.1948 tarihli yazı.	
BELGE 11.....	50
Dışişleri Bakanlığının Meksika Elçiliğine Küba Devlet Başkanının yemin törenine katılması hususunda gönderdiği 11.9.1948 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 12.....	51
Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in katıldığı Küba Devlet Başkanının yemin törenine dair 26.10.1948 tarihli raporu. (Raporda Latin Amerika'daki temsilcilerimizin Büyükelçi unvanıyla görevlendirilmelerinin önemi vurgulanmaktadır.)	
BELGE 13.....	53
Buenos Aires Elçisi Emin Ali Sipahi'nin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Latin Amerika'daki temsilimizin genişletilmesinin zarureti ve görev sahalarının belirlenmesi hakkında 2.12.1948 tarihli yazı.	

BELGE 14.....	55
Dışişleri Bakanlığından Vaşington, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Meksika, Santiago Elçiliklerine ve Birleşmiş Milletler nezdindeki Daimî Delegeliğine gönderilen, Orta ve Güney Amerika'da Elçiliklerimizin hangi ülkelere akredite edilmeleri ve bir Elçilik daha açılacaksa hangi ülkede açılması gerektiğine dair görüşlerinin bildirmesini isteyen 9.8.1949 tarihli yazı.	
BELGE 15.....	57
Meksika Elçimiz Vedit Uzgören'nin Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmelerine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Venezuela'da açılabileceği değerlendirmesini içeren 22.8.1949 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 16.....	60
Buenos Aires Elçisi Emin Âli Sipahî'nin Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmelerine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Kolombiya'da açılmasının uygun olacağı değerlendirmesini içeren 29.8.1949 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 17.....	64
Birleşmiş Milletler Daimî Delegemiz Selim Sarper'in Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelere hangi Elçiliklerimizin akredite edilmelerine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Kolombiya'da açılmasının faydalı olacağı değerlendirmesini içeren 1.9.1949 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 18.....	69
Santiago Elçisi Bedii Arbel'in Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelere hangi Elçiliklerimizin akredite edilmelerine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Kolombiya veya Guatemala'da açılmasının ve Küba'da Başkonsolosluk kurulmasının düşünölebileceğini bildiren 15.9.1949 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 19.....	73
Latin Amerika'da temsilimiz konusunda Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtiplik Kalemince 16.9.1949 tarihinde hazırlanan Bilgi Notu. (Notun Bedri Tahir Şaman tarafından hazırlandığı anlaşılmaktadır.)	

BELGE 20.....	81
Vaşington Büyükelçimiz Feridun Cemal Erkin'in Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmesine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Venezuela'da açılmasının uygun olacağı değerlendirmesini içeren 1.10.1949 tarihli yazı.	
BELGE 21 – TSID: 1521220.....	83
Rio de Janeiro Büyükelçisi Fuat Carım'ın Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmesine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Kolombiya'da açılmasının uygun olacağı değerlendirmesini içeren 1.10.1949 tarihli yazı.	
BELGE NO: 22	85
Dışişleri Bakanlığının Latin Amerika ülkelerinin hangi Elçiliklere akredite edilmesi hakkında 22.10.1949 tarihli Bilgi Notu. (Notta maddi imkânsızlıklar nedeniyle yeni Elçilik açılmasının uygun olmayacağı belirtilmektedir.)	
BELGE 23.....	92
Dışişleri Bakanlığından Birleşmiş Milletler nezdindeki Daimî Delegeliğimize gönderilen, Latin Amerika'da yeni bir Elçiliğin açılmasına bütçe durumu nedeniyle gerek ve olanak olmadığını bildiren ve temsilciliklerimize akredite olacakları yeni ülkeler hakkında bilgi vererek görüşlerinin sorulduğu 23.12.1949 tarihli yazı. (Benzer bir yazı Vaşington Büyükelçiliğine gönderilmiştir.)	
BELGE 24.....	94
Birleşmiş Milletler nezdinde Daimî Delege Selim Sarper'in Dışişleri Bakanlığının 23.12.1949 tarihli yazısına cevaben gönderdiği 23.1.1950 tarihli yazı.	
BELGE 25.....	96
Dışişleri Bakanlığının Vaşington Büyükelçiliğine gönderdiği; Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in ülkemizi Guatemala, Honduras, El Salvador, Nikaragua, Kosta Rika, Panama, Küba, Haiti ve Dominik Cumhuriyeti nezdinde temsil etmesinin kararlaştırıldığını bildiren ve bu ülkelerin Vaşington Büyükelçilikleri vasıtasıyla adigeçene agreman talep edilmesi talimatını veren 13.3.1950 tarihli şifre telgraf.	

BELGE 26.....	98
Dışişleri Bakanlığının 13.3.1950 tarihli telgrafına cevaben Vaşington Büyükelçiliğinin ilgili ülkelerden agremanların istendiğini ve Panama'nın Roma Elçisinin ülkemize akredite edilmesi için agreman talep edildiğini bildiren 24.4.1950 tarihli şifre telgrafı.	
BELGE 27.....	99
Dışişleri Bakanlığından gönderilen; Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Guatemala, Honduras, Kosta Rika, El Salvador, Nikaragua, Panama, Küba, Haiti ve Dominik Cumhuriyeti nezdinde akredite edileceğini bildiren 13.3.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 28.....	100
Dışişleri Bakanlığı Protokol Umum Müdürlüğü'nün Meksika ve Santiago Elçiliklerine gönderdiği, güven mektubu sunulacak devlet başkanlarının ad ve sıfatlarının bildirilmesini isteyen 22.3.1950 tarihli telgrafı.	
BELGE 29.....	101
Dışişleri Bakanlığının Santiago Elçiliğine gönderdiği, Elçi Bedri Tahir Şaman için Peru, Kolombiya, Ekvador, Venezuela ve Bolivya Hükümetlerinden agreman talep edilmesi hakkındaki 13.3.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 30.....	102
Santiago Elçiliğinin, Bedri Tahir Şaman için Peru, Kolombiya, Bolivya ve Ekvador Hükümetlerinden agreman istendiğini bildiren 31.3.1950 tarihli şifre telgrafı.	
BELGE 31.....	103
Santiago Elçiliğinin Bedri Tahir Şaman'a Bolivya Hükümeti tarafından agreman verildiğini bildiren 6.4.1950 tarihli şifre telgrafı.	
BELGE 32.....	104
Dokuz Latin Amerika ülkesine akredite edilen Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in sözkonusu ülkelere itimatname sunma amacıyla yapacağı seyahatlere ilişkin idari ve mali ihtiyaçları bildirdiği 12.4.1950 tarihli yazı.	
BELGE 33.....	107
Dışişleri Bakanlığının, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in akredite olduğu ülkelere yapacağı yolculuklara ilişkin idari ve mali ihtiyaçları bildirdiği 12.4.1950 tarihli yazısına, 9.5.1950 tarihli cevabı.	

BELGE 34.....	111
Santiago Elçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Bedri Tahir Şaman'a Ekvador Hükûmeti tarafından agreman verildiğine dair 9.5.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 35.....	112
Santiago Elçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Bedri Tahir Şaman'a Peru Hükûmeti tarafından agreman verildiğine dair 10.5.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 36.....	113
Santiago Elçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Bedri Tahir Şaman'a Kolombiya Hükûmeti tarafından agreman verildiğine dair 15.5.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 37.....	114
Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Küba, Kosta Rika, El Salvador, Honduras, Panama ve Dominik Cumhuriyeti'nin agreman verdiğine dair 5.6.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 38.....	115
Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Nikaragua Hükûmeti tarafından agreman verildiğine dair 13.7.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 39.....	116
Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Haiti'de düzenlenecek seçimler dolayısıyla 1950 yılının Aralık ayından önce agreman verilemeyeceğini, Guatemala'nın ise agreman talebine yakın zamanda yanıt vermesinin beklendiğini bildiren 28.08.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 40.....	117
Santiago Elçisi Bedri Tahir Şaman'ın ülkemizi Bolivya, Kolombiya, Ekvator ve Peru Devletleri nezdinde temsil etmesi hususunda yayımlanan 21.9.1950 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı metni.	
BELGE 41.....	118
Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in ülkemizi Kosta Rika, Küba, El Salvador, Honduras, Panama, Dominik ve Nikaragua Devletleri nezdinde temsil etmesi hususunda yayımlanan 21.9.1950 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı metni.	

BELGE 42.....	119
Santiago Elçisi Bedri Tahir Şaman'ın Bolivya, Peru, Kolombiya ve Ekvador Hükûmetlerinin güven mektubu sunmasını beklediğini Dışişleri Bakanlığına bildirdiği 7.10.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 43.....	120
Santiago Elçisi Bedri Tahir Şaman'ın Ekvador Cumhurbaşkanı'na sunacağı güven mektubunun Dışişleri Bakanlığınca hazırlanmış olan metni.	
BELGE 44.....	122
Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Guatemala Hükûmeti tarafından agreman verildiğine dair 25.11.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 45.....	123
Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Şili ile Venezuela arasındaki ilişkilerin kesilmiş olması nedeniyle Venezuela nezdinde temsil için Santiago Elçiliği yerine bir başka Elçiliğin akredite edilmesi hakkında 27.11.1950 tarihli şifre telgraf.	
BELGE 46.....	124
Dışişleri Bakanlığından Vaşington Büyükelçiliğine gönderilen, Şili ile Venezuela arasındaki ilişkilerin kesilmiş olması nedeniyle Venezuela nezdinde temsil için Santiago Elçiliği yerine Meksika Elçiliğinin daha uygun olduğunu bildiren 9.12.1950 tarihli yazı.	
BELGE 47.....	125
Vaşington Büyükelçiliğinden Dışişleri Bakanlığına gönderilen, Meksika Büyükelçisi Vedit Uzgören için Venezuela makamlarından agreman istendiğini bildiren 30.12.1950 tarihli yazı.	
BELGE 48.....	129
Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in Nikaragua Cumhurbaşkanı Anastasio Somoza'ya sunacağı güven mektubunun Dışişleri Bakanlığınca hazırlanmış Türkçe metni.	
BELGE 49.....	131
Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in Nikaragua Cumhurbaşkanı Anastasio Somoza'ya sunacağı güven mektubunun Dışişleri Bakanlığınca hazırlanmış Fransızca metni.	
BELGE 50.....	133
Meksiko Elçiliğimizin Bakanlığa gönderdiği, Nikaragua Cumhurbaşkanı'nın ant içme törenine ilişkin 5.5.1951 tarihli yazı.	

SUNUŞ

Türkiye, izlediği çok yönlü dış politika çerçevesinde Latin Amerika ve Karayipler (LAK) bölgesiyle de ilişkilerini geliştirmek amacıyla bölge ülkelerine yönelik aktif bir dış politika izlemektedir. Bu çerçevede, 1998 yılında “Latin Amerika ve Karayipler Eylem Planı” hazırlanarak uygulamaya koyulmuş, 2006 yılında ise Eylem Planı güncellenerek, aynı yıl ülkemizde “Latin Amerika ve Karayipler Yılı” ilan edilmiştir.

Söz konusu eylem planı ve bölgeye yönelik çok yönlü politikamız çerçevesinde, ülkemizin bölgedeki etkisi ve görünürlüğü sürekli artmış, bölge ülkeleriyle ilişkilerimiz karşılıklı yarar, saygı, dostluk ve işbirliği temelinde gelişmiştir. Nitekim 2002 yılında bölgede yalnızca altı Büyükelçiliği bulunan Türkiye, 3 Mart 2021 tarihinde açılan Montevideo Büyükelçiliğimiz dâhil olmak üzere toplam 17 Büyükelçiliği ve 1 Başkonsolosluguyla Latin Amerika ve Karayiplerde temsil ağı yaygın ülkelerden biri haline gelmiştir. Benzer şekilde, Latin Amerika ve Karayipler ülkelerinin 2006 yılında 6 olan ülkemizdeki Büyükelçilik sayısı da, 2020 yılına gelindiğinde 15 Büyükelçilik ve beş Başkonsolosluk’a yükselmiştir.

Bir yandan bölge ülkeleriyle ikili ilişkilerini derinleştiren Türkiye, diğer yandan Karayip Devletleri Birliği (ACS), Karayip Topluluğu (CARICOM), Orta Amerika Entegrasyon Sistemi (SICA), Latin Amerika ve Karayipler Parlamentosu (PARLATINO), And Parlamentosu (PARLANDINO) ve Orta Amerika Parlamentosu (PARLACEN) başta olmak üzere bölgesel teşkilat ve parlamentolarla da işbirliğini kuvvetlendirmiştir.

Bu süreçte, karşılıklı üst düzey ziyaretler ve siyasi istişarelerin de etkisiyle LAK bölgesi ülkeleri ile 2000 yılında 900 milyon Dolar olan ticaret hacmimiz, 2020 yılında 10 milyar Doları aşmıştır. Keza, Türk Hava Yolları’nın bölgede 7 ülkede 8 noktaya gerçekleştirdiği uçuşlar ile Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı’nın Kolombiya ve Meksika Bölge Ofislerinin açılması da ilişkilerimizin gelişmesine büyük ivme kazandırmıştır.

2020 yılı, ülkemiz ile Bolivya, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, El Salvador, Honduras, Kosta Rika, Nikaragua, Panama, Peru ve Venezuela arasındaki diplomatik ilişkilerin tesisinin 70. yılı olmuştur. Covid-19 salgınının getirdiği kısıtlamalara rağmen, bu özel dönüm noktasını, hepsiyle yakın dostluk ilişkilerine sahip olduğumuz sözkonusu ülkelerle birlikte kutlamak için çeşitli faaliyetler gerçekleştirdik. Bu bağlamda, Ankara Üniversitesi Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (LAMER) ile Bakanlığımız Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı'nın ortak çalışmalarıyla hazırlanan ve anılan ülkelerle diplomatik ilişkilerimize dünden bugüne ışık tutmayı amaçlayan "1950: Latin Amerika Ülkeleriyle İlişkilerimizde Bir Dönüm Noktası" başlıklı bu eserin yayınlanmasından da büyük memnuniyet duyuyorum.

Bu değerli çalışmanın Latin Amerika ülkeleriyle ilişkilerimizin gelişimi ve potansiyelini göstermek bakımından araştırmacılara yararlı bir referans kaynağı teşkil edeceğine inanıyor, yayının hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkürlerimi sunuyorum.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU

T.C. Dışişleri Bakanı

SUNUŞ

Hükümetimiz tarafından 2006 yılında Latin Amerika ve Karayipler Açılım Planı (LAK) uygulamaya konulmuştur. Programın uygulanmaya başlanmasıyla birlikte Latin Amerika ülkeleriyle ticari, siyasi, kültürel ilişkilerimizde önemli mesafeler kaydedilmiştir. Bu bağlamda, Üniversitemiz Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (LAMER) de, Türkiye ile Latin Amerika ülkeleri arasındaki ilişkilerin niteliğinin ve niceliğinin gelişmesine yönelik önemli görevler üstlenmiştir.

Araştırma Merkezimiz kurulduğu 2009 yılından bu yana gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında çeşitli kurumlarla işbirliği yaparak Latin Amerika'da Türkiye'nin, Türkiye'de ise Latin Amerika'nın görünürlüğünü artırmaya yönelik bilimsel çalışmalarını sürdürmektedir. Ayrıca, Latin Amerika ile ülkemiz ilişkilerinin seyrine ve tarihçesine ilişkin referans düzeyinde eserler ortaya koymayı amaçlayan Araştırma Merkezimiz yürüttüğü bilimsel araştırma projeleriyle de bu alandaki literatüre önemli katkılar sunmaktadır.

LAMER ile T.C. Dışişleri Bakanlığı Diplomatik Arşiv Başkanlığı arasında, Latin Amerika ülkeleriyle ülkemizin diplomatik ilişki kurmaya başlayışının 70. yılı münasebetiyle yapılan arşiv araştırması konulu işbirliği kapsamında önemli veriler elde edilmiştir. Söz konusu verilerin alanda yapılan ve yapılacak bilimsel çalışmalar bakımından olmazsa olmaz başvuru kaynağı niteliği taşıyacağı kanaatindeyim. Bu eserin Latin Amerika ülkeleriyle ilişkilerimizin geleceğe taşınmasında da önemli katkılara sahip olacağını düşünmekteyim.

Bu vesileyle, projenin gerçekleştirilmesinde önemli katkılar sunan başta T.C. Dışişleri Başkanlığı Arşiv Dairesi Başkanlığı ile Üniversitemiz Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezimiz olmak üzere tüm paydaşlara teşekkür ediyorum. Bu eserden faydalanacak olanlara hayırlı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Necdet Ünüvar
Ankara Üniversitesi Rektörü

ÖNSÖZ

Ankara Üniversitesi Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezimiz kurulduğu 2009 yılından bu yana bölge ülkeleriyle ilişkilerimizin tesisi ve yürütülmesi ile ilgili araştırmalar gerçekleştirmiş ve bu çalışmalarının sonuçlarını yayımlamıştır. 1950 yılı, anılan bölge ile ülkemiz arasındaki ilişkiler açısından önemli bir dönüm noktası teşkil etmiş, bahse konu tarihte toplam 12 ülke ile diplomatik ilişkilerin başlatılması yönünde kalıcı adımlar atılmıştır. 2020 yılının bu atılan adımların 70. yılı olması hasebiyle geçtiğimiz yıl bahse konu 12 ülke olan Bolivya, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, El Salvador, Honduras, Kolombiya, Kosta Rika, Küba, Nikaragua, Panama, Peru ve Venezuela ile diplomatik ilişkilerimizin tesisine dair bir kitap çalışmasının başlatılması, gerek Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne gerekse Dışişleri Bakanlığımızca uygun görülmüştür. Bu çerçevede Dışişleri Bakanlığımız Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı bünyesinde Üniversitemiz personeli ile Bakanlık personelinin birlikte gerçekleştirdikleri çalışmalar neticesinde anılan 12 Latin Amerika ülkesiyle ilişkilerin başlatılmasına dair 50 adet belge ortaya çıkmıştır. Bu meyanda, söz konusu diplomatik ilişkilerin tesisine yönelik çalışmaların konunun nihayete erdiği yıl olan 1950 yılından 3 yıl önce, 1947 yılında başlatıldığı anlaşılmıştır. Bu kapsamda o dönemde ilişkilerimiz bulunmayan Latin Amerika ülkeleri ile ilişki tesisinin neden önemli bulunduğu, nasıl tasarlandığı ve yürütüldüğüne dair arşiv belgeleri bu kitabın muhtevasını oluşturmaktadır. Daha önce hiç yayımlanmamış bu belgelerin diploması tarihimizde bir dönüm noktası olan bu önemli adıma ışık tutar nitelikte olduğu ve bu mühim belgelerin bundan sonra benzer konularda araştırma yapacak kişi ve kuruluşlara kaynaklık edebileceği muhakkaktır.

Latin Amerika’da bilfiil temsilimizin günümüzde 17 yerleşik Büyükelçilik ve 1 Başkonsolosluk düzeyinde bulunması 1950 yılında diplomatik ilişkilerinin tesisi yönünde atılan adımının ne denli isabetli olduğunu da ortaya koymaktadır. Bahse konu hazırlık çalışmalarının yürütüldüğü günlerde, Birleşmiş Milletler Daimi

Delegemiz Büyükelçi Selim Sarper'den gelen ve bu çalışmanın 7 numaralı belgesini teşkil eden raporda geçen ifadelerin burada tekrarlanmasında fayda mütalaa edilmektedir:

“Cenubî Amerika devletleri ile teker teker iyi münasebetler tesisine çalışıyorum. Bu gayretlerimiz şimdilik az da olsa muvaffak oluyor. Bu münasebetle şu ciheti arz edeyim ki, Cenubî Amerika devletlerinin muzaheret ve sempatisini temin etmeden Birleşmiş Milletlerde hemen hiçbir şeyi yürütmeye imkân yok gibidir. Bu itibarla bu memleketlerin büyüklerindeki Büyükelçilerimizle daha küçüklerinden birkaçı nezdinde birden akredite edilebilecek Elçilerimizin şimdiden bu memleketler üzerinde çalışmalarının az ileride Assemblée Générale'e düşecek işlerimizin selamet ve emniyeti bakımından çok ihtiyatlı ve doğru bir hareket olacağını kemali hürmetle arz ve telkin eylerim.”

1947 yılında yazılan bu satırlar o dönemde de bugünlerde de aynen geçerli olup Türk Dışişleri geleneğinin ne denli etkili ve isabetli çalışmalar ortaya koyduğunun güzel bir göstergesidir. Bu çalışmanın gerçekleşmesi için gerekli talimat ve müsaadeleri veren Dışişleri Bakanı Sn. Mevlüt Çavuşoğlu ve Üniversitemiz Rektörü Sn. Prof. Dr. Necdet Ünüvar'a teşekkürlerimizi arz ediyoruz. Başta Dışişleri Bakanlığı Andlaşmalar Genel Müdürü Büyükelçi Engin Yürür olmak üzere çalışmaya tam desteklerini veren Dışişleri Bakanlığı Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı personeline de burada şükranlarımızı sunmayı borç biliyoruz. Arşiv belgelerinden oluşan bu önemli çalışma yukarıda saydığımız kişi ve kurumların desteği ve emeği olmadan ortaya çıkamazdı. Çalışmamızın araştırmacılar ve konuya ilgi duyanlar için yol gösterici olmasını umuyoruz.

Prof. Dr. Mehmet Necati Kutlu

Ankara Üniversitesi

Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü

1950: LATİN AMERİKA ÜLKELERİYLE
İLİŞKİLERİMİZDE BİR DÖNÜM NOKTASI

BELGELER

BELGE 1

Latin Amerika'da yeni elçilikler kurulması hakkında Buenos Aires Büyükelçisi Abdülhat Akşin'in Dışişleri Bakanlığına gönderdiği 27.10.1945 tarihli değerlendirme.

Üzd: Cennub Amerika'da yeniden Elçilikle kurulması hakkında bazı mürurat.

27.10.1945

TÜRKİYE ELÇİLİĞİ
BUENOS AYRES

İHLAL N: 6955
MÜRUR N: 209
KİMLİK:
Uçakla

ZATA MARŞİSTUR

Dışişleri Bakanlığına

Yedi yıldır Amerika'da yaşamak dolayısıyla bu kıt'a'da Cumhuriyet Hükümetini temsil şerefine nail olan arkedajlarımızın en eskisiyim. Bunun için yurdumuzun bu kıt'a'da temsili dolayında aşağıda ki müruratta bulunmağa cesaret ediyorum :

Elçiliklerimizin kurulduğunda başlıca iki nota esas tutuluyordu:

- * Memleketimiz ile diğer memleketler arasında dostluk münasebetleri kurmak."
- * Ticaret münasebetlerini arttırmak."

Birinci bakımdan -hale Latinamerika ülkelerinde Elçiliklerimiz- gerçekten bir ihtiyacı karşılamağa olduğuna şüphesiz yoktur. Ticari bakımdan da Latinamerika kıt'asında Brezilya ve Arjantin'deki Elçiliklerimizin önemli durumları olduğu meydandadır. Meksika'nın milletlerarası durumu dolayısıyla buradaki Elçiliğin göreceği vazifemin önemli sön görürsün.

Fakat yeni Milletlerarası Kurumun meydana gelmesi Elçiliklerimizin kurulmasını gerektiren unsurlar arasında yeni bir tane daha katmış bulunmaktadır. Yeni kurumun genel kurulunda, güven kurulunda, ekonomik ve sosyal kurulunda ve diğer kurullarında bizi ilgilendiren işlerde başka devlet temsilcilerinin verecekleri oyların bizim için büyük önemli vardır.

Amerika kıt'asında yirmi bir cumhuriyet vardır. Buna Kanada'yı da katarsak yirmi iki olur. Bu cumhuriyetlerin başlıca kurullarda bir kaç oya malik olacaklarına şüphesiz yoktur. Bundan ötürü bu cumhuriyetlerin başlıcaları ile olsun siyasi münasebetler ve dostluklar tesisinde memleketimiz vardır. Şurası da varki, harıstıyanlığın tesiri altında olan bu kıt'a insanlarına memleketimiz çok fena tanı-

1308 26/11/1945

Dau

T. I.

T. I.

- 2 -

tılmıştır. Her yerde kendilerini gösterip sevdirecek arkadaşlarımızın ülkemizi buldukları yerlerde tanıtmağa ve yanlış düşünce ve kanaatları gidermeğe muktedir ve muvaffak olcuklarına şüphesiz yoktur.

Cenubi Amerika'da henüz Elçiliğimiz olmayan bir kaç ülke vardır ki bunlar kıt'ânın nüfuzlu ve yahut büyücek ülkeleridir. Kıt'âda temsilcilik eden arkadaşlarımızın bu ülkelerde terhisleri de pek mümkündür. Bu ülkeler şunlardır :

Kolombiya; Peru; Uruguay; .

Kolombiya, 439 bin mil kare toprağı ve dokuz buçuk milyon nüfusu olan demokratik ve kültür bakımından ileri bir ülkedir. İspanyolların istilasından evvel Cenubi Amerikanın Pasifik yüzünde ileri bir medeniyet kurmuş olan (INCA) İmparatorluğunun merkezi olan Peru'nun 482 bin mil kare toprağı ve yedi milyon nüfusu vardır. Arjantin'in şimal komşusu olan Uruguay ise küçük bir ülkedir; fakat kültür ve idare bakımından Amerikanın en ileri bir devletidir. Uruguay'ın seçkin diplomatları milletlerarası kongrelerde de daima özel bir mevki edinmeğe muvaffak olmuşlardır.

Bu üç ülkenin yanında Küba; Venezuela; Ekuador; ve Bolivya ikinci derecede yer alabilirler.

Fikrimce coğrafya bakımından bu ülkelerde şu suretle temsil edilebiliriz:

1. Washington Büyük Elçiliğimiz aynı zamanda Meksika ve Küba'da;

2. Rio de Janeiro Elçimiz Venezuela ve Kolombiya'da;

3. Santiago Elçimiz Peru ve Ekuador'da;

4. Buenos Aires Elçimiz de Uruguay ve Bolivya'da ve hatta Paraguay'da; temsilcilik edebilirler.

Şu hale göre yeni dünyanın yirmi iki ülkesinden on dördünde temsil edilmiş olabileceğiz.

Avrupa devletlerinin çoğu aşağı yukarı arz ettiğimiz şekilde davranmaktadırlar. Mesela İsviçrenin buradaki Elçisi

- 3 -

Uruguay ve Paraguay'da da Elçidir. Polonya Elçisi Uruguay, Paraguay ve Bolivya'da da elçi bulunmaktadır. Bittabi elçi tşyini hususunda karşılık beklememeliyiz. Çünkü bu sayılan ülkelerin bazıları küçük ve mali durumları da çokluk ağı değildir. Bunlar her yerde bağı başına birer elçilik kuramazlar. Esasen Latinamerikanın Pasifik yüzündeki ülkeleri ile ticaretimiz de yok gibidir.

Şimdi Amerika ülkeleri arasında muntazam uçak seferleri olduğundan gidip gelme de güç değildir. Her hangi bir iş için bir Elçimizin temsilciliğini ettiği bir ülkeye gidip gelmesi artık gün meselesidir.

Uruguayla memleketimiz arasındaki ticaret son zamanlar da hayli da gelişmiş bulunmaktadır.

Keyfiyeti yüksek takdirlerine arz eder ve bu vesile ile de derin saygılarımı yenilerine.

Elçi

[Handwritten signature]

§ 4

28 3 46

[Handwritten mark]

11.
15 401
28 3 46

BELGE 2

Nikaragua Cumhurbaşkanı Leonardo Argüello Barreto'nun ant içme törenine katıldıktan sonra Kosta Rika'yı ziyaret eden Vaşington Büyükelçisi Abdülmennan Tebelen'in tören ve ziyaret hakkında Dışişleri Bakanlığına ilettiği 15.5.1947 tarihli rapor.

T. C.
VAŞINGTON
BÜYÜK ELÇİLİĞİ
N. 714/158

15 Mayıs 1947.

Dışişleri Bakanlığına

92 numaralı iş'ara zeyildir:

Telekki eylediğim yüksek talimatları veçhile, Nicaragua Cumhuriyeti'nin andiçme merasiminde hükümetimizi temsil etmek üzere 26 Nisan'da merkezi hükümeti olan Managua şehrine vardım. Tayyare meydanında Protokol Şefi tarafından istikbal olunarak heyetlerin ikametına tahsis edilmiş olan Grandotel'e isal olundum.

Ertesi sabah Hariciye Nazirinin saat II de Âicilerini kabul edeceğini Protokol Şefinin haber vermesi üzerine, müayyen saatte Hariciye Nezaretinin bulunduğu Palazzo Nacional'e gittim. Protokol muavini tarafından kapıdan karşılanarak Nezaretin merasim odası olan Mavi Salon'a götürüldüm. Bir iki dakika sonra Nazir, refakatinde Protokol Şefi bulunduğu halde salona girdi. Protokol Şefi Naziri takdim ederek çekildi. Yetmiş üç yaşlarında olan Nazir beyanı hoşnûdettiğinden sonra elinden tutarak beraberce kanapeye oturttu. Kendisi söze bağliyerek, memleketimizin Nicaragua hükümetinin davetine icabet ederek bu merasime bir elçi göndermek suretile Nicaragua milletine karşı izhar eylemiş olduğu dostluk hislerinin son derece minnettar bulduklarını ifade eyledi. Kendisine icabeden mukabelede bulunduğundan sonra, geçen Asamblede Komsey azalıkları intihabı esnasında bize rey vermek suretile göstermiş oldukları yakınlıktan dolayı bu vesile ile de teşekkür etmek istediğimi söyledim. Nazir cevaben, Cumhuriyet Başkanı General Somoza'nın büyük bir memnuniyetle delegasyonlarına bu bapta talimat vermiş olduğunu ve sözüne devamla, memleketimize karşı büyük bir dostluk ve hayranlık beslediklerini ve geçen harpte de insaniyete yapmış olduğumuz yardımlardan yakinen haberdar olduklarını söyleyerek "Amerika hükümeti Cumhuriyetimizin nutku burada sevinç uyandırmıştır. Bizlerde her vesile ile sizinle beraberiz," dedi. Kendisiyle mülakatımız bu hava içerisinde yarım saat kadar devam etti. Ayrılacağım sırada Nazir oradaki ikametinin esnasında refakatime tayin olunan mihmandar General Chavez ile Emir Sabiti Yüzbaşı Salina'yı takdim etti. Kendisine, gösterilen müsaferperverlikten dolayı teşekkür ederek ayrıldım.

Managua'da merasim bir hafta kadar devam etti. İlk kısmı, on seneden beri memleketi idare etmekte olan Cumhuriyet Başkanı General Somoza'nın, Başkan sıfatıyla iştirak eylediği merasimle başladı. Ervalâ Cumhuriyet Başkanı Leon şehrinde kurmuş olduğu beş fakülteli Üniversitenin yeni binasını küşat etti. Bu merasime Nicaragua'da akredite bulunan süfere davetli idi. Cumhuriyet Reisinin Leon'dan avdetini

./.

T. C.
VAŞINGTON
BÜYÜK ELÇİLİĞİ

- 2 -

müteakip Hariciye Nazırı preseana sırasile refakatlerinde mihmandarları olduğu halde fevkalâde Elçileri kabul etti. Elçiler bu vesile ile Nazıra itimatnamelerinin suretlerini takdim ettiler. Nazır Zâti Devletlerinin âcizlerinin itimatnamesi hakkında telgraflarını aldığı ve Reiscumhur'a arzettiğini bu vesile ile söyledi.

Ertesi gün Cumhur Başkanı Samoza, yine sıra takibi suretile, Nonce başta olarak itimatnameleri almak üzere sarayda heyetleri kabul etti. General Samoza'ya müteâmil sözleri söylediğimde, kendisi de aynı şekilde mukabele ederek, Pennsylvania Üniversitesinde ikmâli tahsil etmiş olan Müşarünileyh ayrılacağı sırada, İngilizce "ilk Türkiye Elçisi olarak 'You are more than welcome!" dedi.

Itimatname merasimini müteakip salonlara geçildi. Burada yeni bir merasimle Arjantin Elçisi Cumhurreisi Peron namına General Samoza'ya memleketinin en büyük nişanı olan San Martin murassa kolyesini verdi. Bu nişan şimdiye kadar yalnız General Franco'ya verilmiş. Bu vesile ile teati edilen nutuklarda Latin Amerikasındaki milletlerinin ırk, lisan ve din birlikleri tebarüz ettirildi. Onu takiben San Domingo Elçisi Cumhurreisi General Trujillo namına, o da memleketinin en büyük nişanını Samoza'ya sundu.

Bu ikinci merasimin hitamında müsafirlere şampanya ikram edildi. Mihmandarın bir az sonra yanına gelerek General Samoza'nın âcizleriyle görüşmekten hoşlanacağından kendisine yaklaşmamı söyledi. İkazını memnuniyetle karşılayarak Generalin yanına gittim. Kendisini diğer Devlet Reisleri tarafından gönderilen nişanlardan dolayı tebrik ettim. General boş humeur ile Arjantin nişanının elmaslarını göstererek "bir gün muhtaç düşersen nişanın yalnız manevi kıymetinden başka, görüyorsunuz, maddi kıymeti de var," dedi.

Başkan Nicaragua'daki ikametimin esnasında nereleri gördüğümü sordu. Ve sözüne devamla "on sene Cumhur Başkanlığı ettim. Memleketimde bir üniversite vücuda getirdim. Dört yüz elliyedi mektep kurdum. Turistik bakımdan memleketin iki hududunu asfalt şose ile bağladım. Pasifik ve Atlantik limanlarımıza merkezden yollar indirdim. Devlet binalarını yeniden inşa ettim. Bir mektebi Harbiye kurdum ve burada ikametiniz esnasında göreceğiniz mevcut endüstriyi de ben yaptım," dedi. Kendisine, memleketine bu kadar büyük hizmetler etmiş olduğu her yabancıнын gözüne bariz bir şekilde çarpmakta olduğunu işaretle Nicaragua milleti tarafından sevilen kendisinin Cumhurreisliğinden niye ayrıldığını sordum. Başkan cevaben "kanunu esası gereğince Cumhurreisliği ancak iki devre olabilir; üçüncü devreye imkân yoktur," dedi. "O halde gelecek devrede tekrar namzetliğinizi koyacağınıza emin olunabilir," dedim. "Elbette," diye cevap verdi. (Şimdi intihap olunan Cumhurreisi 75 yaşında olduğuna göre yeni intihabın şer'i bir hükle olarak kabul edilmesi gerekmektedir.)

./.

T. C.
VAŞINGTON
BÜYÜK ELÇİLİĞİ

- 3 -

Öğleden sonra, Müşarünileyhin davetlisi olarak kendisiyle birlikte merkezi hükümeti Pasifik sahiline bağliyan asfalt bir şosenin resmi küşadına ve oradan da sahildeki malikânesine gidildi. Orada da gerek refikası gerek kendisi âcizlerine alâka gösterdiler.

Nihayet Perşembe günü yeni Reiscumhur and içti. Bu merasimi müteakip altı bölükten ibaret olan Garde Nationale bölük safında halef ve selef önünde resmigeçit yaptı.

Akşam milli meydanda halk tezahürleri yapıldı. Milli danslar oynandı. Müsafirler, Hariciye Nezaretinin salonlarının pencerelelerinden bu eğlenceleri seyrettiler.

Cuma günü sabahleyin yeni Reiscumhur misyonların tebrikâtını kabul etti. Wonce ile Cumhurreisi arasında mutâat nutuklar teati edildi. Akşam da Başkan ikamet eylediğimiz Grand Hotel in holünde misyon şefleri şerefine bir yemek verdi. Yemeği satayda bir suvare takip etti.

Cumartesi günü Nicaragua gölüne bir tenezzüh yapıldı. Ve akşam da misyon şefleri Golf Klübünde Cumhurreisi ve refikaları şereflerine bir supe verdiler. Bu suretle merasim hitama ermiş oldu.

- - -

Nicaragua 1 milyon 100 bin nüfuslu bir cumhuriyettir. Merkezi hükümeti Managua gölünün kenarında olup aynı ismi taşımakta ve 120 bin kadar nüfusu bulunmaktadır. Bundan gayri Nicaragua gölü kenarında Granada namında diğeri bir büyük şehri ve onun cenubunda da Leon namında Üniversite merkezi olan üçüncü büyük şehri vardır.

Ticaret *Wessub* limanı olan Corinto Pasifik sahili üzerindedir. Memlekette altın madeni, kahve plantasyonları, muz, ananas, mango, papaya bahçeleri vardır. Memleketin ihraç maddelerinden biri de küçük timsah ve büyük yılan derileridir. Sahildeki küçük köylerde balıkçılık ve buna müteallik sanayi vardır.

İktisaden bütün merkezi Amerika cumhuriyetleri %90 nisbetinde Amerikaya bağli bulunmaktadırlar. Avrupa sefirlerinden birinin ifadesine göre siyaseten de, İngiliz dominyonlarının İngiltereye bağlılığından fazla Amerikaya bağlidırlar. Amerikanın terviç etmeyeceği herhangi bir ticaret anlaşmasını dahi yapamamaktadırlar. Filhakika, Managua'da Amerika sefirinin tarzı halı,

./.

T. C.
VAŞINGTON
BÜYÜK ELÇİLİĞİ

- 4 -

Mısırda bulunduğum sıralarda İngiliz Elçisinin tavırlarını hatırlatmakta idi.

Bununla beraber, Latin Amerikasında Şimali Amerikanın nüfuzuna karşı mücadele eden bir Arjantin siyaseti vardır. Arjantin hükümeti hemirk ve lisan olan küçük latin cumhuriyetlerinde kendisine bir liderlik hakkı aramaktadır. Meksika da, pek bâriz olmamakla beraber kendisiyle hemhudut sayılabilecek olan bu küçük Merkezi Amerika devletlerini mânen kendisine yakın görmek istemektedir. Bu hareketlere, Cenup Amerikasının büyük devleti olan Brezilya tamamen seyirci kalmaktadır. Buna mukabil, bir müddetten beri geçirmekte olduğu siyasi buhranlar dolayısıyla nüfuzunu kaybetmiş olan eski hâkim İspanya yeniden kendisine bir manevi nüfuz sahası aramaktadır. Franco hükümeti son aylar içinde bu cumhuriyetlerin her birinin nezdine yegân yegân yeni elçiler tayin etmiştir. İkametin esnasında gerek Nicaragua'da gerekse Costa Rica'da İspanya elçileri âcizlerine fevkal'âde yakınlık göstermek istemişler ve hatta her iki şehirden de hareketimde hava meydanına teyyie gelmişler ve toplantılarda yanıma gelerek konuşmak fırsatını aramışlar ve Türkiye Cumhuriyeti gibi medeniyetin ve insaniyetin müdafaa kaleesi olan bir memleketin bu memleketlerde mümessilini görmek, sulha ve medeniyete bağlı olan her millet için sevinci mucip bir hadisedir gibi sözler sarfetmişlerdir.

Nicaragua'da ikametim esnasında İngiltere elçisi de yakınlık göstermiş ve Sefarete bir kokteyle davet etmiştir. Meksika'yı temsil eden, Başvekile tekabül eden kabinede Dahiliye Nazırı bariz bir yakınlık ve dostluk göstermiştir. Arjantin delegasyonu diğer delegasyonlara karşı son derece mütekebbir davrandığı halde âcizlerine her fırsatta ibrazı nezâket etmiştir.

92 numaralı iş'arımnda da arz edildiği veçhile, diğer Cenubi Amerika devletleri mümessilleri de memleketimize karşı dostluk hisleri ızhar etmişler, burada bilhassa Brezilya Sefiri Santos'un memleketimiz hakkında her vesile ile kullandığı sitayişkâr ve cemilekâr lisana bilhassa işaret etmek isterim. Mumail leyh küçük toplantılarda, 16 ıncı asır Avrupasının medeniyet ince-liklerini Osmanlı İmparatorluğu muhitinden öğrenmiş olduğunu tebarüz ettiren ifadelerde bulunmuştur.

Her iki merkezdeki Amerika Büyük Elçileri de samimi davranmışlardır.

- - -

2 Mayıs tarihli telgrafnamelerini telekki eyledikten

./.

T. C.
VAŞINGTON
BÜYÜK ELÇİLİĞİ

- 5 -

sonra Pazar günü Costa Rica'ya hareket ve aynı gün San José'ye vardım. Costa Rica takriben 1 milyon nüfuslu bir cumhuriyet olup merkezi hükümeti San José'dir. İklim ve tabiat itibarile Merkezi Amerikanın İsviçresi telekki olunmaktadır. San José bin küsur metre irtifaında yeşillik ve yüksek dağlarla muhat, eski bir Latin Avrupası memleketi sayfiyesini hatırlatmaktadır. San José aynı zamanda bütün bu havalinin tıbbi merkezini teşkil etmektedir. Bir çok hastahaneleri ve civarında 2, 3 bin metre irtifaındaki dağlarda sanatoryomları vardır. Civar memleketlerden gerek tedavi gerek se yazı geçirmek için buraya gelinmektedir.

Ticari bakımdan, % itibarile burası da Amerikaya bağıllı olmakla beraber, kakao istihsalinin kısmı azamını Holanda'ya sevk etmektedir. Costa Rica kahvesi kalite itibarile yüksek telekki edildiğinden İngiltere de buranın müşterilerinden biridir. Diğer istihsaalleri Nicaragua'nınki gibi olup burada fazla olarak memleketin vasi yaylaları olması dolayisile memlekette sütçülük sanayiilerlenmiştir. Ayrıca ihraç maddesi olarak büyük baş hayvan yetiştirilmektedir.

Merkezi hükümeti, bir ihraç limanı olan Limon şehrine bir elektrikli tren bağlamaktadır. Diğer bir tren hattı da San José'den Atlantiğe inmektedir. Memleket turistik bakımdan çok cazip olması dolayisile yollara son derece ihtimam edilmiş ve her tarafa asfalt şoseler indirilmiştir.

Dahili siyaset bakımından Costa Rica bu civarın hakiki demokratik memleketidir. Burada bir çok siyasi partiler olduğu gibi, sosyal cereyanlar bakımından da memlekette amele Trade Unionları mevcut olup Beynelmillel İş Bürosu tarafından kabul edilmiş olan konvansiyonlarda içcilik saatları ve sosyal sigorta vesaire gibi hususatin hükümleri tatbik edilmektedir.

Kanaatı âciziye göre, bu memleketlerdeki siyasi cereyan tamamen lehimize olup herhangi bir beynelmillel teşekkülde rey mevzuubahis olduğu zaman lehimize kullanacakları kuvvetle tahmin edilebilir. Ancak, büyük çapta alınacak herhangi bir kararda, bunların dostumuz Amerika Birleşik Cumhuriyetlerinin noktai nazarından ayrılmıyacakları da bedihidir.

Derin saygı ile arz olunur.

E. K. K. K.

S. V.
22/10/52

P. M. - *P. K. K. K.*

BELGE 3

Buenos Aires Elçisi Emin Ali Sipahi'nin Latin Amerika'da temsil sahasının genişletilmesini öneren 19.9.1947 tarihli raporu.

başka
Okul:Cenup ve Orta/Amerika devletleri nez-
dinde temsilimizdeki faldeler hakkında.

R.

19.9.1947

TÜRKİYE ELÇİLİĞİ
BUENOS AYRES

OMURAS N. 92/12
MUSULU N. 319

Dağıtıldığı Bakanlığına

Uçakla

Cenup ve Orta Amerika memleketleri ehemmiyetinin ne kadar arttığı mşlumu devletleridir.Diger kıtılar da şimdi bu ehemmiyeti müdrük bulunmaktadır.Amerika memleketleri şuurlarına tesamen sahip oluşu ve ara-
larındaki tesanüd ve birbirlerini müdafaa duygusu gittikçe kuvvetlenmiş-
tir.Panamerikanizm ruhu bu memleketlerde her şekilde dikkati çekmektedir.
Amerika memleketleri arasından toplanan her konferans bu dayanışma ve kar-
şılıklı yardım hissini artırmaktadır.Cenup ve Orta Amerika memleketleri-
nin Üniversiteleri,millî müesseseleri ve teşekkülleri,din,dil,şnane ve
İtiyad birliği ayrı vatanlar içinde şdetä müsterek bir vatan duygusu yarat-
mıştır.Brezilyanın millî bayramının Arjantinde diğer resmi günler gibi
tâtil günlerinden olması ve teşid edilmekte bulunması bu tesanüd hakkında
bir fikir verebilir.Son Rio de Janeiro Konferansı da prensipleri eskiden
ittihaz edilen kararları teyid ve tevsî suretile Amerikalılık,birlik his-
sini tezyid etmiştir.Cenup ve Orta Amerika memleketlerinin,beynelmülâ kon-
feranslardaki nüfus ve tesirlerini ne kadar artırdıklarında herkesce
bilinmektedir.(Birleşik Milletlerin 16 Eylül 1947 de toplanan 2 inci ic-
timaî reisliğine Birleşik Devletlerin Avustralya Haricîye Nazarı Evatt'a
vakî müşheretine rağmen Cenup ve Orta Amerika namzedi Brezilya delegesi
Señor Aranha'nın,yedi ikinci reislikten ikisine Meksika ve Cuba delegele-
rinin"diğer yerlere büyük devletlerin müessilleri seçilmiştir" İkinci
Komisyon reisliğine şili delegesinin seçildiği mşlumu devletleridir).Ame-
rika memleketleri komisyon ve tâlî komisyonlarda birinci derecede bir
faaliyet göstermektedirler.Bu vâziyet sebebiyle memleketimizin bu memleket
lerdeki temsil sahasının genişletilmesini düşünmek lazımgelir.Fikrimce
bu memleketlerle memleketimizin vâziyetinin ve barışın muhafazasındaki
rolünün ehemmiyetine kanî bulunmaktadır. Cenup ve Orta Amerika memleketle-
rinde halen ve fiilen yalnız Uç elçiliğimiz vardır.Bunlar da yalnız birer
memlekette akreditedir.Buraları için yeni elçilikler ihdasındaki müşkilat

mâlum olduğu için tedricen tahakkuk edecek imkânâ intizaren diğer münasip yerlerde için de vezife tevdiinde faide olacağı şüphesizdir. Mâruzatımı şu şekilde ifade ve telhis kabildir zan ederim:

1. Elçilerimizin temsile memur oldukları yerlere göre bazı memleketlerde akredite edilmesine mutlak bir zaruret görülmektedir. Fililen mevcut olmayan Meksika Elçisinin tâyini halinde diğer münasip Orta Amerika memleketlerinde de temsile memur edilmesinde faideler olabileceği gibi Cenup Amerikasındaki Elçiliklerimize diğer yerler için temsil vazifeleri verilmesinde faideler mütalea edilmektedir. Türkiyenin bu memleketlerle doğrudan münasebat tesisine olan ihtiyacı bu memleketlerin bizimle münasebat tesisine olan ihtiyacından çok daha fazladır. Bu hususta mütakabiliyet kararının aranmasına mahal olmadığı fikrindeyim. Avrupanın diğer bir çok memleketleri böyle bir mütakabiliyet aramamaktadır. Filii münasebat halinde bulunduğumuz Arjantin'in karşısındaki üç milyonluk Uruguay'ın her yerde mümessil bulunduramayacağı bedihidir. Buna rağmen bu memleketin Türkiyede bir fahri konsolosluğu vardır.

2. Orta ve Cenup Amerika memleketlerinin dil birliği ve İspanyolcanın İngilizceyi tâkib eden mühim bir dil olması bilhassa nazarı dikkate alınsağa değmektedir. Brezilyada 45 milyon insan Portekizce konuşmakta ise de bu dilin de bir latin dili olması ve İspanyolca ve Portekizce konuşanların birbirlerini tamamen anlamaları dolayısıyla Brezilyayı İspanyolca konuşan büyük kitleden ayırmak doğru olmaz. Mânâza yine bu lisani haric tuttuğumuz takdirde bile Filipin ile beraber 22 memleket (İspanyolca konuşan müstemlekeler haric) yüz milyondan çok fazla bir halk İspanyolca konuşmaktadır. Arjantin'in Birleşmiş Milletler nezdindeki heyetinin İspanyolcanın mevkiini ne hazretle gözettiği kimseye meçhul değildir. Bu memleketlerde diplomasi diline münhasıran İspanyolcadır. Avrupaya mensup Elçilikler bile muhaberelelerinde bu dili kullanmaktadır.

3. Amerika memleketlerinde memleketimiz hakkındaki hisler Avrupa'da mevcut bulunmuş olan his ve telakkilerden daha selim ve daha mütedildir. En iyi dostlarımızdan Yunanistanda bile hala vakit vakit

- 3 -

eski fikir ve ihtirasların tazahürleri görülmektedir. Memleketimizle bu memleketler arasında tahmin edilemeyecek kadar mizac, temayül ve itiyad benzerlikleri de vardır.

4. Amerika memleketlerinde demokrasi hisleri bir çok Avrupa memleketlerinden daha üstün ve daha normal bir tazahüre maliktir. Bu memleketler arasında Meksika ve Uruguay birer misal gibi gösterilebilir. Şili de böyledir zan ederim. Mâhaza Uruguay'ın mevki daha istisnadır,

5. Amerika memleketlerindeki umran ve inkişaf alelade ölçülerle ölçülemeyecek kadar mühim bir mahiyet almıştır. Bu memleketlerde yüze yakın üniversite vardır. Buradaki basın gerek hacim ve gerek muhteva itibarıyla Avrupa matbuatına geçecek vaziyettedir. Buenos Aires'te çıkan Veritas mecmuası milli Amerika günlerinde Amerika memleketlerini tevkiren Hükümet erkânına ve diplomatik misyon şeflerine en büyük otellerde en büyük yemekleri verecek kadar zenginidir.

6. Arjantin bu memleketler arasında bilhassa müstesna bir mevki tutmaktadır. Arjantinin Hariciye bütçesi önümüzdeki sene için 80 milyon pesoya çıkarılmıştır (20 milyon dolar). Sıhhi teşkilât ve müessesat için için ahiren burada bir milyarlık tahsisat kabul edilmiştir. Brezilyada bu vaziyettedir zan ederim. Arjantin bir çok diğer Avrupa memleketlerine ve bu meyanda memleketimize de kitap, mecmua ve bilhassa moda mecmuaları gönderecek vâziyeti bulmuştur.

Cenup ve Orta Amerika memleketlerinde ve bilhassa Arjantinde ecnebi memleketlerin temsili de mühim bir nisbet almıştır. Diğer memleketler için daha vazih mâlumat arzı müşkil olduğu için mâruzatım yalnız Arjantine hasr etmek lüzumunu duyuyorum. Buenos Aires'te İrlanda dahil olmak üzere bütün Avrupa ve Balkan memleketleri temsil edilmektedir. Lübnanın Elçisi vardır. Mısır ve Suriye Elçilerini tâyin etmişlerdir. Suudi Arabistanın buraya Elçi göndereceği tahmin edilemezse de Arjantinin bu memleket nezdinde kendisini temsil ettirmeğe karar verdiği gazetelerde okunmuştur. İngiliz Commonwealth'ine dahil iki memleket temsil edilmektedir. Bir üçüncüsü -Cenubi Afrika- da bir Elçilik ihdasına karar vermiştir. Akla gelen haric memleketler Irak'la beraber

- 4 -

Siam ve Moğulistandır.

8. Cihanın bakışlarının buralara döndüğü görülmektedir. Bu memleketlerin âtide daha ziyade inkişafı umitleri ve bilhassa vasıta ve çareleri pek kuvvetlidir. Bu hedefe müteveccih gayret ve himmet ise pek açıktır.

Mâruz hal ve vâziyet karşısında Amerikadaki temsil sahanızın daha genişletilmesi normal vazifelerimden maada Elçiliklerimize münasip görülecek diğer vazifeler de tevdi muvafık ve mümkün görülecektir zan ederim. Âcizleri bu hususları kısaca arz etmeği bir vebce bildim. Tabiatile takdir ~~çünkü~~ Yüksek makamlarına râcîdir. Bu arada Elçiliklerimize gönderilecek memurların İspanyolca ve Portekizce öğrenmeleri zaruretine de temas mecburiyetindeyim. Buraya tşyinlerinden önce bu memurlardan bu dilleri öğrenecekleri hakkında bir taahhüdname alınmasına kanunen bir manî görmemekteyim. Keyfiyetin takdirine müsaadelerini dilerken derin tşzimlerimi de teyid ederim.

Elçi

Takedim

S. Y.

15. X. 47

- 0 -

15.11.47

D. O. Z. K.

Kordis an jms bul

Verildi.

15.10.47

BELGE 4

Dışışleri Bakanlığının, Latin Amerika'da temsil düzeyimizin arttırılmasının Birleşmiş Milletler'de ölkemizle ilgili konuların lehimize sonuçlandırılmasına olumlu etkisi olacağına dair 20.11.1947 tarihli değerlendirmesi.

T. C.
Dışışleri Bakanlığı
Uçuncü Daire U. Müdürlüğü
Şube

U. No _____
H. No _____
Laf : _____

Ankara, 20.11. 1947
Halkın

Latın Amerika Cumhuriyetlerinin Birleşmiş Milletler Teşkilatında müttehit bir blok halinde hareket ederek mühim kararların kabulünde çok müessir oldukları malumu Devletleridir. Hükümetimizin bu devletlerin her biri ile münasebet tesis etmesinin, Birleşmiş Milletler husuruna getirilebilecek memleketimizle ilgili meselelerin lehimize halini kolaylaştırmak bakımından çok faydalı olacağı muhtelif mahallerden yapılan tekinlerle teyit edilmektedir.

Sırf birleşmiş Milletler teşkilatında bizi desteklemelerini sağlamak maksadile sözü geçen devletlerle münasebet tesis hususunda Dairemizce şu tekinin arzına mücaheret edilmiştir:

Yirmi Latın Amerika Cumhuriyetinin dördünde mevcut bulunan Diplomatik müessesilerimizin her biri aşağıda arz olunduğu vechile diğer Latın Amerika Devletlerinin ekserisi nezdinde akredite edilebilirler:

Rio de Janeiro Büyük Elçimiz (Büyük Elçilere has Hurum dolayısıyla yalnız Brezilya'ya)

Buenos-Ayres Elçimiz (aynı zamanda Uruguay, Bolıvyas ve Paragvay nezdinde)

Santiyago Elçimiz (aynı zamanda Ecuador ve Peru nezdinde)

./.

-2-

Meksiko Elçimiz (aynı zamanda Costa-Rica,Cuatemala,Salva-
dor,Honduras,Panama ve Nicaragua nezdinde)

Geriye kalan diğer beş Cumhuriyet ile münasebet tesisi de
meselâ Havana'da bir Elçilik açmak ve Elçiyi aynı zamanda Venezuel-
la,Colombia,Haiti ve Dominik Cumhuriyetleri nezdinde akredite etmek
suretiile temin olunabilir.

Birleşmiş Milletler Teşkilatındaki durumumuz bakımından
derin saygılarımla arz ederim.

Üçüncü Daire Umum Müdürü

A. Zaykaj

BELGE 5

Lahey Elçisi Âli Türkgedi'nin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği Peru ve Dominik Cumhuriyeti Elçilerinin yaptıkları ziyaretlerde Latin Amerika'daki Elçiliklerimizin akredite oldukları ülkelerin sayısının artırılması suretiyle ikili ilişkilerin geliştirilmesinin yararlarına değindiklerini bildiren 18.11.1947 tarihli şifre telgraf.

La Haya Elçiliğinden

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü
№ 3342/43

Yarıdığı tarih: 18/11/1947
Geldiği tarih: 19/11/1947
Numarası: 43
Açan: H. Ericioğlu

[Bu yazının mahremi tutul-
masına itina edilecektir]

Katibi Umumiğe Mahsus

ŞİFRE TEL

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

Madde 1. Lâtin Amerika'nın Hollanda ile siyasi münasebetleri gittikçe artmaktadır. Son zamanlarda Kolombiya, Peru Elçisi, Dominik Daimî Maslahatgüzar tayin ettiler.

Peru Sefiri ziyaretinde:

(Dünyanın bu günkü vaziyeti Avrupa ve Amerika menfaatlarını birleştirmiştir. Biz O.S.U da İtalya'nın, İspanya'nın hukukunu ~~muafaka~~ ^{müdafa} ettik. Sizin de bir işiniz düştüğü zaman memnuniyetle hizmet ve menfaatinizi müdafaa ederiz. Fakat bunu muvaffakiyetle ifa için memleketinizin ve mevzu bahis olacak meselelerin yakından bilinmesi lâzımdır. Binaenaleyh Lâtin Amerika devletleriyle Türkiye arasında siyasi münasebat tesisi tarafların menfaati iktisasındandır. Parla içi ve ticarî münasebatı olmadığından Sefirlerin Daimî surette oturmaları şart değildir. /Şili/deki Elçinizin iki ay Peru'da

II

D. Prot U. Müdürlüğüne
Malûmaten D. III U. Müdürlüğüne

I
Mand

./.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

№ _____

(Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir)

Katibi Umumiğe Mahsus

Yanıldığı tarih _____

Geldiği tarih _____

Numarası _____

Açan _____

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 2 -

daha az bir müddet Bolivya'da kalarak Türkiye hakkında malûmat vermesi ve devlet adamlarımızla temas etmesi maksadı temin eder. Venezuela, Kolombiya ve Ekvator için de bir Sefir tayin eyler ve Brezilya ve Arjantin'deki Müessesillerinizi Uroguay ve Paraguay'da akredite ederseniz bütün Cenubi Amerika ile münasebet tesis etmiş olursunuz. Cenubi Amerika sizin Rio de Janeiro'dan ayrıldığınız zamandan beri tahmin ve tasavvur edemeyeceğiniz derecede terakkî etmiştir.) dedi.

Madde 2. Dominik Maslahatgüzarı da vasatî Amerika içinde bir Elçilik tesis etmemiz pek muvafık olduğundan bahsetti.

İk. sını da Ruslara karşı hukukumuzu müdafaada gösterdiğiniz hattı hareketten dolayı pek takdirkâr buldum.

Elçilik tesisi hakkındaki mütalâalarını millî menfaatlarınıza uygun gördüğümü bilvesile saygılarımla

D. U. Müdürlüğüne arz ederim.

Malkâmaten D.

U. Müdürlüğüne

Türk geldi.

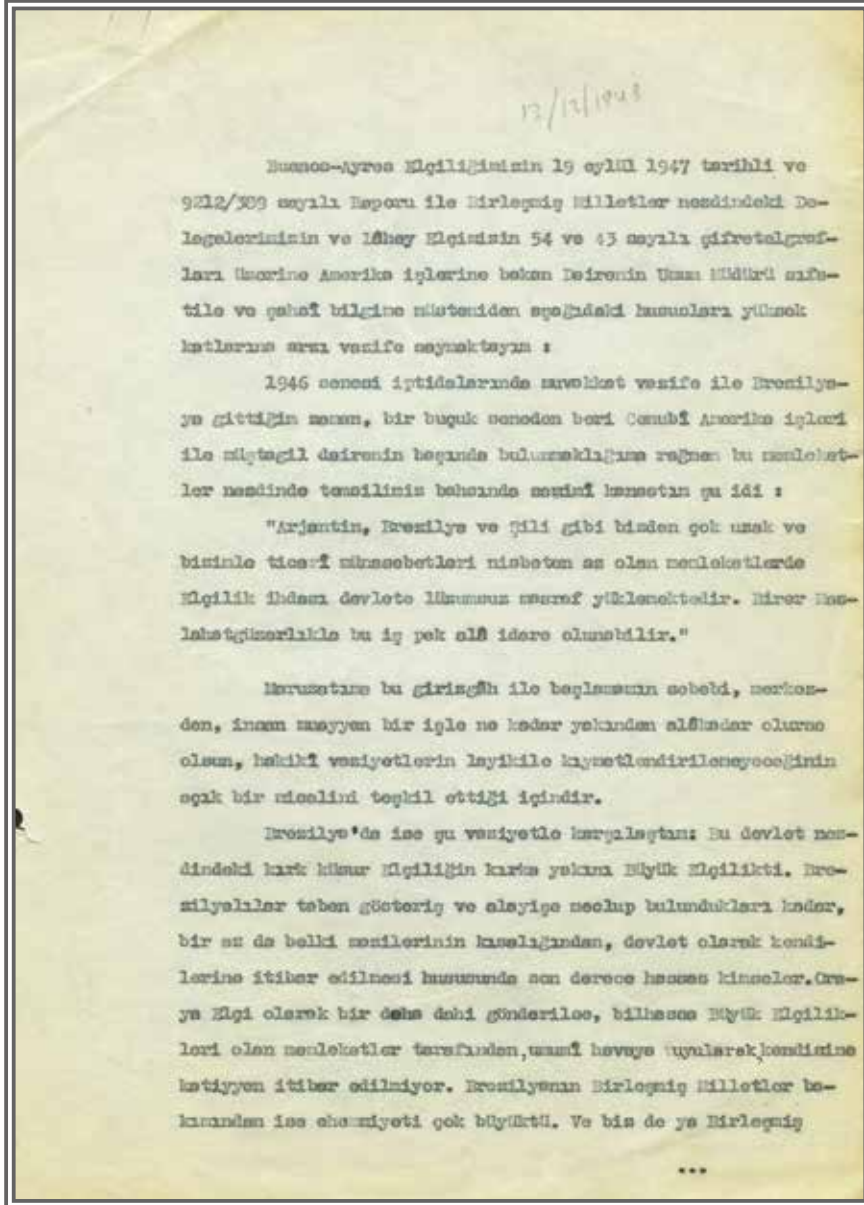
=====

Gn.Kur.Başk.gönderildi

BELGE 6

Dışişleri Bakanlığının, başta Brezilya olmak üzere Latin Amerika'daki Elçiliklerimizin Büyükelçilik düzeyine çıkarılmasını ve Venezuela'da temsilcilik açılmasını öneren 17.12.1947 tarihli değerlendirmesi. (Değerlendirmenin üçüncü sayfasına 1948 yılında bir not eklenmiştir.)

- 2 -

Milletler devasına inanıyorduk, yahut ta inanıyorduk.

Vasiyeti yerinde, çok tecrübeli fakat meslefaat takdir edilmediği bir diplomatımız olan merhum Şevki Alhan ile müteahhüt ettik. Oradaki Elçimizin ve Brezilya'yı bir çok beynelmüllel konferanslarda temsil etmekte olan Fehri Konsolosumuzun da fikirlerini aldık. Neticede Brezilya'daki Elçiliğimizin mahalldeki surette Büyük Elçiliğe çıkarılması hususunda mutabak kaldık. Yahut ta Brezilya'daki temsilimizden hiç bir fayda beklenmemek ve Rio'da hattâ kıtapsız bir Meslefaatgüzerlik idaresi ile iktifa etmek daha doğru olacaktı.

Ankara'ya evdetimde meseleyi olduğu gibi Sayın Başbakanı anlattım. Kendileri de bunun hususuna kanaset getirerek bizim önünde Kâtibî Usulimize Rio'nun Büyük Elçiliğe çıkarılması için gereken temsallere bağlamak emrini verdi. Ancak bilmediğim bir sebeple az bir zaman sonra oraya Bay Bedi Arbel ortaelçi tayin edildi. Bu tayin üzerine buradaki Brezilya Elçisi, resmî bir siyaset yaparak, tabii bütün lâzımları incelelikle, Husûsîninin bu husustaki hayretini benden saklamadı. Bir az sonra da, bu defa Brezilya Hükûmeti ile anlaşmadan, Bay Hüsnü Gerde oraya Büyük Elçi gönderildi.

Brezilya'nın şimdiye kadar bize bildirebileceği bir Büyük Elçi tayin etmeyişinin sebebini bu meselede bir az " cavallikrement " hareket edişimizde aramak pek yanlış olmaz sanırım.

Her halde mevcut aksi kanasta rağmen bendeniz şahsen dört seneye yakın bir zamandır Güney Amerika işleri ile yakinen meşgul olmak ve vasiyeti de mahallinde müşahade etmiş bulunmak itibarı ile Rio'da bir Büyük Elçilik idaresinin hususla olduğu kanasetindeyim.

Arjantin'in gündün güne ertem ehemmiyeti karşısında Brezilya'da bir Büyük Elçi bulundurup Buenos Ayres'de sadece bir Ortak Elçi bakanımızın siyasi "idare" bakımından ne dereceye

- 3 -

Kader doğru olduğu da ayrı bir meseledir. Mevzuumuz dışında ka-
lan bu devanın da bir gün ele alınması doğru olur. Ancak bilve-
sile gurasını da kaydedeyim ki bugünkü teşkilâtımıza göre bir
Elçiliğin siyasi müfesszelerle Büyük Elçiliğe yükseltilmesi büt-
çe bakımından Bakanlığa ayrıca bir yük tahmil etmemektedir. Zira
memur kadrosu synen mahfese olunsakte sadece başta bulunan zat
Büyük Elçi rütbesini tegunmaktadır. Bazı Orta Elçilerin Büyük
Elçi meşşamı üst olarak almakta buldukları göz önünde tutulur-
sa bunun umumî meşş kadrosunda hiç bir fark husule getirmeyeceği
görülür.

Hâlen Orta ve Güney Amerika'da dört temsilciliğimiz
vardır :

Brezilya, Arjentin, Şili ve Meksiko'da. Bu şekilde Hükümetimiz Güney Amerika Devletlerinin dördünde müessil bulun-
durmakta geri kalan on altısında ise hiç temsil edilmemektedir.

Müzaheretinin başında andığımız ve özetleri bu yazıya ilişik
bulunan raporlarda ileri sürülen çok doğru mütealemleri tekrara
lüzum görmüyorum. Bilhassa Birleşmiş Milletler teşkilâtının hu-
susiyetleri bakımından önemli davalarda Latin Amerika grupunun
müzaheretini kazanmak çok mühim ve üçte iki ekseriyete lüzum
gösteren ahvalde de bir zarurettir. ^(x)Günden güne artan sovyet
tehlikesi karşısında Türkiye her zamandan fazla Birleşmiş Mil-
letler teşkilâtına dayanmak ihtiyacıdır . Mevcut Elçilikle-
rimize bir tek yeni Elçilik ilâvesi ile ve bu şekilde adedleri
beşe çıkacak olan Latin Amerika'daki temsilcilerimizi mücevir
memleketlerde de akredite etmek sureti ile bütün Orta ve Güney

(x) Latin Amerika Grupunun Birleşmiş Milletlerdeki
ehemmiyeti Daimi Deleğeliğimiz son bir telgrafında tekrar
tebarüz ettirilmiştir : Zira yirmi kadar reyî olan Latin
Amerika Grupunun muhalefeti karşısında Birleşmiş Milletlerde
sülûsan ekseriyete tabi hiç bir karar alınamaz. (No.67 -11.6.48)

- 4 -

Amerika'da Türkiye'nin temsil edilmesi kolayca mümkündür. Bise mahsus grupun büyük fedakârlıklar yaparak ve müssesem teşkilât kurarak kendi ideolojisine kazanmaya çalıştığı bu bise usak ve bisi hiç tanımayan memleketlerde kendimizi tanıtmak, sevdirmek, devamını anlatmak bizim muhtaçtır. Bise her vasile ile gösterilen sempati teşahhizatına ve evanlara (yukarıda anılan rapor ve telgraflardaki ifade ve matalealar; iki sene evvel Washington Müsteşarımızın Orta Amerika'daki ve son olarak Meksiko Elçimizin seyahatleri) zamanında mübadele etmek hem nezaket ve hem de menfaatımız icabıdır. Bu geç 1949 bütçesinde bu ihtiyac-ları karşılayacak tertibat alınması doğru olur.

Şu hususu da bilveçile kaydetmek lâzımdır :

Bise usak katalarda ticarî ve iktisadî ilişkilerin olmadı-ğı ileri sürülerek o katalardaki memleketlerle siyasi müba-sebet tesisi imkânlarından faydalanmamak bir az aethî bir görü-ş mahlûdür.

Elçilikleri bir nevi "comptoir commercial" telâkki et-mek isteyen, her yeni açılacak elçilikten ekonomik bir istifade bekleyen siyaset ne kadar iptidai ve yenilgi ise, Elçilerin baş-lıca vevifolarından birinin de kendi memleketlerine yeni "dé-bouchés" lar bulmak, yeni yeni iktisadî ve ticarî mübadele im-kânları yaratmak olduğuna unutmamak gerektir.

Elçilerinin çoğunun kifayetsizliği ve bu sehelerdeki bilgisizlikleri, bir az da merkezin ilişkiesizliği ydsünden, hâsilen yapalmayan bu iş, bilhassa ikinci dünya harbinden takibeden ikti-sadî mîhîlîst devresinde dış ticaretimize yeni ufuklar açma-mamız için bir sebep teşkil etmez.

Coğrafi ve bilhassa ulaştırma imkânları bakımından İstis-nai Amerika Cumhuriyetlerini baş temsilcilik aramızda şu şekilde tahsis mümkün ve mavefiaktir sanıyorum :

1. Bir Büyükelçinin diğer bir merkezde Elçi sıfatı ile

...

- 5 -

akredite edilmesinin esis olmayacağı müteaddunla ıktırak etme-
mekle beraber muvasele bakımından Paraguay'a Arjantin'den daha
kolay gidildiğinden Rio de Janeiro Büyükelçimiz sadece o mar-
kette barakalebilir.

2. Buenos Ayres Elçisi aynı zamanda Uruguay ve Para-
guay da akredite edilmelidir.

3. Santiago de Chili Elçimiz mealeketimizi Bolivya ve
Paru'da da kolaylıkla temsil edebilir.

4. Meksiko Elçimizi birbirlerine çok yakın olan ve esen
orulara hiç bir zaman ayrı temsilci göndermeis muvame-
his bulunmayan Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua, Cos-
ta Rica ve Panama gibi küçük Orta Amerika mealeketlerine de
tayin sureti ile bu meseleyi de kolaylıkla halletmiş oluruz.

5. Bu takdirde geriye Venezuela, Equateur, Colombia,
Cuba, Haiti ve Dominik Cumhuriyeti kalmaktadır ki bu alta dev-
lete de mealeketleri tercihan Venezuela veya başka bir yerde ola-
cak olan tek bir Elçi tayini ile bütün Latin Amerika'da misibe-
ten as bir fedakârlıkla Türkiye'nin temsil edilmesi sağlanmağ
olur.

Bu son iki Elçilikten birine şimali Amerika ile olan
münasebetleri dolayısıyla milletlerarası ehemmiyeti günden güne
artan Philippines'lerde de Türkiye'yi temsil vasıfsetini vermek
mümkündür.

Yüksek müteaddunların saygılarıyla arz ederim.

Ankara, 17 Aralık 1947

İkinci Daire Uzman İktidârî

N. h. mealeketi d. un. l. a. c. k. j. a. j. a.
İktidârî Daire Uzmanı
11/12/47

BELGE 7

Birleşmiş Milletler Daimî Deleşemiz Selim Sarper'in, diğer hususların yanı sıra, BM çalışmalarında 20 oya sahip Latin Amerika ülkeleriyle ilişkilerin geliştirilmesinin ve bu amaçla Latin Amerika'da mukim Büyükelçiliklerimizin akredite oldukları ülkelerin sayısının artırılmasının önemine dair 16.11.1947 tarihli şifre telgrafı.

Birleşmiş Milletler Daimî
Deleşeliği Başkanlığından

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü
№ — 3327/Ş
(Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir)

Dışişleri Bakanlığı

Yazıldığı tarih 16/11/1947
Geldiği tarih 17/11/1947
Numarası 9
Açan
Y. Uygören
Y. Yılmaz
E. Çubukçu
M. Sarperhan

ŞİFRETTEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

15 Kasım tarihli 63 numaralı şifre telgraf ceva-
bidir.

Hadde 1. Hizi en fazla alâkadar eden ve bir ne-
ticeye bağlanmış olan meseleler hakkında şimdiki kadar
vaki maruzatın bir arada toplanmasını kolaylaştırmak
üzere bunların tarih ve numaralarını kısaca aşağıda arz-
ediyorum:

23 Ekim 41 numaralı, 25 Ekim 45 numaralı; 28 Ekim
45 numaralı, 28 Ekim 46 numaralı, 31 Ekim 48 numaralı şif-
re telgraflarla 20 Ekim tarihli 136/Ş ve 18 Ekim tarih-
li 164/114 numaralı olup posta ile taksim edilen iki açık
rapor ve bunlara serhat 36 adet vesika arasında dibkate
şayan olanlar vardır. Ayrıca 75 numaralı açık telgraf,
91 numaralı tahrirat ve 101 numaralı açık telgraf ile
nutuklar taksim olmuştur idi.

İçinde küçük Assemblée ile Kore meselesi bulunan

D. III U. Müdürlüğüne
D. II U. Müdürlüğüne
I
Koor.

/

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

A/

(Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.)

Yarıldığı tarih

Geldiği tarih

Numarası

Açan

Ş İ F R E T E L

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 2 -

115 ve 116 numaralı raporlar ve ekleri de postada olup bir kaç güne kadar Makası Devletlerine vasıl olacaktır.

Madde 2. Birinci maddede tarih ve numaralarını arzettiğim yazıların mevzularını teşkil eden meseleleri bu telgrafta da ayrıca tafsilen tekrar etmeden geçeceğim.

Malûmu Devletleri olduğu veçhile Assemblé açıldıktan iki gün sonra yeni 18 Eylül tarihinde Viçinski verdiği ilk nutukta harp tahrikçiliği hakkındaki tebliğini ortaya attı ve bu vesile ile başta Amerika olmak üzere bir çok memleketlere burada hücum etti. Bizim burada elimize tesadüfen ve nadiren geçen 20, 25 günlük memleket gazetelerinin negriyatından edindiğim intibaha göre, Viçinski'nin bu nutkunda bizim hakkımızda söyledikleri ya yanlış veya mübalâğalı olarak aktetmiştir. 50 sahifelik nutkunda bize ait olan kısımın takriben bir buçuk sahifelik ve iki saat süren konuşmasında bize has-

D. ~~U. Müdürlüğüne~~
U. Müdürlüğüne

/s.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

AŞ _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

Ş İ F R E T E L

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 3 -

rettiği vakit ise üç dakika kadardır; ve mühasıran mat-
mubarrir
buatından bahsetmişiz, iki üç/arkadaşımızın ismini
sıkratıdır. Amerika'ya, İngiltere'ye, Rumanistan'a ve
bu memleketlerde tanınmış bir çok zevate karşı yapmış ol-
duğu ağır ve tecavüskâr hücumlarla bize tevcih etmiş ol-
duğu hücum mukayese edildikte çok hafif görünmektedir.
Ben de aynı Şifre içinde kalmağa gayret ederek 22 Eylül
tarhinde bir nutukla mukabelede bulunmuştum.

Bu mevzun komitedeki müzakeresi havaya bürbütün
ifiat etmiş ve evvelce Bakanlıklarına tekdin etmiş ol-
duğum vesaikin tetkikinden anlaşılmağ olacağı gibi te-
cevüs ve mukabil tecavüzlere vesile olmuştur.

Bu huşunetli hava bu güne kadar devam etmekte-
dir. Bir aralık , 46 numaralı şifre telgrafının üctnetü
maddesinde arsetmiş olduğum veçhile bir yumuşama havası
eser gibi oldu, fakat uzun devam etmedi. Kore meselesinin
müzakeresinde yeniden had bir gergin hal arsetmeğe bağladı.

D. U. Müdürlüğüne
D. U. Müdürlüğüne

./.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

№ _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

ŞİFRE TEL

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 4 -

Assemblée içinde bu neviden tartışmalar sırasında rey grupları ekseriyetle şu suretle teassüs etmektedir:

Rus bloku 6 rey ile ortaya çıktığı zaman Amerika, İngiltere, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika her zaman daima beraber, Hollanda, Belçika ekseriyetle bunlarla beraber; Fransa ve İskandinavyalılar ortak; Arap Birliğine dahil altı devlet Filistin meselesi dolayısıyla ekseriyetle küskün, müstenkif ve menfi hareket etmektedirler.

Kararlara nihai istikameti verecek kadar kuvvetli olan, yani 20 reye malik bulunan Latin Amerika devletleri prensip meselelerinde ekseriyetle Ruslara karşı vaziyet almakta iseler de bazen ara bulucu bir rol oynamağa çalışıyorlar.

Biz ise müstenkif kaldığımız az istisnalar hariç ekseriyetle Anglosakson bloku ile rey vermekte bulunuyoruz. Bu sene Assemblée Générale'in en bariz vasfı, Amerika-

D. U. Müdürlüğüne
D. U. Müdürlüğüne

././

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

M

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

Yazıldığı tarih

Geldiği tarih

Numarası

Açan

ŞİFRE TEL

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 5 -

lılarla Sovyetler arasındaki tehlikeli gibi görünen ger-
ginliktir desem mübaleğa olmaz . Sovyetler bu işde gürül-
tulu ve müteccaviz bir rol oynarlarken Amerikalılar netâ-
netlerinden ve mukavemetlerinden hiç bir şey kaybetmemek-
le beraber, gayanı hayret bir derecede sessiz, sâkin ve
mutedil görünüyorlar. Tecavüzlere karşı variyet alan, dene-
bilir ki, Assemblée'deki delegelerinden ziyade hangi par-
tiye mensup olurlarsa olsunlar gazetecilerdir. Tabii ko-
munist
Müttefik farkasının gazetecileri müstesnâ.

Diğer taraftan Marshall plânının tetbikat sahâsi-
na geçmek üzere bulunması da Ruslara sert bir mukabele
olarak telâkki ediliyor.

Madde 3. Hissis muhtelif delegasyonlarla olan mü-
nasebetlerimize gelince:

24 Eylül ile 26 ve 27 Ekim tarihlerinde vaki olup
tafiilâtı evvelce Bakanlıklarına raporlarla taktis kılın-
mış bulunan çatışmalardan sonra Rusların bize satılmaktan

D. U. Müdürlüğüne

D. U. Müdürlüğüne

/s

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

№ _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

Yanıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 6 -

İhtinap ettikleri açıkça görünüyordu. Bu vaziyet bizzat benim iştirak ettiğim yalnız Birinci Siyasî Komitede değil, diğer komitelerde de bu güne kadar aynı böyledir. Yalnız Kore ihtilâfında biz Amerikalılar lehinde rey verdikten sonra, Viçinski yine bir iki vesile ile memnuniyetsizlik alâmetleri ishar etmekle iktifa etmiştir. Bunlarla olan münasebetlerimizin diğer safha ve cepheleri hakkında hiç bir malûmatın olmadığı için burada bize karşı olan son günlerdeki durgunluklarının sebeplerini isabetle teşhis etmeye bittabi imkân yoktur. Her ihtimale karşı dikkatle intizar halinde bulunuyoruz.

Genubî Amerika devletleriyle teker teker iyi münasebetler tesisine çalışıyorum. Bu gayretlerimin şimdilik az da olsa muvaffak oluyor. Bu münasebetle şu ciheti arz edeyim ki, Genubî Amerika devletlerinin muaheret ve sempatisini temin etmeden Birleşmiş Milletlerde hemen hiç bir şeyi yürütmeye imkân yok gibidir. Bu itibarla bu

D. U. Müdürlüğüne
D. U. Müdürlüğüne

./.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

M

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLICINA

- 7 -

memleketlerin büyüklüklerindeki büyük Elçilerimizle daha küçüklerinden bir kaç nezdinde birden akredite edilebilecek Elçilerimizin şimdiden bu memleketler üzerinde çabalarının az ileride Assemblée Générale'e düşecek işlerimizin selâmet ve emniyeti bakımından çok ihtiyatlı ve doğru bir hareket olacağını kemali hürmetle arz ve telkin ederim.

Arap memleketleriyle olan münasebetlerimiz de iyi ve dostanedir. Bunlar arasında bize en yakın veya en (eksik) Iraklılardır. Biz de elimizden geldiği kadar mukabelede bulunmaya gayret ediyoruz. Afganistan, İran delegasyonlarıyla münasebetlerimiz dostâne olup Pakistan delegasyonu ile münasebetlerimiz yeni başlanmış olmasına rağmen iyi inkişâf göstermektedir.

Amerikalılar ve İngilizler ile iyidir. Bize olan itimatlarının gittikçe artmakta olduğu intibai hasıl oluyor. Romanyonlar delegasyonlarıyla da münasebetlerimiz iyidir.

D. U. Müdürlüğüne (Mabadi vardır.)
D. U. Müdürlüğüne

Sarper

On Kur. Başk. gönderildi.

BELGE 8

Küba Devlet Başkanlığına seçilen Carlos Prío Socarrás'ın yemin töreninde ülkemizin temsili konusunda Küba Devlet Bakanı Rafael Pérez y González Muñoz tarafından Dışişleri Bakanlığına gönderilen İspanyolca telgraf.

T.C. P.T.T.I.G.M. 2610 TELGRAF (Örnek: B 1) Yol

excelentísimo señor ministro de relaciones exteriores de turquia ankara

2057 2887 macs 72 havana 124 27 1046 p m cuba evt radio

- tengo el honor de participar por vuestro elevando conducto al ilustrado gobierno de turquia que el dia 10 de octubre proximo tomara posesion del cargo de presidente de la republica el doctor carlos prío socarras quien resulto electo por la mayoria del pueblo cubano en las elecciones generales efectuadas el dia primero de junio ultimo punto el gobierno

(D. D. Brantovi - 604 - 1946)

T.C. P.T.T.I.G.M. TELGRAF (Örnek: B 1) Yol

cubano recibirip con aprado como vuestped de honor al representacion de ese pais amigo en las ceremonias que se lleven a cabo con ese motivo en la fecha indicada punto valgome de la ocasion para ofrecer a vuestra excelencia el testimonio de mi mas alta y distinguida consideracion = rafael p gonzalez munoz ministro estado de cuba +

D. P. UMUMİ KATIPLIK No. 325-127 11.9.1948

H. V. Hüsusi Kalem Tarih 416 31.8.1948

el excelentísimo señor ministro de relaciones exteriores de turquia ankara +

(D. D. Brantovi - 604 - 1946)

BELGE 9

Dışişleri Bakanlığında Başbakanlığa gönderilen, Küba Devlet Başkanı Dr. Carlos Rio Socarras'ın yemin törenine ülkemiz adına temsilci gönderilmesi hususunun sorulduğu 6.9.1948 tarihli yazı.

10 - Küba

Raflı numarası
Yeni Küba Cumhurbaşkanının işe başlaması
Kıyasetim

Dışişleri Bakanlığı
Yüksek Başbakanlığa

İsim	Unvan	Adı	İsmi	Şifre	Notlar	İstatistik	Diğer

Kuba Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığında alınan bir telgrafta Cumhurbaşkanlığına intihap edilen Dr. Carlos Rio Socarras'un 10 Ekim 1948 de yeni vazifesine başlaması hesabıyla icrası mukarrer olan merasime Cumhuriyet Hükümeti tarafından bir mümessil gönderildiği takdirde bu mümessilin Kuba Cumhuriyetinin mümtaz bir misafiri olarak kabul ve izzaz edileceği bildirilmiştir.

Bu nazik davete icabetin muvafık olacağı ve merasime Meksiko Elçisi Vedit Uzgören'in izamı Bakanlığımızca düşünülmektedir.

Keyfiyeti yüksek tensiplerine arz eder ve bu hususdaki karar ve emirlerinin Bakanlığımıza tebliğine müsaadelerini, derin saygıları ile, rica eylerim.

Kuba Cumhuriyeti
Dr. Carlos Rio Socarras
Dışişleri Bakanlığı

BELGE 10

Başbakanlık tarafından Dışişleri Bakanlığına gönderilen Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in Küba Devlet Başkanının yemin törenine katılmasının uygun görüldüğünü bildiren 11.9.1948 tarihli yazı.

T. C.
BAŞBAKANLIK
YAZI İŞLERİ VE SİGİL MÜDÜRLÜĞÜ
Ozet No: 3150
G. No:
Ek: 6-3094

11-9-1948

Dışişleri Bakanlığına

Protokol Umum Müdürlüğü;
6/9/1948 tarih ve 4684 sayılı tezkereye karşılıktır:
Kuba Cumhurbaşkanlığına seçilen Dr. Carlos Prío Soc-
cerros'un 10/Ekin/1948 tarihinde yeni vazifesine başlanması haza-
riyle yapılacak olan merasime Hükümetimizi temsil etmek üzere Meks-
iko Elçisi Vedit Uzgören'in izeminin muvafak görülmüş olduğunu
arz ederim.

Başbakan
Hasan Sakaç

13.9.48
2.22
Tutanaklar yapıldı
Tutanaklar

12.9.58
9814
10.11.58

BELGE 11

Dışışleri Bakanlığının Meksika Elçiliğine Küba Devlet Başkanının yemin törenine katılması hususunda gönderdiği 11.9.1948 tarihli şifre telgraf.

Rapt numarası	Şifre : Telgraf						
Kaydettim							
Dışışleri Bakanlığı Protokol Dairesi U. Müdürlüğü							
Evrakın ammi numarası	Müstenit olduğu evrakın numarası	Subemin kayıt numarası	Mübeyyit	Mücevvit	Sube Müdürü	Daire Muavini	Res. Ümm. Müddis
1654	3150	4514					11.9.48
Evrakın hususî numarası	Bağlılık						
5	11.9.48						
Evrakın tarihi	11.9.48						
Meksiko Elçiliğine							
4 nümerolu telgrafa zeyildir.							
Madde Bir - Havana'da 10 Ekim de icrası mukarrer Kuba Cumhurbaşkanının and içme merasiminde Cumhuriyet Hükümetini temsile memur buyurulduz.							
Bin dolar harcışrehiniz gönderilmiştir.							
Vaktin darlığına binaen ayrıca itimadname günde-rilemeyeceği Kuba Dışışleri Bakanına telgrafla bildi-ilmis ve telgrafın itimadname yerine kabulü rica edilmiştir.							
O tarihde 11.9.48 Havana'da bulunarak merasime iştirak buyurmanızı rica eylerim.							
Dışışleri							
Hulâsa							
11.9.48							
11 9 1948							
MB							

BELGE 12

Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in katıldığı Küba Devlet Başkanının yemin törenine dair 26.10.1948 tarihli raporu. (Raporda Latin Amerika'daki temsilcilerimizin Büyükelçi unvanıyla görevlendirilmelerinin önemi vurgulanmaktadır.)

T. C.
MEKSİKO ELÇİLİĞİ
No: 283/127
Ek: 1 delegasyonlar listesi
3 program tercümesi

Meksiko, 26 Ekim 1948

Üzet: Küba Cumhuriyet Başkanının andiçme merasimi h.

D. II.
Kırt. D. 1269
Tarih: 9.11.1948

Dışişleri Bakanlığına

Tahsis edildi
12.11.48

16 Ekim 1948 tarihli ve 280/117 sayılı tele ektir:

Soyezauil- 7 Ekim 1948 de Havana'ya uçakla vardım. Alanda Protokol Müdür Muavini, bir Başkonsolos ve yaverliğime tahsis edilen Yüzbaşı Angulo karşıladılar.

Bütün delegasyonlara Hotel National tahsis edilmiş ve bir daireinde gece gündüz çalışan bir protokol heyeti ile bir doktor bulunmuştur.

Aynı beşinde, gece yarısından sonra müthiş yağmurlu bir kasırga Havana ve havalisini çok sarstığı için, koca ağaçların kökünden sökülerek devrildiği, bazı binaların da yıkıldığı görüldü. "Nonce Apostolique"nin başkanlığında toplanan delegasyonlar, bu vaziyet karşısında şehrin felâketsedelerine toptan bir yardım yapılmasını ortaya attılar; yardım miktarları üzerinde konuşuldu, sonra bu fikirden vaz geçildi. Aynı toplantıda, Arjantininde olduğu gibi, yeni Cumhuriyet Başkanına delegasyonların toptan bir ziyafetle mukabele etmesi düşünceyi görüldü. Son âfet dolayısıyla Hükümetin merasimi sadeleştirme taraftarı olduğundan bahisle sarfı nazar edildi.

9 Ekimde başlayan merasim, (programi ilişiktir) 12 akşamı Cumhuriyet Başkanı Socarras'ın verdiği 500 kişilik bir "diner" ile resmen bitti ise de, 13 ve 14 ekim tarihleri bir nümaune çiftliği, Havanada mevcut kulüplerle müzelerin ziyaretine tahsis edildi.

15 Ekimde uçakla Havanadan hareket ettim.

12783, 5

./..

T. C.
MEKSİKO ELÇİLİĞİ

No: T.....

Meksiko,

Sahife: 2

2- Leffen takdim ettiğim matbu listeden anlaşılacağı üzere, andiçme merasimine cem'an 45 devletin heyetleri katılmıştır. Bunlardan 39 u "Ambassadeur en Mission spéciale", 4 ü "Ministre en Mission spéciale", biri de Irak'ın Vaşington maslahatgüzarıdır.

Bu merasim için tanzif edildiğim zaman, Meksikodaki Küba Büyükelçisine keyfiyeti bildirmiş ve Yüksek Bakanlıkları tarafından Küba Hariciyesine gönderilen cevabı telgrafnamenin itimatname olarak kabulünü rica etmişim. Birkaç gün sonra, Büyükelçi, Hükümetinden aldığı emirle, "Ambassadeur en Mission spéciale" unvanı ile mi gideceğimi sormuştu. "Ministre" derece ve payesini haiz olduğumu cevaben bildirmiştim.

Geçen şubatta da (Venezüela)ya memur buyurulduğunda aynı hal ile karşılaşmışım.

Netekim, bu kerre de 45 devletten 39 u "Ambassadeur en Mission spéciale" unvanını (Danimarka, Portekiz, Çekoslovakaya Hükümetleri Meksikodaki orta elçilerini "Ambassadeur en Mission spéciale" muvakkat unvanile göndermişlerdir) haiz zevatı heyetlerine başkan tayin etmişlerdir. Bu unvan Orta ve Cenufî Amerikaix Devletleri için psikolojik bir ehemmiyeti haizdir. Geçen sene mümasil iki andiçme merasimine bir başkonsolosumuz, bir de müsteşarımızın memur edildiklerini, bunların unvanları itibarile mahallinde iyi tesir yapmamış olduğunu, arada öğrendim. Evvelce takdim edilen Kor diplomatik listesinde görüleceği vechile Meksikoda mevcut 46 misyonun 36 sı Büyük Elçiliktir.

Bu vesile ile derin saygılarımı sunarım.

Meksiko Elçisi

Takdim
S.4
9. XI. 78
Bin nüsh ve c.ki, delegas.
vmlar bir 4 seri. Protokol ve vmlar.
10. XI. 48

BELGE 13

Buenos Aires Elçisi Emin Ali Sipahi'nin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Latin Amerika'daki temsilimizin genişletilmesinin zarureti ve görev sahalarının belirlenmesi hakkında 2.12.1948 tarihli yazı.

TÜRKİYE ELÇİLİĞİ
BUENOS AYRES

Buenos Ayres, 2/12/1948

ŞİMDİ N.º: 10603
HUSUSİ N.º: 494

Öz : Amerika'da Elçiliklerimizin iştiğal sahalarının tespiti zarureti h.

D. İL.

Kayıd. No: 1450
Tarih: 17/12/1948

Arjantin
Ref. (Dışişleri Bakanlığına)

Türkiye Cumhuriyeti Buenos Ayres Elçisi yalnız Arjantin'de akredite olmakla beraber muamelelerinden de anlaşılacağı veçhile mesafisini Arjantin'e hasretmemekte ve Uruguay, Paraguay ve Boliviya vaziyetleri hakkında malûmat arzına çalışmaktadır. Buenos Ayres Elçiliği geçenlerde Peru Cumhuriyetinin Buenos Ayresle gelişi münasebetile son Peru hareketi hakkında malûmat arzını da resmi bir mükellefiyet ad etmişti . Malûmu devletleri olduğu veçhile Cenup ve Orta Amerika'nın muhtelif memleketlerinde vakit vakit arza değer mühim hareketler belirnmekte ve vaziyetler tahassül etmektedir. Kolombiya, Panama, Peru, Venezuela, Guatemala'da son zamanlarda vukubulan hareketler herkesce bilinmektedir. Türkiye temsilinin bütün Amerika memleketlerine, vazife ilâvesi suretile olsun teşmilindeki İcıl zaruretin tahakkukuna kadar bu memleketlerdeki hadiselerin takibinin mevcut Elçiliklere tevdiini ve bu itibarla vazife sahalarının tayinini yüksek takdirlerine arz etmek isterim. Bu suretle bütün Amerika memleketlerindeki hadiselerin takibi mümkün olacaktır. Bu vesile ile Amerika'da mevcut Elçiliklere gönderilecek memurların Amerika memleketlerinden hangilerile hususî surette iştiğal edeceğinin önceden tespiti muvafık olacağı mütalâa edilmektedir. Halen doğrudan doğruya veya dolayisile temsil edilmediğimiz memleketlerdeki hadiseler hakkındaki memleketimizdeki malûmat gazetelerin verdikleri dağınık haberlere istinad etmektedir. Amerika'nın beynelmilel sahada gittikçe yükselen sesi ve bu sesin gittikçe artan ağırlığı yüksek makamlarınca hakkıla bilinmektedir. Maruzatım istisnasız bütün Amerika memleketleri hadiselerinin takibi, siyasi, iktisadi müesseseler

22. 12. 1948

TÜRKİYE ELÇİLİĞİ
BU. K. AYRES

GENEL N.° _____
HUSUSİ N.° _____
İLİŞİKİ: _____

- 2 -

tetkiki endişesine müsteniddir. Her memura bir Amerika memleketi işinin ve Elçi nezareti altında mes'uliyetinin tevdi kadroların bazı mertebe tevsiil zaruretini tevliid edebilirse de zaruretin açık mahiyeti bu tedbiri izaha kâfi gelebilir.

Keyfiyeti yüksek takdirlerine arzederken derin tazimlerimi de teyid ederim .

Elçi

P. V
12.11.46

17/11/46

Not - Bu hususta Dairesi kağıtlı olan bir rapor Bakan vekili Sayın Baltaya tevdi edilmiştir fakat henüz ferii alınmamıştır.

1950: LATİN AMERİKA ÜLKELERİYLE
İLİŞKİLERİMİZDE BİR DÖNÜM NOKTASI

BELGE 14

Dışışleri Bakanlığından Vaşington, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Meksika, Santiago Elçiliklerine ve Birleşmiş Milletler nezdindeki Daimî Delegeliğine gönderilen, Orta ve Güney Amerika'da Elçiliklerimizin hangi ülkelere akredite edilmeleri ve bir Elçilik daha açılacaksa hangi ülkede açılması gerektiğine dair görüşlerinin bildirmesini isteyen 9.8.1949 tarihli yazı.

Rapt numarası		Şifre : <u>TANBİRAT</u>				
Kaydettim		<u>UÇAK İLE</u>				
Dışışleri Bakanlığı		D.İT.Ş.Ş.4. Müdürlüğü				
Evrakın Genel Sayısı 1638	Müstahak aldığı evrakın numarası	Subenin Sayısı	Mühürün Numarası	Sube Mühürü	Daire Mühürü	Retn Umum Mühürü
Evrakın Özel Sayısı 61	Beşon	Evrakın Tarihi 9-8-1949	10			8.8.49
KAPATILDI 9.8.1949		<ul style="list-style-type: none">- Vaşington- Rio de Janeiro- Buenos Ayres- Meksiko- Silî Büyükelçilik ve Elçilikleri ile Birleşmiş Milletler Kurulı nezdinde Daimî Delegeliğimize				
Hulása		1 - Bir taraftan ikinci dünya harbinden sonra Orta ve Güney Amerika Devletlerinin günden güne artmakta olan ehemmiyetlerini ve bunların bilhassa Birleşmiş Milletler teşkilatında oynadıkları mühim rolü, diğer taraftan balis mevzuu memleketlerden bazılarının bize yaptıkları telkinleri ve ilgili Elçiliklerimizizin bu hususdaki tavsiyelerini gözönünde tutan bakanlığımız, bu memleketlerin kâffesi ile siyasi münasebetler tesaisinde Türkiye için faide olacağı temelinde varmış bulunmaktadırlar. <i>diğinesindedir.</i>				
		Ancak, sizce de malum olan bütçe vaziyetimiz yeni Elçilikler ihdasını imkânsız <i>imkânsız</i> kıldığından Bakanlığımız, halen Güney Amerika'da mevcut dört memsallikliğimize esaslı bir memsallik <i>memsallik</i> daha ilavesi ve memsallik <i>memsallik</i> Hükümetimizi bir kaç memleketten birden temsil etmesi suretile meselenin bir tarzi halde rapt <i>memsallik</i> ./.				
H. 9.						

olunabileceği mülshazesindedir.

2 - Bu maksatla ve ~~sebellere~~ yapılacak tetkikata ^{muhtemel} bir karara varabilmek için :

a - Muvasala imkân ve kolaylıkları ,

b - Güney Amerika Devletlerinin kendi aralarındaki dostluk münasebetleri ve bu memleketler arasında zaman zaman beliren rekabet ve ihtilafları,

c - Türkiye ile bu memleketler arasında mevcut ve ^{muhtemel} tesis edilebilecek olan ticaret münasebetleri gözönünde tutularak, Latin Amerikada halen mevcut Elçilerimizin aynı zamanda hangi memleketlerde akredite edilmelerinin ve bir Elçilik daha ihdasında sizce zaruret görülüyorsa bu Elçinin hangi memlekete izaminin ve hangi memleketler nezdinde akredite edilmesinin muvafık olacağı hususundaki etraflı mütalealarının uçak postası ile bildirilmesini saygılarımla rica ederim.

3 - Vashington, Rio de Janeyro, Buenos Ayres, Meksiko , ^{Birleşik} Şili (Elçilik ve ~~Birleşik~~ Elçiliklerimize ve Birleşmiş Milletler Kurulu nezdinde Daimî Delegelimize yazılmıştır.

BELGE 15

Meksika Elçimiz Vedit Uzgören'nin Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmelerine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Venezuela'da açılabilceği değerlendirilmesini içeren 22.8.1949 tarihli şifre telgraf.

Meksika Elçiliğinden

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü
No 2397

Yazıldığı tarih 22/8/49
Geldiği tarih 7
Numarası A. 5200
Açın

[Bu yazının mahrem tutul-
masına riis edilecektir]

SİFİRE TEL

D. II.
Kayıt No. 7
Tarih 6/9/1949

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA Tahrirat

61 numaralı şifre tahrirat cevabıdır :

1 - Orta ve Güney Amerika Devletlerinin artmakta olan ehemmiyetleri ve Birleşmiş Milletler teşkilâtında oynadıkları mühim rol itibarıyla Amerika Birleşik Devletleri hariç , adatleri 20 olan bu Cumhuriyetlerin küffesinde Hükümetimizin temsil edilmesi faydalı olacağına dair Yüksek Bakanlığın kanaatine , iki maddedenberi buradaki mübahedelerle neticesi olarak , tenamam iştirak etmekteyim .

2 - Bu kayfietin bir çok Balkan Devletlerinin de yaptıkları gibi tevhit suretile mümkün olabileceğine kanım .

3 - Orta Amerika Devletlerini iki grup hâlinde mütalâa ediyorum . İlinci Antil Denizi adaları Devletleri olan Kuba , Haiti ve Dominik Cumhuriyetlerini , ilinci grup binatini Orta Amerika Devletleri olan Guatemala , El Salvador , Honduras , Nikaragua , Kostarika ve Panama

D. U. Müdürliğüne
D. U. Müdürliğüne

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

Nö _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

Yazıldığı tarih _____

Geldiği tarih _____

Numarası _____

Açan _____

- 2 -

ŞİFRE TEL

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

Cumhuriyetlerini ihtiva etmektedir . Bu memleketler ara-
sında muvasalâ imkân ve kolaylıklara hep hava yolu ile dir ;
Meksika'dan Havana'ya 6,5 , Havana'dan Haiti'ye 4 , Haiti-
den Santo Domingo'ya 3 uçuş saatidir . Meksika'dan Guatemala
Şifre 4,5 , Salvador 5,5 , Honduras 8 , Kosta Rika 10 , Panama
12 uçuş saatidir .

4 - 1 inci guruba teşkil eden Küba , Haiti ve
Dominik Cumhuriyetlerinin aralarında dostluk münasebeti
sık ve sık sık belirgin ihtilâfları vardır . Havana'ya
iki defa gittim . Bir kaç sillesi Türk uyruğundan olan
Yehudiler vardır . Buradan çeker satın alabiliriz .
Dominik Cumhuriyeti ile Haiti'ye dair malûmatın yoktur .

5 - 2 inci guruba teşkil eden 6 Devlet arasında da
sık sık ihtilâflar çıkar ediyorsa da Latin Amerika ittifak-
ında zevahiri kurtarmak gayretleri vardır . Her iki gurupta
da Meksika ilçiliğimizin Türkiye'yi temsil etmesi muvafık
olur , ni-tekim burada bulunan bazı Avrupa Devletleri
(İsveç , Norveç , Danimarka , Hollanda , Portekiz ve Polonya

D. U. Müdürlüğüne

D. U. Müdürlüğüne

4/..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü
№ _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

- 3 -

ŞİFRE TEL

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

gibi) Panama'ya kadar akreditedirler .

6 - 2 Mart 1948 tarihli ve 47/24 sayılı yazında
arz olunduğu veçhile merkezi Caracas (Venezuela) olmak
üzere ibtas edilecek bir Elçilik de Kolumbiya ve Ekvator
de memleketimizi temsil edebilir . Şili Elçiliğimizin Peru
ile Bolivya'da , Buenos-Aires Elçiliğimizin ise Uruguay ile
Paraguay 'da Türkiye'yi temsil edebilirler .

Derin saygılarımızla arz ederim .

Usûren

*ayrım birer kopya
S. 4
27. 8. 49
N. 6
6/9*

D. U. Müdürlüğüne
D. U. Müdürlüğüne

6. 9. 49

BELGE 16

Buenos Aires Elçisi Emin Âli Sipahi'nin Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmelerine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Kolombiya'da açılmasının uygun olacağı değerlendirmesini içeren 29.8.1949 tarihli şifre telgraf.

T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Müdürlüğü		Buenos Aires Elçiliğinden	
№ 2976/12		Yazıldığı tarih	
[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]		Geldiği tarih	29/8/1949
Kâtipi Umumiliğe Mahsus		Numarası	5/9/1949
		Açan	12
			A.Yavuz
			H.Berghan
			S. Y. Çiğdem
			XXXXXX
			Tahrirat
DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA			
9 ağustos tarihli ve 61 tamim numaralı şifre tah- rirat cevabıdır.			
1- Latin Amerika memleketlerinin kâffesi ile doğrudan doğruya siyasi münasebetler tesisi hakkındaki yüksek tasavvurlarını acizane tebrik etmeği bir vecibe bilirim . Kararın gerçekten ihtiyacı karşılayacağı şüp- hesizdir .			
2- Her memleket için bir Elçilik ihdası hakikatte bir zaruret teşkil etmemesine binaen Güney Amerikada mevcut- lara bir elçilik ilâvesi suretile maksadın temini aciz- lerince de muvafık görülmektedir . İhdası tasavvur buyurulan elçilik için en münasip memleket Kolombiya'dır. Burası Brezil- ya, Arjantin ve Meksikadan sonra Latin Amerikanın nüfusu en çok olan memleketidir . Nüfusu 10 milyondur . Yeni bir Türkiye Elçiliği için Kolombiyadan münasip memleket mütal- laası güçtür . Orada ihdas edilecek Elçiliğin <u>Ekvator ve</u>			
D. <u>Venezualıda da akredite edilmesi mümkündür . Bu memleketler</u>			
Malûmaten D. II		Ü. Müdürlüğüne	
I		./.	

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

20.06.2014 tarih ve 84759/1 sayılı
Dışişleri Bakanlığı Kararı ile
Günlük kâğıdına geçmiştir.

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası: _____
Açan _____

Ne _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Kıtabi Umumiliğe Mahsus

- 2 -

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

vaktile büyük Kolombia'yı teşkil etmekte idi. Halen 3 mem-
leket arasında gümrük birliği olduğu gibi bu memleketlerin
ticaret filoları ve sigorta teşkilatı da müşterektir . Bun-
ların esas itibarıyla bayrakları da aynıdır. Kolombia'nın
faaliyeti diplomasisi, Venezuelanın iktisadi inkişafı malum
olduğu gibi Ekvator ile memleketimiz arasında bazı ticari
münasebet olduğu/da orada bir Türk Fahri Konsolosluğu ihda-
dı hakkında vaki olan telkin üzerine geçen muhabere esna-
fında yüksek makamlarına bildirmiş idim . Panamadaki tem-
silin de Kolombia'daki akredite mümessile bırakılması muva-
fiktir. Panama, 1903 de Kolombia'dan ayrılmıştır. Merkezi
Amerikadaki diğer 5 devletin temsilinin Meksikadaki Elçiliği-
mize bırakılacağı mütalaa edilmektedir . Kubadaki temsilin
de Vaşington B.Elçiliğine bırakılması Yüksek Bakanlıklarının
takip buyurduğu usule muhalif değildir . Haiti ve Dominik
Cumhuriyetleri için de akla Meksika ile Kolombia gelmekte-
dir .

D. U Müdürlüğüne
Malûmaten D. U. Müdürlüğüne

./.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

No _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Kâtipi Umumîliğe Mahsus

30.09.2014 tarih ve 64759/1 sayılı
Güvenli Kurulayışın Kararı ile
Günlük Müdürlüğe

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

- 3 -

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

3- Uruguay ve Paraguay 'daki temsilin Buenos Aires Elçiliğine bırakılması doğru olur . Buenos Aires ile Montevideo'yu yalnız bir nehir ayırmaktadır . İki memleket arasında pek çok vesait vardır. Uruguay ile Arjantin arasında vize takyidi de yoktur. Paraguay ile Arjantin de hemhüdut-
(Assomplion)
turlar. Asuncion Buenos-Aires'ten 1630 kilometere mesafededir iki memleket arasında nehir ve hava vasıtaları vardır.

4- Şili Elçiliğimize fikrimce Peru ve Bolivyanın bırakılması muvafıktır. Peru cenubi Amerikanın mühim memleketlerinden biridir. Boliviya için Buenos-Aires'te akla gelebilir ise de Şiliye bırakılması daha doğrudur. Şili ile Boliviya arasında 1882 de vuku bulan bir harpte Boliviya deniz mahreçlerini kaybetmiş ise de halen iki memleket arasındaki münasebet normaldir.

5- Brezilya'nın büyüklüğü dolayısıyla Rio B. Elçiliğimize fazladan bir misyon verilmemesi daha münasiptir. İca-
bında tevzi mülâhazasıyla Rio'ya munzam bir temsil verilebilir

D. U. Müdürlüğüne
Malûmaten D. U. Müdürlüğüne

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

20.06.2014 tarih ve 64799/1 sayılı
Gözetim Komisyon Kararı ile
Gizliliği kaldırılmıştır.

Yanıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

Nr _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

Katibi Umumiliğe Mahsus

- 4 -

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

Yeni bir ihdası tasavvuru ile mevcuda diğer memleketleri temsil işinin tevdiini ayrı tutmak muvafıktır. Yeni Elçilik ihdası daha çok külfetleri edeceğini hatırlatmak mevcut misyonlara munzam verilmesi ise daha muvafıktır. Bu vesile ile İspanyolcanın iktisap ettiği ehemmiyeti hatırlatmak isterim.

Tetkikata medar olmak üzere bir adet Latin Amerika memleketleri haritası takdim edilmiştir. bilvesile derin saygılarımı sunarım.

Emin Âli Sipahi

N. E.

D. U. Müdürlüğüne
Molûmaten D. U. Müdürlüğüne

BELGE 17

Birleşmiş Milletler Daimî Delegemiz Selim Sarper'in Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmelerine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Kolombiya'da açılmasının faydalı olacağı değerlendirilmesini içeren 1.9.1949 tarihli şifre telgraf.

<p>T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Müdürlüğü</p> <p>№ _____ 2978/112</p> <p>[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]</p> <p>Katibi Umumiğe Mahsus</p>	<p>Birleşmiş Milletler Daimî Delegeliği Başkanlığından</p> <p>Yanıldığı tarih _____ Geldiği tarih 1/9/1949 Numarası 5/9/1949 Açan 112</p> <p>H. Szicioğlu M. Berghan <u>Ş İ F R A E Ç İ T A E L</u> XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX</p> <p>DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA</p> <p><u>ŞİFRE TAHRİRAT</u></p>
<p>9 Ağustos tarihli ve 1638/61 numaralı şifre tah- rirat cevabıdır.</p> <p>Orta ve cenubi Amerika devletlerinin günden güne artmakta olan ehemmiyeti ve bunların bálhassa Birleşmiş Milletlerde oynadıkları mühim rol bakımından bu memleket- lerin káffesi ile siyasî münasebetler tesisinin gayet ye- rinde olacağını ve böyle bir hareket, ⁱⁿ Latin Amerika devlet- lerinin bize karşı alâkalarını arttıracacağından Birleşmiş Milletlerdeki işlerimizi kolaylaştıracağı kanaatindeyim.</p> <p>Birleşmiş Milletlerde 20 kadar reye sahip olan ve mühim meselelerde hemen her vakit bu reylerini aynı istikamette kullanan Latin Amerika devletleri, büyük bey- nelmîlel işlerde işlerinden bir kaç büyük devletin noktai nazarını takip ediyor. Latin Amerika'nın en büyük ve nüfuz- lu devletleri, malûmu devletleri olduğu veçhile şunlardır:</p> <p>Brezilya, Arjantin, Şili, Meksika, Kolombiya ve</p>	
<p>D. U. Müdürlüğüne Malûmaten D. II U. Müdürlüğüne I</p>	<p>./:</p>

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Mûdûrlüğü

Nö

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Kâtibi Umumiliğe Mahsus

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 2 -

Peru, bunlardan başka nüfus ve mesahai sathıye itibarile aynı ehemmiyeti haiz olmamakla beraber, Lâtin Amerika devletlerinin toplantılarında tesir iera eden ve nüfuz sahibi sayılan bir kaç devlet daha vardır. Onlar da Kuba, Guatamala Bolivya, Venezuela ve Uruguay'dır.

Bütçe vaziyetimiz lâtın Amerika'da mevcut mimessiliklerimize birden fazla Elçilik ilâve etmemize müsait olmadığına göre, imkanlarımızın müsaade ettiği Elçiliği açmamızı zarurî ve bunun tercihan Kolombiya'da ihdasını fâideli gördüğümü arz ederim.

Nezdinde yeni bir Elçilik açmak için Kolombiya'nın diğer Lâtin Amerika devletlerine tercih edilmesinin sebepleri bence şunlardır:

1. Kolombiya Lâtin Amerika devletlerinin mesahasi itibarile en büyüklerinden biridir.
2. Kolombiya Birleşmiş Milletlerde en nüfuzlu ve çok iş gören devletlerden biridir.
3. Kolombiya Lâtin Amerika birliğinin ve Bolivar

D. U. Mûdûrlüğüne
Malûmaten D. U. Mûdûrlüğüne

./.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

№ _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

Katibi Umumiğe Mahsus

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 3 -

mefkûresinin manevî merkezidir.

4. Coğrafi bakımdan cehubî Amerika mıntakasının en şimalinde bulunan Kolombiya'da yerleşecek olan bir Elçi o civarda bulunan daha derst, beğ devlet nezdinde memleketimizi nisbeten kolaylıkla temsil edebilir.

Lâtin Amerika'da halen mevcut Elçiliklerimizce ve şayet kurulacak olursa Kolombiya'daki Elçiliğimizin daha nerelerde akredite edilebilecekleri işine gelince coğrafi mesafelerin ve muhtelif Latin Amerika Devletlerinin aralarındaki siyasi münasebetlerin rol oynamacağı tabiidir . Bu hususta Latin Amerika 'daki Elçiliklerimizden daha mufassal ve salâhiyetli malûmat alınacağından eminim . Bununla beraber edindiğim kanaate nazaran Elçiliklerimizin arasında şu şekilde bir vazife taksimi yapılması muvafık olabilir :

1. Uruğuy Ticaret Mümessilinin, Parağuy'ın Rio de Jeneiro Elçiliğine ,

2. Boliviya Ticaret Mümessilinin, Peru'nun Santiago

D. U. Müdürlüğüne
Malûmaten D. U. Müdürlüğüne

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

№ _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Kâtipi Umumîliğe Mahsus

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 4 -

de Chili'ye ,

3. Ekuator , Venezuela , Panama Ticaret Müessesinin
belki de merkezi Amerika'dan bir , iki Devletin daha Kolombiya
Elçiliğine bağlanmaları mümkündür .

Geriye kalan merkezi Amerika Devletlerinin ve
bilhassa Küba ile Guatemala'nın Meksika Elçiliğine bağlan-
masının faydeli olacağı mütalaasındayım .

Not : Coğrafi bakımdan , Peru ile Ekuator'un aynı
Elçiliğe bağlanması veya Ekuator'un Şili Elçiliğimize ve
peru'nun Kolombiya Elçiliğine bağlanması daha kolay gibi
görünüyor ise de, bu mevzuda kendileriyle görüştüğümüz bazı
lâtin Amerikalı meslektağlara göre, araları oldukça gergin
buluan Ekuator ile Peru'nun aynı Sefirin havzai memuriyetine
alınmaları doğru olmayabilirmiş ve Ekuator ile Kolombiya'nın
arasındaki siyasi ideal vebitalar fazla olduğu için Kolom-
biya'daki Elçinin aynı zamanda Ekuator'da da hizmet görmesi
daha muvafık olurmuş. Bu noktai nazar kabul edildiği takdirde

D. de Peru'yu Şili'deki Elçimizin havzai memuriyetine dahil
U. Müdürlüğüne
Malûmaten D. U. Müdürlüğüne

./.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

Nº _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Kâtipi Umumîliğe Mahsus

Yanıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 5 -

etmek zarureti hasıl olur.

4. Rio de Janeiro diğer Lâtin Amerika merkezlerine çok uzak olduğu cihetle oradaki Büyük Elçimizin başka yerlerde de temsil vazifesi almasının müşkül olabileceğini zannedirim.

Bu vesile ile kendileriyle görüştüğüm bazı Lâtin Amerikalı mümessillerin müşterek temsil hususundaki bir şikâyetlerini de münasbet düşmüş iken arz etmek isterim.

Bu mümessillere göre bazı Avrupa ve hatta Amerika devletleri Lâtin Amerika'daki mevcut Elçiliklerini bir kaç memlekette birden temsil ediyorlarmış. Fakat bu Elçilerden bazıları muhtelif devlet ~~ve~~ resîlerine itimatnamelerini takdim eyledikten sonra asıl merkezleri olan şehre dönerler ve bir daha öteki memleketlere uğramamış. Bu hal ise böyle ihmal olunan devletlerin dikkatini celp eder ve esasen kolaylıkla alınmağa mitemayıl bulunan ~~ve~~ Lâtin halkında ve hükümetlerinde teessür ve memnuniyetsizlik hisleri uyan-

D. U. Müdürlüğüne dırırılmış. Saygılarımla arz ederim.

Malûmaten D.

U. Müdürlüğüne

Sarper

BELGE 18

Santiago Elçisi Bedii Arbel'in Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmelerine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Kolombiya veya Guatemala'da açılmasının ve Küba'da Başkonsolosluk kurulmasının düşünülebileceğini bildiren 15.9.1949 tarihli şifre telgraf.

T. C.		S. de Şifre Elçiliğinden	
Dışişleri Bakanlığı		Yanıldığı tarih 15/9/49	
Şifre Müdürlüğü		Geldiği tarih 7/10/49	
№ 3292/12		Numarası 12	
[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]		Açan M. Berzhan N. Çubukçu H. Ez.	
Kâtipi Umumiliğe Mahsus		ŞİFRE TEL	
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA			
Tahrirat			
9 Ağustos 1949 tarihli şifre tahriratlarını mezuniyetten avdetinde aldım. İstifsaar buyurulan mütalaa telhisen arz ediyorum :			
Madde I - Latin Amerika Cumhuriyetlerinin bir kısmı ile sen ederis 1933 veya 36 senelerinde Roma'da Büyük Elçinin ile bunların Büyük Elçileri arasında imza edilmiş birer dostluk Muahedememiz vardır. Mezdlerinde temsîlinin kayriyetine gelince bu muahadetki yüksek mütalaa- larına istiarek ederek bu günkü şartlar içinde pratik hâl sureti, diğer bazı küçük Avrupa Hükümetleri gibi; buralard vazife gören Elçilerimizi esas vasifelerine hâlel getir- meyecek şekilde en yakın ve muvasala bakımından en kolay daha bir iki Hükümet nezdine akredite etmek olur sanırım. Bu hususta İsveç, Norveç, Belçika ve İsviçre'nin hareket terisi misal teşkil edebilir.			
D. U. Müdürlüğüne			
Malûmaten D. II. U. Müdürlüğüne			
130 13 14 26 1 3 5			

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

Nr _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Kâtipi Umumîliğe Mahsus

Yazıldığı tarih _____
Geldiği tarih _____
Numarası _____
Açan _____

ŞİFRE TEL

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 2 -

Muvasela imkân ve kolaylıkları bakımından Arjantin'deki Elçimiz Uruguay ve Paragüay Hükümetleri nezdine akredite edilebilir . (İsveç misali)

Pasifik sahilinde / bulunan / Elçimiz Peru , Bolivia hatta Kolombiya ve Ekuator 'e akredite edilebilir . (Norveç misali)

Orta Amerika'da Meksika Elçimiz Orta Amerika Cumhuriyetlerinden başlıca 4 veya 5'i nezdine akredite edilir . (İsveç misali)

Vaşington B.Elçimiz Kuba ve Antil denizinde diğer müstakil Cumhuriyetler nezdine akredite edilebilir . (İsviçre misali)

Bu tevzâ şekli diğer küçük Avrupa Devletlerinin misalinden mülbem ve iktisadî , siyasi ahenk ve muvasala kolaylıkları bakımından belki en uygun olanıdır .

Mevcudat ilâveten yeni bir Elçilik ihdası mevzuu-
bahis olursa bunun Ekuator ve Venezuela'yı ihtiva etmek

D. U. Müdürlüğüne

Malûmaten D. U. Müdürlüğüne

130 13 14 26 1 3 5

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

Nö _____

[Bu yazının mahrem tutul-
mama itina edilecektir.]

Kâtipi Umumîliğe Mahsus

Yazıldığı tarih _____

Geldiği tarih _____

Numarası _____

Açısı _____

ŞİFRE TEL

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 3 -

üzere Kolombiya'da veya Orta Amerika Cumhuriyetleri için
Guatemala'da açılması ve Küba için İsviçre gibi bir Baş-
konsolosluk ihdası düşünülebilir . Her hâlde vaziyete daha
yakından vakıf olan Vaşington Sefirimiz ile Birleşmiş
Milletler Daimî Deleğemizin bu husustaki mütalaaları daha
selâhiyetlidir .

Madde II - Müşterek vasıflar , cümlesinin Pan-Ame-
rican ittifadına dahil olmaları , ırk , din ve lisan bir-
liğine rağmen hudut anlaşmazlıkları , rejim ihtilâfları ,
üstünlük iddiaları yüzünden Orta ve Cemubi Amerika Hükümetle-
ri arasında müzmin , illet hâlinde içten daimî bir geçim-
sizlik mevcuttur . Bununla beraber Elçiliğin müteaddit
raporlarında temas edilen bu komşu geçimsizlikleri yabancı
Elçilerin yukarıki şekilde bir kaç memlekette akredite
edilmesine mani teşkil etmez ve etmemiştir .

Madde III - Bir taraftan Birleşmiş Milletler
sıfatıyla aynı safta ve aynı teşkilât içinde kendileriyle

D. U. Müdürlüğüne
Malûmaten D. U. Müdürlüğüne

130 13 14 26 1 3 5

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü

Nö _____

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir.]

Kâtipî Umumîliğe Mahsus

Yazıldığı tarih _____

Geldiği tarih _____

Numarası _____

Açan _____

ŞİFRE TEL

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

- 4 -

işbirliği ettiğimiz Cenubi ve Orta Amerika Hükümetleriyle ticarî ve kültürel münasebetlerimizin gelişmesi , diğer taraftan bunların gittikçe artan ehemmiyeti ve esasen bu havalide Elçi bulundurmakta beklenen siyasi menfaatin daha yüksek bir hadde çıkarılması için bu Devletler nezdinde temsilimiz hakkında yüksek Bakanlığın nokta nazarına tamamen iştirak eder ve bunu yukarıki tevzi şekli sayı 21' i bulamayan Hükümetlerin cümlesi olmasa bile büyük bir çokluğu ve her hâlde en önemlileri nezdinde fazla masrafı mucip olmayacak surette temin edilebileceği mülâhazasında bulunduğumu saygılarımla arz ederim .

Arbel

N. S.

D. U. Müdürlüğüne

Malûmaten D. U. Müdürlüğüne

130	13	14	26	1	3	15
-----	----	----	----	---	---	----

BELGE 19

Latin Amerika'da temsilimiz konusunda Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtiplik Kalemince 16.9.1949 tarihinde hazırlanan Bilgi Notu. (Notun Bedri Tahir Şaman tarafından hazırlandığı anlaşılmaktadır.)

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

NOT.

16/9/1949

Kalem

Birleşmiş Milletlerdeki durumları itibarıyla Latin Amerika Devletlerinin cümlesi nezdinde siyasi temsillikler ihdası zarurî görülmüştür. Ancak, butçe imkanları göz önüne alınarak temsillik ~~husus~~ bir tek Elçilik ihdası edileceği için, hangi devletlerin mevcut Elçiliklere ilhak edileceği ve yeni açılacak Elçiliklerin nerelerde kurulacağı, memuriyet havzasının hangi devletlere şamil olacağı hakkında, Vaşington, Rio Büyük Elçilikleri ile Meksiko, Buenos Ayres ve Santiago Elçiliklerimizden 9 Ağustos tarihinde mütalsaları talep edilmişti.

9 Ağustos'tan bugüne kadar (16 Eylül 1949) Meksiko ve Arjantin Elçiliklerimiz ile Birleşmiş Milletler Nezdindeki Daimî Delegasyonumuzdan cevap alınabilmiştir.

Kalem Bütün ~~bu~~ cevaplar, ehemmiyetleri gündən güne artmakta olan bu 20 Latin Amerika Devletinin kaffesinde Hükümetimizin temsil edilmesi zarureti ~~ve~~ taavib edilmekte olan bir mutabakat arz etmektedir.

Meksiko Elçiliğinin teklifine göre: (12 numaralı ve 21/8/1949 tarihli şifre tahrirat)

I- ~~Birinci grubun~~ Antil Deniz Devletleri:
(Kuba, Haiti, Dominik.)

II- Orta Amerika Devletleri:
(Guatemala, Salvador, Honduras, Nikaragua, Kostarika, Panama.)

Elçilik, Birinci grubu zımnen, ikinci grubun sarshaten Meksiko'ya bağlanması taraftarıdır.

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

- 2 -

Genubî Amerika Devletlerine gelince, Venezuelâ (Karakas)da bir Elçilik ihdası ve buna Kolombiya ve Ekvator'un bağlanması.

Şili Elçiliğine de Bolivya ve Peru'nun,

Buenos Ayres Elçiliğine de Uruguay ve Paraguay'ın bağlanması ~~ve~~ teklif edilmektedir.

Elçiliğin bu cevap metninden görüleceği üzere bu teklifin umumîdir ve münhasıran harits üzerindeki bir cografya yakınlık kıstasına dayanmaktadır.

Buenos Ayres Elçiliğimizin teklifine göre : ^(16 nümara ve 7/7/49)

I- Kolombiya'da (Bogota) ~~da~~ ihdası gereken Elçilik Venezu-
eâla ile Ekvator'da da kaplıyacaktır. Panama dahi Kolombiya Elçiliğine
bağlanabilir.

Kuba (Havanna) ⁿⁱⁿ Vaşington Büyük Elçiliğine bağlanması muva-
faktır. Haiti ve Dominik'in Meksiko veya Bogota'ya bırakılması müm-
kündür.

Uruguay'ın ve Paraguay'ın Buenos Ayres Elçiliğine bağlanması
muvafaktır. Elçinin mütaleasına göre "Buenos Ayres ile Montevideo ara-
sını yalnız bir nehir ayırmaktadır. İki memleket arasında pek çok
vesait vardır".

Şili Elçiliğine Peru ve Bolivya'nın bırakılması uygundur.

Brezilya'ya, büyüklüğü itibariyle, bir memleketin veril-
mesi doğru değildir.

Siyasî iddia bakımından Arjantin'in de Brezilya'dan daha
küçük sayılması pek mümkün olmamakla beraber, böylece, Paraguay ve
Uruguay'ın Arjantin'e bağlanması tasvip edilmiş bulunuyor.

Elçimizin Kolombiya, Venezuelâ ve Ekvator'un birleştiril-
mesi hakkındaki mütaleası müsiptir. Ancak, Bolivya hakkında tarihî
mütalara temas etmekle beraber, aldığı ^{yeni} kıstas umumiyetle cografî
yakınlık ve dolayısıyla seyahat masraflarının ucuzluğu endişesi

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı

Umumi Kâtiplik Kalemi

- 3 -

olduğu görülmüyor.

Birleşmiş Milletler Daimî Delegasyon Reisliğinin teklifine göre: (5/9/1949 tarihli ve 112 numaralı Şifre tahrirat)

Harita yakınlığı ve yol masrafları zihniyetiyle değil, haklı olarak, siyasi mülâhazalara göre icaplar nazarı itibara alınarak bir taksim teklif edilmektedir.

Lâtin Amerika Devletleri, Birleşmiş Milletler Camiasındaki rey verme meselesinde, haiz oldukları mufuzları itibariyle, üç katagoriye bölünmektedir :

- I- Brezilya, Arjantin, Şili, Meksika, Kolombiya, Peru.
- II- Kuba, Guatalama, Bolivya, Venezuela, Uruguay.
- III- Diğer mütebaki devletler. (Honduras, Salvador, Nikaragua, Kosbarika, Panama, Heiti, Domonik, Paraguay)

Daimî Delegationçe Kolombiya'da, (Bogota)da ihdas edilecek Elçilik, Venezuela'da ve Ekvador ve Panama'ya kaşlamalıdır. Ve hatta bir iki merkezî Amerika devletinin dahi Bogota'ya bağlanması mümkündür. Diğer yandan Guatamala ve Kuba'nın Meksiko'ya bağlanması da mülâhaza edilebilir.

Bolivya ve Peru'nun Şili'ye bağlanması doğrudur.

Uruguay ve Paraguay'ın Brezilya'ya bağlanması düşünlülebilir.

Daimî Murahhaslığımız, bu tevhid vesilesile, ifade ettiği iki mühim prensib vardır:

a- Hudud komşuluğu esas alınamaz. (Netekim Ekvator ve Peru birleştirilemez)

b- Bir şehri merkez ittihaz eden Elçinin diğer merkezlere seyrek olarak gitmemesi ve sıkı teması muhafaza etmesi gerektir. (Bu hususu Birleşmiş Milletlerdeki Lâtin Amerika Mümessilleri ile yaptığı temaslar neticesinde tevsik etmektedir.)

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

- 4 -

Gerçi, 40 günden fazla müddet geçmiş olmasına rağmen Vaşington, Rio ve Şili Elçiliklerimizden henüz bir cevap alınmamıştır.

Şu varki, Cemû Amerika'nın, mesâhe ve nüfus itibarile, yarısını teşkil eden ve Portekiz dilinin hakimiyetini temsil eden Brezilya'ya, İspanyol Amerikâsından herhangi bir devletin bağlanması esasen bahis mevzuu olmayacağına göre bu tevhid işinden Brezilya Elçiliğimizden alınacak bir teklif vazife taksimi işini tebdil edecek mahiyette görülemez.

Şili Elçiliğimizden gelecek bir cevabın da, pek muhtemel olarak, Bolıvyâ ve Peru'nun Şiliye bağlanmasını teklif edeceği tahmin edilebilir.

Bilmukabele, Vaşington Büyük Elçiliğimizden gelecek raporun ~~ve~~, nihaf bir mütalea beyan edilmeden önce, beklenmesi icap ettiği varesteyi izahtır. Zira, Lâtin Amerika Memleketlerindeki bu temsilin maksadı Birleşmiş Milletlerde lehimize rey teminini hazırlamak olduğuna göre Büyük Dostumuz Amerika Birleşik Devletlerinin yapacakları telkinler ve tavsiyeler bu hususta en fazla nazarı itibara alınması icâ edeceği aşikârdır.

Ancak, şimdiye kadar gelen cevaplardan anlaşılıyor ki, her iki Elçiliğimiz meseleyi ön sırada coğrafî yakın ve nüfus bakımından mütalea etmektedirler.

Rio'daki Elçiliğim ve uzun yıllardan beri yazmış bulunduğum "Lâtin Amerika Tarihi" kitabım dolayısıyla alâkadar bulunduğum bu mevzu hakkındaki mütaleamı yüksek tasviplerine arz ediyorum. Bittabi beklenen raporlar geldikten sonra, Sayın Umumi Kâtibimizce beyan edildiği veçhile, kendilerinin riyasetinde alâkadar daire Şefi arkadaşlarımla görüşülecek olan bu meselede, Vaşington'a mütaleası ne olursa olsun,

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı

Umumi Kâtiplik Kalemi

- 5 -

Bakanlığımızca daha şimdiden umumî bir fikir edinilmesi, ^{maksadı} alınacak bir kararın daha fazla bekletilmemesi ihtimali muvacehesinde, ^{bu maksadın} arzı iktisadî olarak ediyorum.

İlişik olarak sunduğum notlarla, Elçilik ihdası ve temsil edilmemiz mutasavver bulunan memleketler hakkında umumî malûmatımızı tazelemek istiyorum.

İstiklâlleri ve tarihleri, şöyle böyle, bir asırdan pek fazlasına varamayan bütün bu memleketlerin coğrafî yakınlıkları değil iktisadî, içtimâî bünye ve siyasî tarih bakımından ayrılıkları nazarı itibara alınmalıdır.

(Bilfarz, Lâtin Amerika'nın en beyaz memleketi olan ve, Lâtin-Amerika-İsviçresi, denilen Uruguay, içtimâî ve iktisadî bünyesi ve kültürü itibariyle ve hele siyasî idarî cihazının işleyişi ve hedefi bakımından, Arjantin'e bağlanmaması doğru olur. Keldi ki, tarihinde boyuna Brezilye ve Arjantin tarafından istilâ edilen ve boyuna millî mücadeleler yapan ^{arak} istiklâlini sağlamış bulunan bu ileri devlet, çeyrek asırdan beri, Lâtin Amerika'da Sovyet propagandasının merkezidir. Böyle bir memleketin, kapı komşusu diye, iktisaden de rakibi bulunan Arjantin'e bağlamak, tarafımızdan istihdaf edilen rey kazanmak ameliyesine, pek fayda vermese gerektir.

Buna karşılık, iktisaden bir Arjantin eyaleti demek olan Cenup Amerika'nın en geri memleketi Paraguay'ı Arjantin'e bağlamak Paraguay'ı rencide etmeyeceği gibi Arjantin'lileri de memnun edecektir.

Peru ve bilhassa Boliviye ile Şili arasındaki malûm pasifik harbinin ^{ve} ventrat sahilleri gibi bir takım zahiren ve resmen hallolmuş gerginlikler, hasılı, çeşitli iktisadî ve siyasî amiller ve tarihî tezatlar göz önüne alınsa gerektir. Umumiyetle, Şili ile Boliviya ve Peru arasında Şimal

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı

Umumi Kâtiplik Kalemi

- 6 -

Amerika'nın iktisadî- Siyasî-Malî nüfuzu bakımından, düne, bugüne ve yarına ait derin tezatlar seklidir.

Lâtin Amerika'da bugün deniz ve Kava yolları değil münhasıran hava yolları hakimdir. (Kaldığı Montevideo ile Buenos Ayres arasındaki en seri münakâle, ki tayyaredir, 1 saat ve 5 dakikalık bir mesafeyi teşkil eder. Buna karşılık Santiayago dö Şili ile Buenos Ayres arası 3 saat 15 dakikadan ibarettir.)

Şimdilik şöyle bir teklif yapılabilir ve münakaşa edilecek işbu teklif sonunda varılacak netice gerek Birleşmiş Milletler Daimî Delegemiz gerekse Vaşington Büyük Elçiliğimize bildirilerek nihaf karara varılabilir. (hatta Paris ve Londra'daki Büyük Elçiliklerimize de oradaki Lâtin Amerika Müessisleri istişare etmeleri için ~~bu~~ nihaf proje gönderilebilir ve mütaleaları alınabilir).

Birinci teklif şekli :

- Paraguay'ın Arjantin'e bağlanması.
- Uruguay'ın, Bolivya ve Peru ile birlikte Şili'ye bağlanması. (*Variante*)
- Guatalama, Salvador, Honduras, Nikaragua, Kostarika'nın Meksiko'ya bağlanması.
- Panama'nın Meksika veya Kolombiya'ya bağlanması. (Birleşik Amerika Devletlerinin siyaseti bakımından Vaşington Elçiliğimizin cevabını beklemek şartıyla).
- Kuba'nın Vaşington veya Meksika veya Kolombiya'ya bağlanması, münakale bakımından hemenn hemen aynıdır. Ancak bilhassa bunun siyasî bakımdan tetkiki lâzımdır.
- Herhalde Haiti ve Dominik, Venezuela ve Ekvador ile birlikte Kolombiya'ya bağlanmalıdır.

./..

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

- 7 -

Kolombiya'da ihdasını zarurî gördüğüm Elçiliğe Antil denizi devletleri (Kuba-Haiti-Dominik-) ve cemp Amerika'nın Şimal memleketleri (Kolombiya -Venezüela-Ekvador) ile Uruguayın'da , Şili yerine Kolombiya'ya bağlanması.

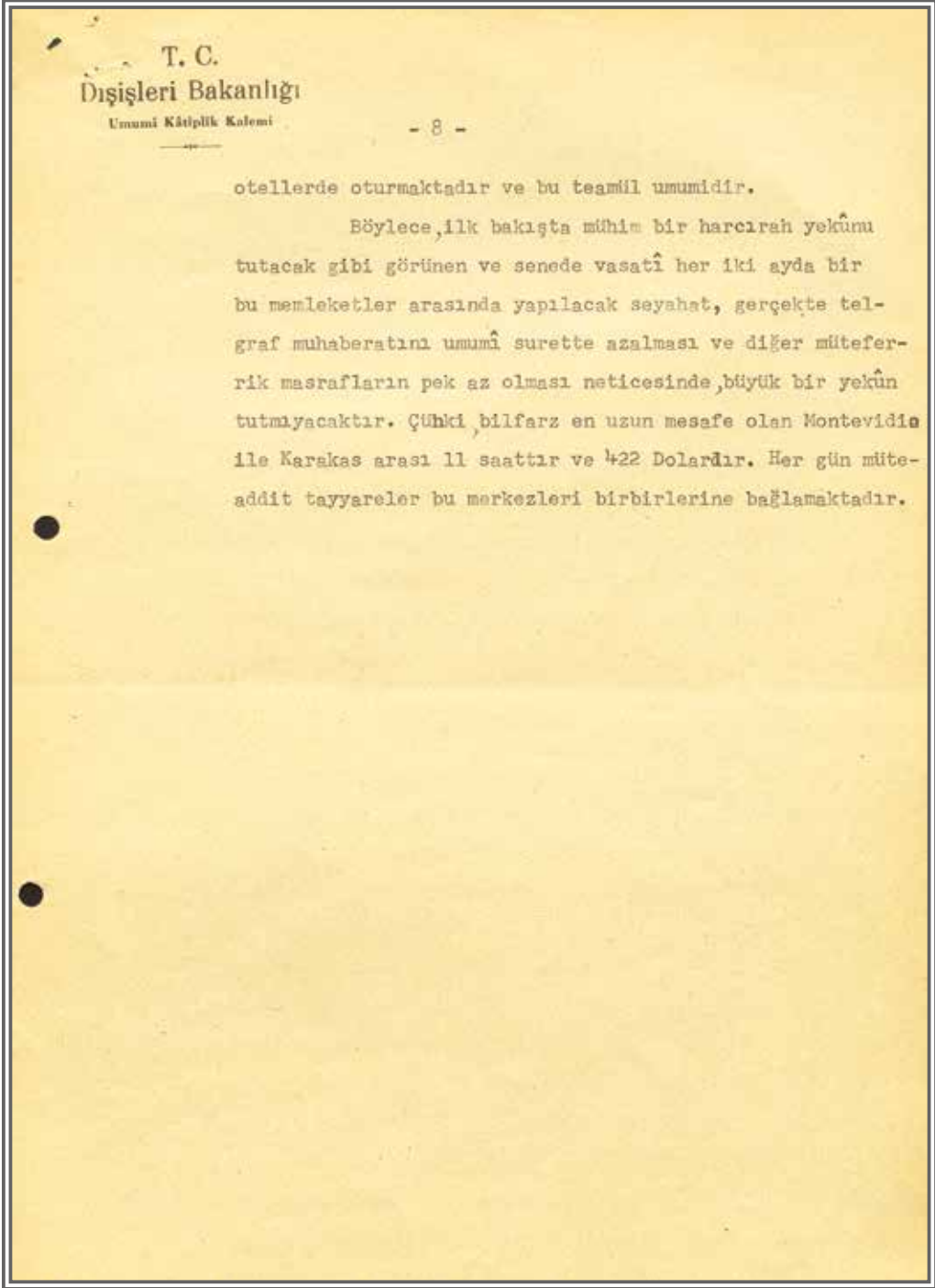
Cografî uzaklık rol oynamadığına göre böyle bir bağlanışın ancak siyasi faydası olabilir. Kaldiki, münhasıran hattı üstüve memleketlerinde yaşıyacak olan böyle bir Elçinin sıhhati bakımından, senede bir iki defa Montevidioda (mutedil ve soğukça iklim) bulunması çalışma kabiliyeti bakımından da zarurîdir.

'belki'
~~Bolivya~~ Bolivya dahi/Bogota'ya bağlanabilir. Herhalde Bogota Elçiliğimizin adeta seyyat bir Elçi olması ve, bittabi vekâleti Celileden önce tasvip ve muvafakat almak şartıyla, bu merkezler arasında ortalama her iki ayda bir temaslar yapması, davamızın menfaati bakımından zarurîdir.

Böylece, Montivideoda da akretide olacak olan Bogota Elçisi Buenos Ayres, Rio ve Santiyago ^(val istisi) ~~ve~~ Elçiliklerimizle temaslar yapacak ve herhalde görülecek lüzum üzerine Vaşington Büyük Elçimiz ve bilhassa Birleşmiş Milletlerdeki Daimî Delegasyonumuz ile temas edecek olan bu ~~ve~~ arkadaşımız bütün Lâtin Amerika Memleketleri ile Birleşmiş Milletler Delegasyonu üzerinden Ankara'daki merkezle sıkı teması temin edecektir. Belki de senede bir defa Meksikoya dahi gidebilecektir.

Bu itibarla Bogota Elçiliği, hiç olmazsa bir sene, (Birleşmiş Milletlerin gelecek seneki toplantısı neticesine kadar) bizzat Kolombiya'da bile otelde ve ^{daha mekânlarda} otellerde oturacaktır. Esasen, Lâtin Amerika 'daki Elçiliklerin büyük bir kısmı

./..

BELGE 20

Vaşington Büyükelçimiz Feridun Cemal Erkin'in Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmesine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Venezuela'da açılmasının uygun olacağı değerlendirilmesini içeren 1.10.1949 tarihli yazı.

T. C.
VAŞINGTON
BÜYÜK ELÇİLİĞİ
1503/473

1 Ekim 1949.

D. II.
Kayıt No. 1125
Tarihli 19/10/49

Dışişleri Bakanlığına

51 sayılı teminleri cevabıdır:

Latin Amerikanın Türkiye dış politikası bakımından ehemmiyeti derzâr olduğu içindir ki son senelerde bu memleketlerdeki temsil heyetlerimizin adedi dörde çıkarılmıştır. Bunlara yeni bir Elçilik daha ilâvesi meselesi hakkında istifaşır buyrulmuş mütalema iki esas istinat etmektedir: evvelâ bahse mevzuu kit'ada mevcut Elçiliklerimizden gımdıye kadar alınan randiman Bakanlığın yeni bir temsilciliğin ihfasi hususunda cesaret verici mahiyette telâkki ediliyorsa, yapılacak malî fedakârlığın mahalline mahrum olduğu neticesine varılabilir kanaatindeyim. İkinci düşünce de Cumhuriyetin bilhassa bazı mühim mahallerdeki Elçilikleri meselelerini ve faaliyetlerini temenni ettikleri randiman seviyesine yükseltecek malî imkânlarla teğnis edilmeden yeni temsilcilik ihfasiinan buraya verilebilecek tahsisattan mahrum kalacak olan mevcut Elçilikler zararına bir yenilik olacağını mülfhaz ediyorum.

Birf sorulduğu için esasini olarak bildirdiğin bu mütalealardan sonra malî mesele hakkında, burâ haricîyesile de mutabak kolarak varlığın düşünceleler açağında marutdur:

1 - 1950 ELÇİLİĞİN, ticari sınıf mahallerde ve bilhassa petrol sektöründe ihraz etmekte olduğu ehemmiyete binaen Venezuela'da ilâde ve aynı zamanda Ecuador ve Columbia ile de tavzifi muvafık olur.

10 EKİM 1949

1949

- 2 -

2 - Rio Büyük Elçiliği olduğu gibi bırakılıp yalnız
Guyane'ler vazifesine ilâve edilebilir.

3 - Buenos-Ayres, Uruquay ve Paraguay'a da bakar.

4 - Santiago, Bolivia ve Peru ile meşgul olur.

5 - Meksika, bütün merkezi Amerika ile Antil Adaları
Hükümetlerine bakar.

Bu arada Cuba'nın ehemmiyetine bilhassa işaret etmek isterim.
Evvelden Meksika'da yerleşmiş olan Amerika kit'ası komünist merkezi
halen Cuba'ya nakletmiş bulunmaktadır.

Saygı ile arz ederim.

Büyük Elçi

Gençer

Takdim

84

18. X. 49

W

BELGE 21

Rio de Janeiro Büyükelçisi Fuat Carım'ın Dışişleri Bakanlığının 9.8.1949 tarihli talimatına binaen gönderdiği, Latin Amerika ülkelerine hangi Elçiliklerimizin akredite edilmesine dair görüşlerini ve yeni Elçiliğin Kolombiya'da açılmasının uygun olacağı değerlendirilmesini içeren 1.10.1949 tarihli yazı.

Rio, 1 Ekim 1949.

Latin Amerika'daki Elçiliklerimiz meselesi.

T. C.
RIO DE JANEIRO
BÜYÜK ELÇİLİĞİ
334/182

Dışişleri Bakanlığına

Latin Amerika memleketleri ile siyasi münasebetler temsisi mevzuunu, alakaadar devletlerin mümessillerile de yegân yegân temas ederek, tedkik ettim. Vardığım neticeyi arz ediyorum:

I - Yeni bir Elçilik ihdas edildiği takdirde, Latin Amerika'ya, temsil bakımından aşağıdaki gruplara ayırmak muvafık olacaktır:

Birinci grup - BREZİLYA (müstakil)
İkinci grup - ARJANTİN, Uruguay, Paraguay.
Üçüncü grup - ŞİLİ, Peru, Bolivya.
Dördüncü grup - KOLOMBİYA, Venezuela, Ekvatör, San Domingo, Haiti.
Beşinci grup - MEKSİKA, Guatemala, Honduras, Salvador, Nikaragua, Kostarika, Panama, Küba.

II - Yeni bir Elçilik açılmadığı takdirde en muvafık şekil şudur:

Birinci grup - BREZİLYA, Venezuela, Kolombiya.
İkinci grup - ARJANTİN, Uruguay, Paraguay.
Üçüncü grup - ŞİLİ, Peru, Bolivya, Ekvatör.
Dördüncü grup - MEKSİKA, Guatemala, Honduras, Salvador, Nikaragua, Kostarika, Panama, Küba, San Domingo, Haiti.

Mülhazalar

a) Küba kültür cihetinden Meksika'ya yakın, iktisadî

D. II.
Kayıt No. 1909
Tarih 11/10/49

Dış. Bk.
Umumi Kâtiplik
No. 343-24 Tarih 10.10.49

T. C.
RIO DE JANEIRO
BÜYÜK ELÇİLİĞİ

- 2 -

- ve malî cepheden ise tamamen Şimali Amerika'ya tabidir. Bu itibarla bunun Şimali Amerika'ya bağlanması da mümkündür.
- b) Kolombiya'nın, yeni Elçilik açılmadığı takdirde, Brezilya'dan gayri bir memlekete bağlanması doğru görülemezdir. Çünkü Kolombiya, bilhassa, kültür bakımından, Latin Amerika'nın en ileri gelen memleketlerindedir. Kendi derecesine erişmemiş bir memlekete bağlanmayı hoş görmeyeceğini temasların neticesinde sarahatle öğrendim. Brezilya grubuna bağlanmak keyfiyeti ise Kolombiya'ya ağır gelmez. Bunun sebepleri, Brezilya'nın pek büyük bir memleket oluşunun herkesçe kabul edilmiş bulunması ve, İspanyol kültürüne değil, Portekiz kültürüne bağlı bulunmasıdır. ki bu iki sebep, Brezilya'ya tefevvuk davası ve kıstasları dışında bırakılmaktadır. Aradaki mesafe mahzuruna gelince onu da tayyare servisleri ortadan kaldırmıştır. Serdedilen mülahazaları nazarı itibara alarak Kolombiya ile Venezuela'ya, temsil bakımından, Brezilya'ya bağlanmış hükümetler de vardır.
- c) İcab ettiği takdirde, bu mesele ilgili temas ve müzakerelerin, tahminimce, Rio-de-Janeiro'da icrası müreccaktır. Çünkü Brezilya, Latin Amerika hükümetlerinin muhtemel rüchan hassasiyetleri muvacehesinde, nisbeten bitaraf bir muhit teşkil eder.
- d) Şahsi düşünceme göre, bütün Latin Amerika'ya kâmilan kaplıyacak ve fakat filyatta mutlaka noksan kalacak bir temsilin zahmet ve külfetine katlanmakta acil faide yoktur. Binaenaleyh Baraguay, Boliviya, Ekvator, Guatemala, Honduras, Salvador, Nikaragua, Kostarika, Panama, San Domingo ve Haiti'yi bugün için kombinezon harici bırakmak muvafık olur kanaatindeyim.
- e) Latin Amerika memleketlerine mümessiller akredite edilmesi mevzuunun, Asya, Avusturalya ve Afrika'da elçisiz bulunan memleketlerin vaziyetile birlikte mutaleasında isabet olup olmadığının tayini takdiri devletlerine bağlıdır.

Arzolunur.

Büyük Elçi

Guastarini

S. Y
11.10.1949

BELGE NO: 22

Dışişleri Bakanlığının Latin Amerika ülkelerinin hangi Elçiliklere akredite edilmesi hakkında 22.10.1949 tarihli Bilgi Notu. (Notta maddi imkânsızlıklar nedeniyle yeni Elçilik açılmasının uygun olmayacağı belirtilmektedir.)

22. X. 1949

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

Yüksek Mükama

Latin Amerika'nın Türkiye dış politikası için her bakımdan arzettiği ehemmiyet muvacehesinde bu yarım kıtadaki bütün memleketlerde, Türkiye'nin menfaati icabı müteakibliyete bakılmaksızın, memleketimizin temsil edilmesi suretiyle müteakibi 16 devletle siyasî münasebetlerimizi bir an evvel tesis lüzumuna tebeyyün ve tekarrür etmiş bulunmaktadır.

Bu memleketlerin cümlesinde yegân yegân bir mümessil bulundurulması bittabi asla bahis mevzuu olamayacağı cihetle bu umumî ve şamil temsil gayesinin tahakkuku şu yolla mümkündür :

a) Hâlen mevcut siyasî temsilciliklerimizin aynı zamanda komşu memleketlerde akredite edilmesi ,

b) Mevcut Elçiliklere bütün Amerika memleketlerinde temsilimiz keyfiyetini sağlamak mümkün olmadığı takdirde, nihayet, muhtemelen Bogota'da olmak üzere, bir Elçiliğin daha ihdası ile bu gayeyi gerçekleştirmek.

Siyasî mümessiliklerimizin memuriyet havzalarının bu tevsi ve taksim ameliyesinde göz önünde tutulacak esaslar, münakale vasitelerinde münhasıran hava yollarının bahis mevzuu bulunması yüzünden mesafelerin nazarı itibare alınmasına mahal olmadığı cihetle, coğrafi değil tarihî yakınlıklar, umumiyetle, siyasî, iktisadî, içtimai bünye benzerlikleri ve bilhassa bu devletlerin Birleşmiş Milletlerdeki faaliyetleri ve nüfuzları ve hele temsil ettikleri iş gruplarına göre ayarlanması prensipleridir.

.....

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

- 2 -

Temsilimiz keyfiyetinin ehemmiyet ve müstace-
liyeti bakımından cenup Amerika'da Peru ve Kolombiya ile Uruguay
Orta Amerika'da da Kuba ve Guatamala ön safta gelmektedirler.

Bu hususta (9 Ağustos 1949 tarihli ve 61 No.11 tamimle)
alâka ve selâhiyetleri itibarile,

- 1 - Vaşington Büyükelçiliği.
- 2 - Birleşmiş Milletler nezdindeki Daimî Delegelik,
- 3 - Rio Büyükelçiliği,
- 4 - Meksiko Elçiliği,
- 5 - Buenos Ayres Elçiliği ve
- 6 - Santiago de Şili ~~ve~~ Elçiliğimizin ~~ve~~

(X) mütalâaları istenilmüştü.

Bu tamime, son olarak 19 Ekim 1949 tarihinde alınan Vaşing-
ton Büyükelçiliğimizin yazisiyle, bütün cevaplar gelmiş bulunmak-
tedir.

Bu mütalâaların ışığı altında bu mevzuda Vekâletimiz
noktai nazarının kat'î şekilde tesbiti ve neticenin Yüksek Makam-
larına arzı için verilen emir muktezası teşekkül eden Komisyonu-
muz, *ni istenmiş* esasen senelerdenberi yakinen meşgul bulunduğuna bu meseleyi,
harp öncesi ve sonrası cihanî ve kitavî durum ve şartları göz
önünde tutarak, gereken bütün cephelerden ve zaviyelerden tetkik
etmiştir.

Komisyonumuz bu mesaisinde, alınan mütalâaları teker
teker ve mukayeseli olarak topluca münakaşa etmiş ve nihayet,
esbabı mucibesi telhisen ve muahharen arzedilecek, âtideki hal
şeklinin kabulünü, Yüksek emir ve tasviplerine arzını kararlaştır-
mıştır.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâğıtlık Kalemi

- 3 -

*altında bunun bu işin için
asıl masarifi
kati bu şartlar
görmektedir.*

Komisyonomuz, ~~mevcut şartlar altında~~ mütebaki
16 devletin ilâvesi suretiyle, Latin Amerika'da tamamen
temsilimiz gayesinin tahakkuku için, yeni bir Elçilik
de fayda mülahaza etmekte başka mevcut şartlar
ihdasına ~~ihdam~~ *görmektedir.*

Şuvar ki, bu umumî temsilin mânalı, faydalı ve
semereî bir tarzda temin edilebilmesi için, İspanyol A-
merikasında hâlen mevcut siyâsî temsilciliklerimizce mut-
lak surette hemen tatbiki gereken yeni bir çalışma zihniye-
ti ve kabiliyeti/ *gösterilmesini/ bu işin için*
~~adına~~ sistem tebeddülüne başlanması-
nı ön şart koşmaktadır.

Komisyonomuz bu lâbüt şartın teminatı altında, arz-
edeceği bir iki tâli mülahaza ve ihtirâzî kayıd hakkında
Yüksek Makamlarınca alınacak karar neticesinde nihaî ve kati
şeklini iktisap edebilecek olan, âtideki bir mesai taksim
kadrosunu Yüksek emir ve tasviplerine arzeder :

Meksiko Elçiliği :

- a) Orta Amerika'daki 6 devlet (1 - Guatemala,
2 - Honduras,
3 - Salvador,
4 - Nikaragua,
5 - Kosta-Rika,
6 - Panama)
kati surette Meksiko Elçiliğimize bağlanabilir.
- b) Antil havzasındaki 3 devlet (1 - Kuba,
2 - Hayti,
3 - San Dominik)

Meksiko Elçiliğine veya Vaşington Büyükelçiliğine
bağlanabilir.

Santiago de Sili Elçiliği :

- 1- Peru, 4- Ekuador,
2- Bolivia, 5- Venezuela,
3- Kolombia,
devletleri nezdinde akredite edilebilir

....

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

- 4 -

Buenos Ayres Elçiliği :

- 1- Paraguay, (katî surette)
- 2- Uruguay, (muhtemelen)

devletleri nezdinde ~~Arjantin Elçiliği~~ akredite edilebilir.

Mulâhazalar :

I. - Arzettiği hususiyet itibarile Kuba'nın, hattâ Haiti ve San Dominikin Meksiko Elçiliğine veya Vaşington Büyükelçiliğine bağlanması mümkündür. Bittabi bu hususta alâkalı devletler ve Birleşik Amerika Hariciyesiyle dostâne bir istişare de varidî hatır olabilir.

II - Tarihi tekevünü, içtimâî ve iktisadî yapısı, aşırı demokrat siyasî rejimi itibarile ileri kültürlü Uruguay'ın /nun Arjantin veya Şili'den hangisine bağlanmağa tercih ettiği hususu alâkalı Devletçe önceden görüşülmesi muvafık mütalâa edilmektedir.

III - Gerçi, aralarında müzmin hudut ihtilâfları bulunan, Ekuador ile Peru'da aynı Elçiliğin akredite edilmesi haddi zatında nazik bir meseledir. Ancak, bu Elçiliğin merkezi Şili'de bulunması ve aynı zamanda Şili kadar hem Ekuador'un hem de Peru'nun yakını ve siyasî grup arkadaşı ve lideri olan Kolombiya'da da akredite edilmiş olması bu alinganlıktan doğacak mahzuru izale edebilir. Kaldaki, Şili Elçimizin Bogota ve Lima'ya her ziyaretinde daima Kito'da da münasip bir müddet kalarak bu mahzuru büsbütün izale etmesi mümkündür.

IV. Bir cenup Amerika devleti olan Venezuela'nın tarihi, ve

....

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

*minikün aldira tabirde
kendi ayri bir ~~etki~~ ~~etki~~
konusunda da düşünülebilir. Bu halde*

*bu tür bir
tasarım ve
teşkilatı
Büyük Millet
meclisindeki karar
delegasyonun
Başkanlığının
mütalâası
olmalıdır.*

*Latin Amerika devletleri Birleşmiş
Milletlerde daima Blok halinde
faaliyet göstermekte; ve böylece,
siyasal ve Avrupa meselelerinde
müessir bulunmaktadır.
Ancak, bunların 3-4 dairesi, Amerika
- 5 -'ye tek temayüllükünden dolayı,
başarı bir blok teşkilatlanamaz
durumunda. Bu itibarla, bunların aynı
tali bir grup halinde mütalâa ve*

siyasi ve içtimai beraberliği bakımından Kolombiya'ya bağlanması
zarurî bulunmakla beraber malî nüfuz ve alâkası dolayısıyla, Va-
şington Büyükelçiliğimize de bağlanması, pek zayıf bir ihtimalile
Keyfiyet
dahi olsa varidi hatır olabilir. ~~xx~~/Bittabi alâkalı devletlerce
Göstâne bir istişare mevzuu olabilir.

V - Tesbit edilen bu kadromun, emir ve tensip buyurulduğu
takdirde, nihai mütalâalarını âcilen ifade etmeleri zımında,
Vaşington Büyükelçiliğimize ve Birleşmiş Milletler nezdindeki De-
legasyonumuz Başkanlığına tellermesinin de mümkün olabileceği dü-
şünülmektedir.

VI
Telhisi esbabı mucibe :

İçinde bulunduğumuz bütçe darlığı dolayısıyla, bir yandan
Lizbon gibi ~~ve diğer~~ ^{ve diğer} ~~ve diğer~~ idarî tasarruflar yaparken, Latin
Amerika'da, diğer Elçiliklerimizin masraflarından yapılacak kesinti-
ler pahasına, yeni bir Elçilik ihdası talebinin resmî muhitlerde .
ve umumî efkârda müsaîd bir tesir uyandırmayacağı ~~belirtir~~ ^{değünülür.}

....

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Umumi Kâğıtlık Kalemi

- 6 -

Cenup ve Orta Amerika'dan müteşekkil İspanyol Amerikası, yüksek malûmları bulunduğu veçhile, La Plata (Arjantin + Uruguay + Paraguay); ve Pasifik havzası (Şili + Peru + Bolıvya + Ekuator + Kolombiya) ve Orta Amerika ise Meksika -Antil havzasından müteşekildir. Venezuela Karayip -Antil havzasına da, siyasi, iktisadi bakımdan sokulabilir.

ve
Aşağıda, kısaca/bir misal mahiyetinde olarak arz edileceği veçhile, bütün bu memleketlerde her biri için senede 4.500 ilâ 5.000 Türk Lirası kadar azamî bir masrafla hâlen mevcut Elçiliklerimizden de istifade ederek temsil edilebiliriz.

Türkiye, Yakın Şark ile bir mekân mühareketi içindedir. Bu yakın komşu memleketlerini, bu uzak yarım kıt'ada da faaliyet ve tesirlerini ~~çok~~ ciddiyetle takip ve dikkatle hesaba katmak mecburiyetindedir. Mazi ve istikbaldeki komşumuz Semitik âlemin, Yahudilerin, Hristiyan ve Müslüman Arapların, Latin Amerika'daki rolleri, ^{tahmin edilebilirliğinden çok daha büyüktür} ve nüfuz dereceleri ~~çok önemlidir~~. Ayrıca, bütün Akdeniz ve Balkan memleketleri muhacirlerinin Latin Amerika âlemindeki rollerinin de, vasıtalı olarak, Türkiye'nin umumî siyasi ve iktisadi alâka ve rabataları üzerinde tesirsiz bulunmaması ~~çok önemlidir~~.

de izahları -
.... müstefaidi.

T. C.
Dışışleri Bakanlığı
Umumi Kâtiplik Kalemi

- 7 -

Bugün bir tek ticaret mümessilimiz bile bulunmayan bu memleketlerde mevcut Elçiliklerimizin yeni kadro ve zihniyetleriyle en kısa bir zamanda çalışmaya başlamaları zaruridir. Şüphesiz bunların munzam olarak akredite edilecekleri memleketlerle Latin Amerika âlemini tanımak ve tanıtmak hususunda görevleri vazifeler ön safta iktisadî değil, siyasî ve kültürel birer resuliyet vazifesi olacaktır.

En derin saygılarımızı arz ederim.

Ankara, 22.10.1949

Umumi Kâtiplik İkinci
Muavini

Birinci Daire
Umum Müdürü

İkinci Daire
Umum Müdürü

A. T. Şaman

X

31

(Dr. Bedri Tahir ŞAMAN)

(Seyfullah ESİN)

(Nureddin VERGİN)

BELGE 23

Dışişleri Bakanlığından Birleşmiş Milletler nezdindeki Daimî Delegeliğimize gönderilen, Latin Amerika'da yeni bir Elçiliğin açılmasına bütçe durumu nedeniyle gerek ve olanak olmadığını bildiren ve temsilciliklerimize akredite olacakları yeni ülkeler hakkında bilgi vererek görüşlerinin sorulduğu 23.12.1949 tarihli yazı. (Benzer bir yazı Vaşington Büyükelçiliğine gönderilmiştir.)

Birleşmiş Milletler nezdindeki
Daimî Delegelik Başkanlığına

Ucukla - Acele

112 numarolu ve 1.9.1949 tarihli yazılarına karşılığadır :

Bütün Latin Amerika Devletleri nezdinde, mütakabiliyet esasına bakılmaksızın, temsilimiz meselesinde nihai bir karar ittihazı zımında gereken tetkikleri yapmak üzere Bakanlığımızda toplanan hususî bir Komisyon, ayrıca Vaşington ve Rio de Janeiro Büyükelçiliklerimizden, Meksiko, Santiago ve Buenos Aires Elçiliklerimizden alınan mütalâcaların da ışığı altında meseleyi uzun bir tetkikten geçirmiştir.

Neticede mütabaki 16 Amerika Devleti nezdinde temsilimizin temini için Latin Amerika'da yeni bir Elçiliğin ihdasına bütçe durumu muvacehesinde şiddetli kat'î lüzum ve imkân olmadığı kanaatine varılmış; Latin Amerika'sında hâlen mevcut üç Elçiliğimize bahis mevzuu memleketlerin âtidaki şekilde bağlanması kararı verilmiş bulunmaktadır.

I - Rio de Janeiro Büyükelçiliği; olduğu gibi bırakılacaktır. (İçinde Güyan'lar vazifesine ilâve edilecektir)

II- Meksiko Elçiliğimize (Merkezî Amerika havzası) Orta Amerika Devletleri :

1) Guatemala	4) Nikaragus
2) Honduras	5) Kostarika
3) Salvador	6) Panama

kat'î olarak bağlanacaktır.

III- Santiago de Sili Elçiliğimize (Pasifik sahili havzası)

1) Peru	4) Ekuator
2) Bolıvya	5) Venezuela
3) Kolombiya	

bağlanacaktır.

....

- 2 -

IV - Buenos Aires Elçiliğine (La Plata havzası)

- 1) Uruguay
- 2) Paraguay

bağlanacaktır.

Filvêki, Latin Amerika Devletleri arasında, bilfiarz Peru ve Ekuator arasındaki gibi, müzmin hudud ihtilâfları şeklinde bir takım gerginlikler mevcut ise de alâkadar Elçilerimizin, bütün bu Merkezleri ziyaretlerinde aynı nisbette ikamet etmeleri gibi tedbirlerle, bu memlekette hüsni kabul görmeleri temin edileceği düşünölmektedir.

Şu var ki, Küba'nın arzettiği ehemmiyet muvacehesinde bu Devletin Vaşington Büyükelçiliğimize bağlanması düşünölmektedir.

Ayrıca, Haiti ve Dominik Cumhuriyetlerinin de Vaşington Büyükelçiliğimiz veya Meksiko Elçiliğimiz veya -Venezuela ve Kolombiya nezdinde akredite edilecek olan- Santiago Elçiliğimizden hangisine bağlanmasına dair kat'î karar bu baptaki mütalâaların vüruduna tâlik edilmiştir.

Meksiko, Santiago ve Buenos Aires Elçilerimizin bahis mevzuu 16 Devlet nezdinde bir an önce akredite edilebilmek üzere alâkadar Devletler ile gereken temasa geçilebilmek için, yukarıda maruz Küba, Haiti ve Dominik hakkındaki mütalâai Devletlerinin âcilen iş'arını saygılarımla rica ederim.

Dişışleri Bakanı

BELGE 24

Birleşmiş Milletler nezdinde Daimî Delege Selim Sarper'in Dışişleri Bakanlığının 23.12.1949 tarihli yazısına cevaben gönderdiği 23.1.1950 tarihli yazı.

T.C.
DAIMI DELEGELİĞİ
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
No. 93/54 *DI*

Görüşülen
ZK

DB
311-45
Tarih 9.2.1950

New York, 23 Ocak 1950

Hulâsa: Bütün Latin Amerika Devletleri nezdinde temsilimiz meselesine dair.

Uçakla
Aceledir

Dışişleri Bakanlığına

23 Aralık 1949 tarihli ve 56992/258 sayılı yazıları karşılığıdır:

Bütün Latin Amerika Devletleri nezdinde, müteakibiyet esasına bakılmaksızın, temsilimiz için Meksiko, Santiago de Şili ve Buenos Ayres Elçiliklerimize bağlanması takarrür etmiş bulunan devletlerin dışında kalan Küba, Haiti ve Dominik Cumhuriyetinde temsilimiz hakkında düşüncelerimiz aşağıda arz olunmuştur:

- 1- Küba'nın gerek uzak olmaması gerekse Amerika ile olan yakın münasebetleri bakımından Vaşington Büyük Elçiliğimize bağlanmasının uygun olacağı düşünülmüştür.
- 2- Haiti ve Dominik Cumhuriyetlerinin, Santiago de Şili Elçiliğimize bağlanmalarının, Cenup Amerika kıtasının öbür ucunda olması ve Latin Amerika Devletlerinden en mühim ve nüfuzluları da dahil olmak üzere beş devletin nezdindeki temsilcilikimizin bu Elçiliğimizin uhdesine verilmiş bulunması dolayısıyla, yerinde olmayacağı mülahaza edilmektedir.
- 3- Meksiko Elçiliğimizin uhdesine ise esasen 6 orta Amerika devleti nezdindeki temsilciliklerimizin verilmesi

81/12 9.2.1950

5.F. 1950

158/258

-2-

takarrür etmiş bulunmaktadır. Bu devletler ârazi bakımından küçük ve mesafe itibarile birbirine yakın olmakla beraber her birinin hükümet merkezini ziyaretle bir müddet ikamet mecburiyetinde kalacak olan Elçimizin diğer iki devlet nezdindeki temsilciliğimizi de üzerine alması biraz müşkül görülmektedir.

4- Vaşington Büyük Elçiliğimiz ise Meksiko'dan sonra mesafe itibarile Haiti ve Dominik Cumhuriyetlerine en yakın olan temsilciliğimizdir. Bu sebeple bu iki devletin de Vaşington Büyük Elçiliğimize bağlanmasının en uygun şekil olacağı düşünülebilir. Şukadar var ki, Vaşington Büyük Elçiliğimizin işlerinin çokluğu, veya vazifesinin önemi yüzünden Büyük Elçinin uzunca bir müddet yerinden ayrılmasında görülebilecek mahzur dolayisile bu iki devletin Vaşington'a bağlanması imkânı bulunmazsa, bunların da Meksiko Elçiliğimizin memuriyet havzasına ithalleri zarurî olacaktır.

Bu münasebetle Uzak Şark'ta temsilimiz hakkında da aşağıdaki mülâhazaları Yüksek Nakamlarına bildirmeyi faydalı gördük:

Uzak Şark'taki gelişmeler, orada temsilimiz işinin de belki Latin Amerika'da temsilimiz meselesi kadar ehemmiyetle ele alınması lüzumunu belirtmiş bulunmaktadır. Tanımış olduğumuz Endonezya'ya siyasi temsilci gönderilmesinin düşünülüp düşünülmediği Delegeliğimizce malûm değildir. Böyle bir tasavvur mevcutsa Filipin de oraya bağlanabilir. Diğer taraftan Seylan, Birmanya ve Tailand (Siyam)ın da Hindistan'daki temsilciliğimizin memuriyet havzasına alınmasının faydalı olacağı mülâhaza olunmaktadır.

Derin saygılarımla arz ederim.

Selâm Hays

Bu 4 Endonezya'ya da temsilci tayin kararını 20/10/50 tarihinde alınıyor.

BELGE 25

Dışişleri Bakanlığının Vaşington Büyükelçiliğine gönderdiği; Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in ülkemizi Guatemala, Honduras, El Salvador, Nikaragua, Kosta Rika, Panama, Küba, Haiti ve Dominik Cumhuriyeti nezdinde temsil etmesinin kararlaştırıldığını bildiren ve bu ülkelerin Vaşington Büyükelçilikleri vasıtasıyla adigeçene agreman talep edilmesi talimatını veren 13.3.1950 tarihli şifre telgraf.

Rapt numarası							
Kaydettim		Şifre : <u>Tahrirat</u>					
Dışişleri Bakanlığı		D.1		Ş.4		Müdürlüğü	
Evrakın Genel Sayısı	Müstenit olduğu evrakın numarası	Suberin kayıt numarası	Mühayyis	Müessesin	Şube Müdürü	Daire Muavini	Reis Umum Müdür
563							
Evrakın Özel Sayısı							
60							
Evrakın Tarihi							
13/3/1950							
<u>Vazife</u>							
Vaşington Büyük Elçiliğine							
Madde:1- Hal tercümesi ikinci maddede							
maruz Meksiko Elçimiz Vedit Uzgören'in aynı zamanda							
Guatemala, Honduras, Salvador, Nikaragua, Kostarika,							
Panama, Küba, Hayti ve Dominik Cumhuriyetleri							
Hükümetleri nezdine de Elçi sıfatıyla akredite							
edilmesi karargir bulunmaktadır. Bu Hükümetlerin							
Vaşington'daki Büyük Elçilikleri vasıtasıyla maktezi							
agremanın talep edilerek neticesinin iğarını							
saygılarımızla rica ederiz.							
Madde:2- Uzgören 53 yaşındadır. Bekârdır,							
Harp okulundan mezundur. Hariciye mesleğine 1924							
de intisap etmiştir. Londra, Roma, Moskova, Viyanada							
Büyük Elçilik kâtipliği vazifesini görmüştür. Baş-							
bakanlık Hususi kalem Müdürliğünde bulunmuştur.							
1837 den 1947 ye kadar Millet Vekilliği yapmıştır.							
1946 ve 1947 senelerinde tekrar Başbakanlık Hususi							
./.							

KAPATILDI
13/3/1950

Hulâsa

RRD
13.3.1950

Z/1
13.

N.A.

Kalem Müdürü olduktan sonra 1947 de Meksikoya Elçi
olarak tayin edilmiştir.

Dişileri

BELGE 26

Dışişleri Bakanlığının 13.3.1950 tarihli telgrafına cevaben Vaşington Büyükelçiliğinin ilgili ülkelerden agremanların istendiğini ve Panama'nın Roma Elçisinin ülkemize akredite edilmesi için agreman talep edildiğini bildiren 24.4.1950 tarihli şifre telgrafı.

T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Müdürlüğü № 1226/137		Vaşington B. Elçiliğinden	
[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]		Yanıldığı tarih 24/4/1950 Geldiği tarih 27/4/1950 Numarası 137 Açan Huazzan Berghan	
Kاتبی Umumiliğe Mahsus		ŞİFRE TEL	
DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA		ŞİFRE TAHRİRAT	
<p>62 numaralı şifre tahrirat cevabıdır.</p> <p>Mevzubahs memleketler Elçiliklerinden agreman istenmiştir. Hepsinden cevap alındığında netice arz edilecektir. Bunlardan Panama Büyük Elçiliği, hükümetinin bilmukabele Roma'daki Elçisi Dr. Jose Pezet'yi , aynı zamanda Ankara'ya akredite etmek istediğini bildirerek munailayh için agreman talep etmiştir. Dr Pezet'nin hal tercümesi, ilişikte sunulmuştur. Verilecek cevabın işaretine müsaadelerini rica ederim.</p>			
Erkin			
Malûmaten D. U. Müdürlüğüne		U. Müdürlüğüne	
Prot.			

BELGE 27

Dışişleri Bakanlığında gönderilen; Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Guatemala, Honduras, Kosta Rika, El Salvador, Nikaragua, Panama, Küba, Haiti ve Dominik Cumhuriyeti nezdinde akredite edileceğini bildiren 13.3.1950 tarihli şifre telgraf.

Rapt numarası							
Kaydettim		Şifre : <u>Tahrirat</u>					
Dışişleri Bakanlığı		D.1		Ş.4		Müdürlüğü	
Evrakın Genel Sayısı	Müstenil olduğu evrakın numarası	Sahenin kayıt numarası	Mülkeyis	Müevvir	Şube Müdürü	İdare Mevzusu	Reis Unvanı Müdür
564				20			
Evrakın Özel Sayısı							
21	Hoson						
Evrakın Tarihi				17.3.50		13.3.50	13.3.1950
13/3/1950							
KAPATILDI 13/3/1950 Şifre R. 4		<u>Uçakla</u>					
Hulâsa		Meksiko Elçiliğine					
R.R.D. 13.3.1950		Zatıâllilerinin aynı zamanda Guatemala, Honduras, Kostarika, Salvador, Nikaragua, Panama, Kuba, Haiti ve Dominik Cumhuriyetleri nezdinde akredite edilme karar altına alınmış olup muktezâ tealemanların Vaşington Büyük Elçiliği vasıtasıyla talep edildiği ve neticesinin ayrıca işar kılınacağını saygı ile arz ederim.					
E 13.		Dışişleri					

BELGE 28

Dışişleri Bakanlığı Protokol Umum Müdürlüğünün Meksika ve Santiago Elçiliklerine gönderdiği, güven mektubu sunulacak devlet başkanlarının ad ve sıfatlarının bildirilmesini isteyen 22.3.1950 tarihli telgrafi.

Rapt numarası		Müstenit olduğu evrakın numarası		Şubenin kayıt numarası		Mübeyyis		Müavevvis		Şube Müdürü		Daire Muavini		Reis Umum Müdür	
Kaydettim		64316/6		Rosen 1286						21.3.50		21.3.50		21.3.50	
5 C. 29. III. 1950		64317/5													
22. Mart 1950															
Meksiko } Elçiliklerine Santiyago }															
<u>UÇAK İLE</u>															
İsimleri aşağıda yazılı Devletler nezdinde Hükümetimiz temsilci görevlendirilmez takarrür ettiğ-i cihetle bu hususta bu temsilci itimatnameleri benzeri edilebilmesi için mezkûr devletler reislerinin adlarıyla sıfatlarının serih olarak acilen işaretini saygılarımla rica ederim.															
Dışişleri Bakanı y.															
<u>Meksiko El. ne</u> Cuba, Haiti, Dominique, Honduras, Guatemala, Salvador, Costarica, Nicaragua, Panama															
<u>Santiyago El. ne</u> Bolivia, Columbia, Perou, Equator, Venezuela															
Hulâsa		Bazı Devlet reislerini isimlerini bildirilmesi hak.													

BELGE 29

Dışişleri Bakanlığının Santiago Elçiliğine gönderdiği, Elçi Bedri Tahir Şaman için Peru, Kolombiya, Ekvador, Venezuela ve Bolivya Hükûmetlerinden agreman talep edilmesi hakkındaki 13.3.1950 tarihli şifre telgraf.

Rapt n ^o / numarası		Şifre : <u>Tahrirat</u>					
Kaydettim							
Dışişleri Bakanlığı		D.1		Ş.4		Müdürlüğü	
Evrakın Genel Sayısı	Müstenit olduğu evrakın numarası	Subenin kayıt numarası	Mübeyyis	Müevvit	Şube Müdürü	Daire Muavini	Reis Umum Müdür
585	Resen			SAD			
Evrakın Özel Sayısı				13.3.50			
3							
Evrakın Tarihi							
13/3/1950							
KAPATILDI 13/3/1950		<u>Uzakla</u>					
Şifre		Santiago Elçiliğine					
Hulâsa		2 sayılı şifre telgrafa ektir: Bedri Tahir Şaman'ın aynı zamanda Peru, Kolombiya, Ekvator, Venezuela ve Bolivya Hükûmetleri nezdine de ve mütakabiliyet esasına bakılmak- sızan Elçi olarak akredite edilmesi mukarrer bulunmaktadır. Bu itibarla kendisi için adları yukarıda geçen Hükûmetlerden Santiago'daki Büyük Elçilikleri vasıtasıyla agreman talep ederek neticesinin bildirilmesini saygı ile rica ederim.					
RRP 13.3.1950		Dışişleri					
Z 13.							
N.Ş.							

BELGE 30

Santiago Elçiliğinin, Bedri Tahir Şaman için Peru, Kolombiya, Bolivya ve Ekvador Hükûmetlerinden ağıreman istendiğini bildiren 31.3.1950 tarihli şifre telgrafı.

T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Müdürlüğü № 1049/7	Santiago Elçiliğinden
[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]	Yazıldığı tarih 31/3/1950
Katibi Umumiliğe Mahsus	Geldiği tarih 11/4/1950
	Numarası 7
	Açan K. Ayhan
	Tahrirat <u>ŞİFRE TEL</u>
	DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA
	3 numaralı şifre tahrirat cevabıdır :
	Peru , Kolombiya , Bolivya , Ekvator Büyük Elçilerini ziyaret ederek Bedri Tahir Şaman için ağıreman istedin . Derhâl Hükûmetlerine yazıp alacakları cevabı bildireceklerini vaat ettiler .
	Son Hükûmet taklibinden sonra Venezuela ile münasebat inkıtas uğradığından burada hâlen Venezuela Hükûmeti yoktur . Mamafiyh yakında münasebetler ihya ve Elçi teatisine intizar olunacağını bilgi olarak arz ve bilvesile saygılarımı sunarım
	Arbel
D. U. Müdürlüğüne Malûmaten Dİ Prot. U. Müdürlüğüne	21
	130 13 14 26 1 3 5

BELGE 31

Santiago Elçiliğinin Bedri Tahir Şaman'a Bolivya Hükûmeti tarafından agreman verildiğini bildiren 6.4.1950 tarihli şifre telgrafı.

T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Müdürlüğü № 998/8		Santiago Elçiliğinden	
[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]		Yazıldığı tarih	6.4.1950
Kâtabi Umumîliğe Mahsus		Geldiği tarih	7.4.1950
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA		Numarası	8
		Açan	H.Çubukçu
		<u>SIFRE TEL</u>	
13 Mart ve 3 numaralı şifre tahrirat cevabıdır:			
1- Şaman' için istenilen agreman Büyükelçi dela- letile Bolivya Hükûmeti tarafından muvafakat cevabı veril- di. Diğerlerinin cevabı da yakında mesul.			
2- İtalyan vapuru ile Hisanın 11 inde buradan in hareketimiz/mukarrer olduğumu bilvesile arz ederim.			
Apbel			
D. U. Müdürlüğüne			
Molûmaten D. U. Müdürlüğüne			
Prot. Zat iş.		130 13 14 26 1 3 5	

BELGE 32

Dokuz Latin Amerika ülkesine akredite edilen Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in sözkonusu ülkelere itimatname sunma amacıyla yapacağı seyahatlere ilişkin idari ve mali ihtiyaçları bildirdiği 12.4.1950 tarihli yazı.

T. C.
MEKSİKO ELCİLİĞİ
No: 810/40

Meksiko, 12 Nisan 1950

Üzet: Orta Amerika Devletleri
nezdinde akredite edilme h.

Dışişleri Bakanlığına

Meksiko Elçiliğine ilâveten daha dokuz memlekette
Cumhuriyet Hükümetini temsil etme suretiyle meşur buyurulduğuma dair yüksek
emirlerini şeref telâkki ettim. Dışişleri anallerinde ilk defa
tatbik edilecek bu nevi tevhid vesilesiyle aklıma gelen bazı şart
ve mülahazaları arz, izah ve latizana müsaadelerini dilerim :

A) 1- Yüksek Bakanlığın bu babda tanzim edilmiş bir
talimatnamesi yoksa: meselâ Havanada Otel Nasyonal'de bir odanın
80 ilâ 30 dolar olduğu (yani itimatname takdimine gideceğim yerlerde
ikamet masraflarının yüksek Bakanlıkca tesviye edileceğini anlıyorum,
yoksa yevmiyelerim buna kifayet etsin).

2- İspanyolca portatif bir yazı makinesi ile her
memlekette mahallî bir kâtibin onbeş günlük ücreti, (itimatname
sunulduktan sonra kor diplomatik masasına tektiple keyfiyet bildirilir,
elçiler ziyaret edilir).

3- Otomobil masrafları,

4- Her memlekette istiklâl Ebidesine 75 ilâ 100
dolarlık bir çelenk,

5- Her memlekette basın müessesilerine bir
kokteyl (300 dolar) .

6- Her memleket Hariciyesinin vereceği ziyafete
mukabele için 500 dolar gibi mübren masraflar vardır.

/..

Takdim
Be.
12. IV. 1950

RRR

T. C.
MEKSİKO ELCİLİĞİ

No: _____

Şahife : 2

Meksiko, _____

7- Portatif bir İspanyolca yazı makinesi için yds dolar.

B) 1+ Şimdiye kadar giden Elçilere "Hele buyurun da, Cumhurbaşkanının kabul tarihini ancak burada tayin ederis" denilmek-
te olduğunu ve itimnâme takdimine gelen Elçinin 15 ilâ 20 gün
orada kalması icap ettiğini koleğlerden öğrendim. Bu suretle
seyahatlerim 9 X 20 = 180 gün kadar sürebilir.

2- Evvelâ Kuba, Hayti ve Santo Domingo'ya gideceğim.

3- Sonra kalan altı memleketi üçerden iki defada
ziyaret etmek niyetindeyim. Buna göre, toptan kâfi bir harcırahın
ve diğer maruz masrafların gönderilmesini rica ederim. Yalnız uçak
biletleri tahminen 700 dolardır.

C) 1948'de ilk Venezuela seyahatine çıkacağımı bildirdiğim
zaman Meksika Hariciyesi, burada bırakacağım arkadaşın Chargé
d'Affaires a.i. olması buradaki âdet icabı olduğunu beyanla buna
uyulmasını rica etmiş ve o vakittenberi o suretle hareket olunmuştur.

D) Meksiko Elçiliği, kira, ücretliler ve saire gibi üçer
aylık gönderilmekte bulunan fasillerinin toptan 1950 mali yılı
sonuna kadar hesaplanarak gönderilmesi, Meksiko'dan gaybubetim
zamanlarında bu paraların maslahatgüzar tarafından tahsil ve eshabı
istihkaka zamanında tesviyesine imkân bahsetmiş olacaktır.

E) Maaşlarının da bu seyahatler sebebi ile istisnaen üçer
aylık peşin olarak, her ayın tam birinde kesbi istihkak etmek şartıla
şu formül ile (Banco Nacional de Mexico, Calle Isabel la Católica,
Mexico, D.F., for them to credit account No. 152747 of Mr. Vedit
Uzgören) yatırılması seyahatlerimi kolaylaştırır. Maktuzları Meksiko-
ya dönüşümde imzalayabilir, fakat bütün bu esnada çek çekebilirim.

./...

T. C.
MEKSİKO ELÇİLİĞİ

No: _____

Şahife : 3

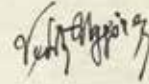
Meksiko, _____

F) Bütün bu tropikal memleketlerde bir mayıstan itibaren altı ay her gün ve gece sürekli yağsurlar yağmasına rağmen gündüzleri tahammül edilmez en sıcak mevsimdir. Bu sebeble maruz ilk üç yerden sonraki altı memlekete kasıdan sonra gidilebilir.

G) Danimarka, İsveç, Norveç, Polonya gibi bazı yerlerde akredite olan koleglerime, Hükümetlerince bu seyahatler için Meksiko Elçiliklerinden bir Elçilik Kâtibinin terfik edilmekte olduğunu ayrıca hatırlatırım. Buna sebep ve lüzum da bu koleglerimin bendeniz gibi yaşını başını almış zevattan olup bu tropikal diyarların sarıntılarıyla hem bir ecel, hem de başka mülahasalara dayanır.

Derin saygılarımla arz ederim.

Meksiko Elçisi

BELGE 33

Dışişleri Bakanlığının, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in akredite olduğu ülkelere yapacağı yolculuklara ilişkin idari ve mali ihtiyaçları bildirdiği 12.4.1950 tarihli yazısına, 9.5.1950 tarihli cevabı.

Rapt numarası	8	Subaye İadesi 9/103 (11)						
Kaydettim		64 Dış Dairesi (Merkezi Amerika)						
S. G.								
Dışişleri Bakanlığı		D.1	S.4	Müdürlüğü				
Evrakın Genel Sayısı	68111	Müstenin olduğu evrakın numarası	Subenin kayıt numarası	Mübeyyis	Müavevü	Şube Müdürü	Daire Muavini	Reis Üstün Müdür
Evrakın Özel Sayısı	10	Mek. E. G. 12-4-1950	702.101					
Evrakın Tarihi	10							
<u>UCAKLA</u>								
Meksiko Elçiliğine								
12 Nisan 1950 tarihli ve 810/40 sayılı yazıları kararlaştırılmıştır:								
1- Meksiko'daki vazifelerine ilâveten merkezi Amerika memleketleri nezdine de tayininiz keyfiyeti, Bakanlıkta teşekkül eden bir Komisyon tarafından yapılan incelemeler ve Lâtin Amerika'da akredite bulunan Elçilerimiz arasında coğrafi bir taksim de neticesin/tekerrür etmiştir. Mezkûr Komisyon tarafından keyfiyetin bütçe bakımından da en uygun bir şekilde idare edilebilmesi noktası gözönünde tutulmuş ve bu maksatla bu sene bütçesine, hesaplanarak, ancak muayyen bir tahsisat konulmuştur. Komisyona iştirak eden <u>ELL/ELAZALAN</u> bu husustaki yakın malûmatından istifade edilerek tahsisat miktarı tesbit edilmiş ve asgari haddine indirilmiştir.								
./.								

2- Esasen nezdine akredite olduğunuz memleketlerin Meksiko ile olan uçuş mesafeleri de bir kaç saatten ibarettir. Meselâ Guatemalâ'dan itibaren Panama'ya kadar uzanan altı Cumhuriyet arasında uçuş mesafelerinin ekseriya birer saatlik olduğu da malûmu devletleridir.

3- İkamet müddetlerine gelince, Meksiko'da akredite bulunan bu memleketler Elçileriyle temasa geçilerek oralara muvafakat tarihleriniz bir program ile evvelden tesbit edilebilir. Ve Reisicumhurlar tarafından kabul günleriniz için de tertibat alınabilir.

4- Mahalli matbuat mensubinine bu merkezi Hükümetlerdeki ikametiniz esasında kokteyl vermek zarureti olmayacağı gibi mezkûr Hükümetler teşekkülleri tarafından da zatîîleri/ bir yemek verildiği takdirde hemen mukabele mecburiyeti de mevzu bahis olmayacaktır. Esasen bu Hükümetlerin Hariciye Nezaretleri ekseriya dört veya beş büyük rütbeli memurdan ibarettir.

5- Karabeyan Cumhuriyetlerinde, itimatnamenizi takdimi müteakip cari olan teamül gereğince, orada akredite bulunan Misyon Şeflerine yazacağınız mektupları evvelden hazırlayarak beraberinizde götürmeniz muvafık olur.

6- İstiklâl âbidelerine çelenk vazı bir zaruret değildir. Eğer böyle bir ~~xxx~~ mahalli zaruret mevcut ise bunu ifa ettikten sonra Bakanlığa faturasını göndermek suretiyle bedelinin tahakkuk ettirilmesi mümkündür.

7- Merkezi Hükümetleri 100.000'e varmayan nüfuslu şehirlerde otomobil ücretlerinin de fâhiş bir yekûn tutmayacağı bedihidir

./.

Rakı numarası							
Kaydettim							
Dışişleri Bakanlığı							
Müdürlüğü							
Evvelin Genel Sayısı	Evvelin Özel Sayısı	Evvelin Tarihi					
Mübaşeret numarası	Mübaşeret kayıtlı numarası	Şöbenin numarası	Mebeyrin numarası	Mübaşeret numarası	Şöbenin numarası	İstisna numarası	Reis numarası
4- BÜdce darlığı mülahazalarıyla, basınları mahdut olan bu Hükümetler merkezindeki ikametiniz esnasında kokteyl vermeği ve yine mezkûr Hükümet teşekkülleri tarafından da zatiîlileri şerefine bir yemek verildiği takdirde buna da mukabele etmeği bu mülahazalarla senî atîye tehir etmeniz uygun olur.							
Hulâsa							

8- Kubanın pahalı bir merkez olduğu Vekâletce de malumdur. Tahakkuk ettirilecek olan harcırahınızⁱⁿ/mali mevzuatımız dahilinde, diğer Elçilere verilen en yüksek emsal üzerinden hesap edileceği de şübheden âridir.

Yukarıda maruz mülâhazaları gözönünde tutarak agremanlarınız alındıktan sonra en uygun ve kısa bir zamanda bu merkezleri ziyaretinizin Bakanlıkca matlup olduğunu saygı ile arz ederim.

Yukarıda maruz mülâhazalar bilgileri için arz olunmuştur. Agremanlarınız alındıktan ve tayininiz icra edildikten sonra seyahat tarihinizin ayrıca bildirileceği saygı ile maruzdur.

1950: LATİN AMERİKA ÜLKELERİYLE
İLİŞKİLERİMİZDE BİR DÖNÜM NOKTASI

BELGE 34

Santiago Elçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Bedri Tahir Şaman'a Ekvador Hükûmeti tarafından ağreman verildiğine dair 9.5.1950 tarihli şifre telgraf.

T. C.		Santiago Elçiliğinden	
Dışişleri Bakanlığı		Yazıldığı tarih	9/5/1950
Şifre Müdürlüğü		Geldiği tarih	10/5/1950
№ 1344/12		Numarası	12
		Açan	H.Çubukçu

[Bu yazının mahrem tutulmasına itina edilecektir]

Kâtipi Umumiliğe Mahsus

ŞIFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

Sayın Şaman için ağreman verilmiş olduğunun Ekvador Büyük Elçisi tarafından bildirildiğini saygılarımızla arz ederim.

Mardini

21

D. I U. Müdürlüğüne
Malâmeten D. Prote. Müdürlüğüne

130 13 14 26 1 3.5

BELGE 35

Santiago Elçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Bedri Tahir Şaman'a Peru Hükûmeti tarafından ağreman verildiğine dair 10.5.1950 tarihli şifre telgraf.

Santiago Elçiliğinden	
T. C.	Yasıldığı tarih <u>10/5/950</u>
Dışişleri Bakanlığı	Geldiği tarih <u>11/5/950</u>
Şifre Müdürlüğü	Numarası <u>13</u>
Nö <u>1353/13</u>	Açan <u>A.Çınar</u>

[Bu yazının mahrem tutulmasına itina edilecektir]

ŞİFRE TEL

Kâtipi Umumiğe Mahsus

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

Peru Büyük Elçisi beni nezdine davet ederek , Hükümetinin tarafımızdan istenilen ağremanı memnuniyetle verdiği. Ve Hükümetimizin Peru'ya Elçi tayini hakkındaki kararı kendisini çok sevindirdiğini , Lima'ya Türkiye Cumhuriyetinin ilk Elçisi olarak gidecek olan Sayın Şaman'a hususî ve çok dostane kabul edeceklerini Yüksek Bakanlığımıza bildirmemi rica etti .

Saygılarımla arz ederim .

Mardini

El

M. S.

D. I U. Müdürlüğüne
Malûmaten D. Prot. U. Müdürlüğüne

130 13 14 26 1 3 5

BELGE 36

Santiago Elçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Bedri Tahir Şaman'a Kolombiya Hükûmeti tarafından agreman verildiğine dair 15.5.1950 tarihli şifre telgraf.

. Santiago de Şili Elçiliğinden

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü
№ 1397/14

Yanıldığı tarih 15/5/1950
Geldiği tarih 16/5/1950
Numarası 14
Açısı Muazzam Berghan

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

ŞİFRE TEL

Katibi Umumiliğe Mahsus

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

Kolombiya Hükûmetinin de sayın Şaman'a agreman
verdiği marzudur.

Mardin

D. I U. Müdürlüğüne
Malûmaten D. Prot. U. Müdürlüğüne

130 13 14 26 1 3 5

BELGE 37

Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Küba, Kosta Rika, El Salvador, Honduras, Panama ve Dominik Cumhuriyeti'nin ağıreman verdiğiine dair 5.6.1950 tarihli şifre telgraf.

T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Müdürlüğü 1623/191		Vaşington Büyükelçiliğinden	
No _____		5.6.1950	
[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]		Yanıldığı tarih 9.6.1950	
Kıtabi Umumiliğe Mahsus		Geldiği tarih 191	
DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA		Numarası Ahmet Yavuz	
118 numaralı şifre tahrirat cevabıdır:		Açan _____	
Ağıreman taleplerimiz neticesinin arzı için 137 nume- ralı şifre tahriratta arsolunduğu üzere , cevapların tamam- lanmasına intizar olunmakta idi.		TAHRİRAT XXXXXXXXXX ŞİFRE TEL	
Buğüne kadar aşağıda şikredilen Hükümetler ağıreman vermişlerdir:			
Cuba , Costa-Rika , Salvador , Honduras , Panama , Dominika ,			
Geri kalan 3 Elçilik nesinde de keyfiyet tekit edilmiş bulunmaktadır.			
Arz ederim.			
Erkin			
I			
D. XX		U. Müdürlüğüne	
Malûmaten D. Prot		U. Müdürlüğüne	

BELGE 38

Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Nikaragua Hükûmeti tarafından agremen verildiğine dair 13.7.1950 tarihli şifre telgraf.

F. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü
No ——— 2041/238

Vaşington B. Büyükelçiliğinden
Yanıldığı tarih ——— 13/7/1950
Geldiği tarih ——— 21/7/1950
Numarası ——— 208
Açın ——— H. Bergman

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

ŞİFRE TEL

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

116 numaralı şifre telgrafın tebrizatı cevabıdır.
Meksika Elçisi Uzgören'e Nikaragua Hükûmetinin
agremen verdiği adı geçen Hükûmet Büyükelçiliğinden bu haber
bildirilmektedir.
Saygılarımla arz ederim.

1252-873
21.7.1950

1) Dosyanın a bir kopyası
Pis el için W. A. K. al
denenerek Konsolörün
ithal için Amiri ni in
Protokol' sure is. teyoleen
21.7.1950

D. U. Müdürlüğüne
Melumatın D. U. Müdürlüğüne
Prot.

BELGE 39

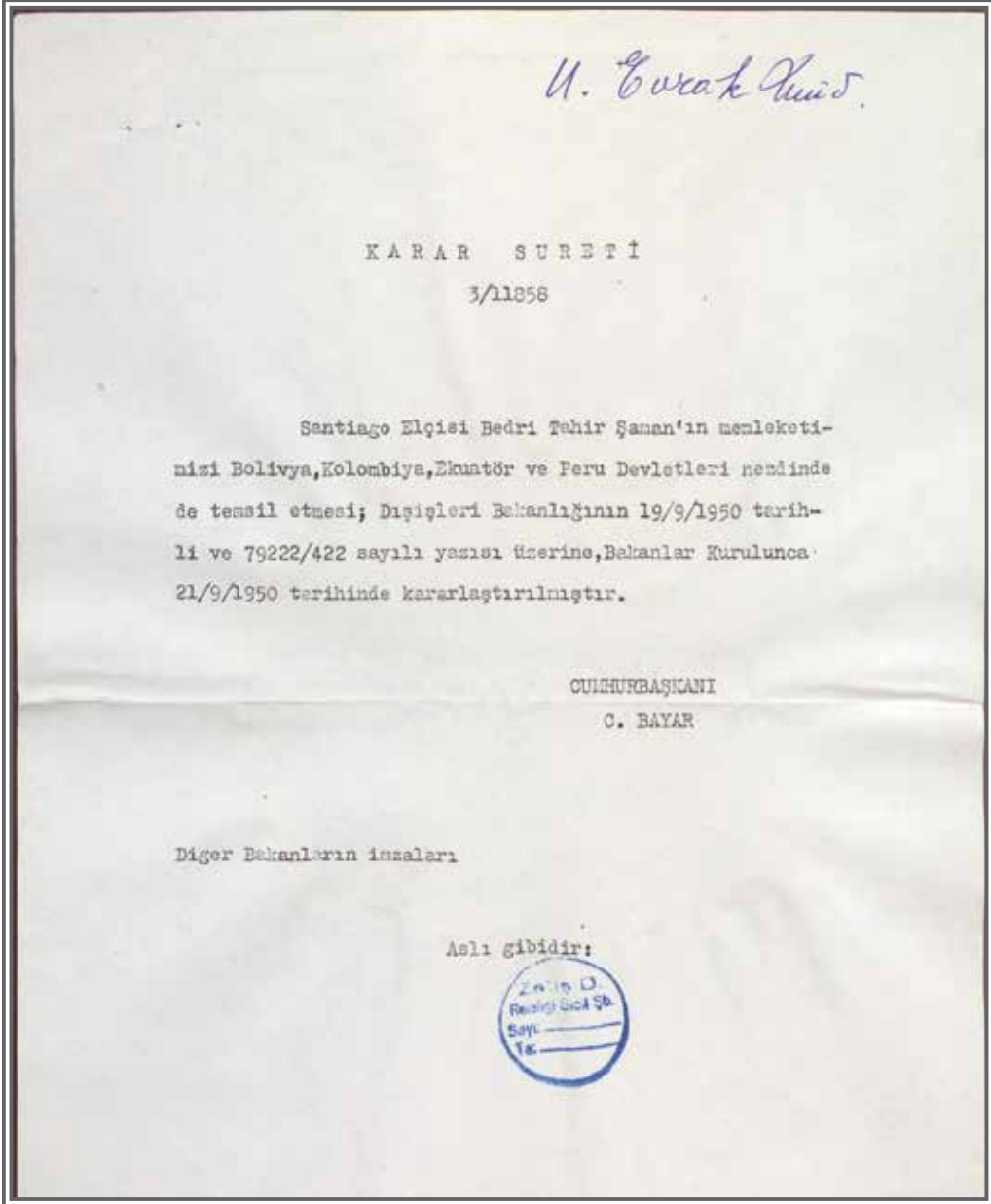
Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Haiti'de düzenlenecek seçimler dolayısıyla 1950 yılının Aralık ayından önce AGREMAN verilemeyeceğini, Guatemala'nın ise AGREMAN talebine yakın zamanda yanıt vermesinin beklendiğini bildiren 28.08.1950 tarihli şifre telgraf.

T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Mâdûrlüğü № _____ 2532/271	Vaşington Büyükelçiliğinden Yanıldığı tarih _____ 28/8/1950 Geldiği tarih _____ 4/9/1950 Numarası _____ 271 Açan _____ K. Ayhan
[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]	
Kâtibi Umûmîliğe Mahsus	ŞİFRE TE TAHRİRAT XXXXXXXX
DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA	
161 sayılı şifre tahrirat cevabıdır :	
Haiti ve Guatemala Elçilileri nesinde koyfiyet Miteaddit defa tekit edilmiştir .	
Haiti Elçiliğinden Miracaatımıza bu kerre verilen cevapta , Umûmîlerdeki ekim ayında Haiti'de genel seçimlerin yapılacağı , intihap olunacak Reiscumhuruş kasında vazı- feye bağlayacağı ve busebeple AGREMAN talebinize aralık ayından evvel cevap verilmesine imkân görülemediği ifade edilmiştir .	
Guatemala Elçiliği ise , koyfiyetin yeniden tekit olunduğunu ve yakında cevap alınacağını Umid edildiğini bildirmiştir .	
Saygılarımla arz ederim .	
Erkin	
K31	A. C. A.
D. U. Mâdûrlüğüne Malûmaten D. U. Mâdûrlüğüne Prot	

BELGE 40

Santiago Elçisi Bedri Tahir Şaman'ın ülkemizi Bolivya, Kolombiya, Ekvator ve Peru Devletleri nezdinde temsil etmesi hususunda yayımlanan 21.9.1950 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı metni.

BELGE 41

Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in ülkemizi Kosta Rika, Küba, El Salvador, Honduras, Panama, Dominik ve Nikaragua Devletleri nezdinde temsil etmesi hususunda yayımlanan 21.9.1950 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı metni.

K A R A R S U R E T İ

3/11890

Meksiko Elçisi Vedit Uzgören'in memleketinizi Kostarika, Küba, El-Salvador, Honduras, Panama, Dominik ve Nikaragua Devletleri nezdinde de temsil etmesi; Dışişleri Bakanlığının 19/9/1950 tarihli ve 79223/423 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunca 21/9/1950 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI
C.BAYAR

DİĞER BAKANLARIN İMZALARI

Aslı gibidir:

BELGE 42

Santiago Elçisi Bedri Tahir Şaman'ın Bolivya, Peru, Kolombiya ve Ekvador Hükümetlerinin güven mektubu sunmasını beklediğini Dışişleri Bakanlığına bildirdiği 7.10.1950 tarihli şifre telgraf.

T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Müdürlüğü		20.06.2014 tarih ve 6476991 sayılı Genel Kurul Kararı ile Günlüğü kaldırılmıştır.	Santiago Elçiliğinden						
№ _____ 2871/21			Yazıldığı tarih <u>7.10.1950</u> Geldiği tarih <u>8.10.1950</u> Numarası <u>21</u> Açısı <u>AHMET YAVUZ</u>						
[Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir]			ŞİFRE TEL						
Kâtipi Umumîliğe Mahsus			DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA						
<p>Bolivya , Peru , Kolombia ve Ekvator Büyükelçi- leri hükümetlerinin acizlerini beklemekte olduklarını ısrarla tekrarlamaktadırlar. Aynı bir seyahattan içtinap için beklediğim Şili ile Venezuela münasebetlerinin tesisi usayacağı anlaşılıyor. Bu vaziyet ve Emniyet Kon- seyi emir ve kararları muvacehesinde acizlerinin derhal hare- ketin tensip buyurulduğu takdirde işbu devletlere ait itimatnamelerin uçakla ve biszarur takriben bir ay süreceğ bu seyahat için aşgari 3 bin dolar avansın telgrafla ir- sali hususundaki emri devletlerinin işaretine rica ederim.</p>									
<table border="1"><tr><td>130</td><td>13</td><td>14</td><td>29</td><td>5</td><td>331</td></tr></table>				130	13	14	29	5	331
130	13	14	29	5	331				
Şaman									
Malûmaten D. Prot. Müdürlüğüne D. I U. Müdürlüğüne Zat İq.									

BELGE 43

Santiago Elçisi Bedri Tahir Şaman'ın Ekvador Cumhurbaşkanı'na sunacağı güven mektubunun Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanmış olan metni.

Rapt numarası							
Kaydettim							
Dışişleri Bakanlığı				Müdürlüğü			
Protokol Umum							
Evrakın Genel Sayısı	Müstenit olduğu evrakın sayısı	Subenin kayıt numarası	Mübeyyiz	Mücevvit	Sube Müdürü	Daire Muavini	Reis Umum Müdür
						87	2.11.
Evrakın Özel Sayısı						1/20	11.10.1950
Evrakın Tarihi							
CELAL BAYAR TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI EKVADOR CUMHURBAŞKANI Ekselâns Galo Plazza Lazo,							
Aziz ve Büyük Dost, Türkiye Cumhuriyeti ile Ekvador Cumhuriyeti arasında mevcut olan dostluk bağlarının muhafaza ve kuvvetlendirilmesi matlûp ve mültezemin bulunduğundan, Santiyago Orta Elçisi Bedri Tahir Şaman'ı Ekselânsları nezdinde fevkalade Murahhas ve Orta Elçi sıfatı ile tayin ve izama karar verdim.							
Müşarünileyhi temyiz eden evsaf ve hasâil ve şimdiye kadar gösterdiği dirâyet ve fatânet, kendisine tevdi olunan yüksek vazifeyi, Ekselânslarının itimadına mazhar olacak tarzda bir gayret ile ifa edeceğini zâmin bulunmaktadır.							
Bu kanaatledir ki, kendisini hüsnü kabul buyurmalarını ve gerek kendi namına, gerek Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti namına tarafından vukubulabilecek tebliğlere ve bilhassa Ekselânslarının şahsî saadet							
Hulâsa							

ve Ekvatör'un refahı hakkında beslediğim dostâne ve halisâne duygulara dair vereceği teminata tamamiyle emniyet ve itimat buyrularak yüksek vazifesinin hüsnü ifası emrinde müzaherete nail olmasını Ekselânslarından rica ederim.	
Ankara'da Bin dokuz Yüz elli senesi <i>Emniyet</i>	
<i>in dairini</i> verilmiştir.	
Dışişleri Bakanı	
RAYAS IJEND TUMELER CUMHURBAŞKANI KURUMSAL CUMHURBAŞKANI Cemal Gürsel	
T.C. Dışişleri Bakanlığı Ankara	

BELGE 44

Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Meksika Elçisi Vedit Uzgören'e Guatemala Hükûmeti tarafından agreman verildiğine dair 25.11.1950 tarihli şifre telgraf.

Vaşington Büyükelçiliğinden

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Şifre Müdürlüğü
№ 2332/306

[Bu yazının mahrem tutul-
masına itina edilecektir]

Yazıldığı tarih 25.11.1950
Geldiği tarih 2.12.1950
Numarası 376
Açan Ahmet Yavuz

ŞİFRE TEL
ŞİFRE TAHRİRAT

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA

271 Numaralı şifre tahrirata koyuldu.

Guatemala Büyükelçisi, Hükümetinin Uzgören'e
memnuniyetle agreman verdiğini, Guatemala'nın gizlilik
bilimsizlikle Elçi tayini iktidarında olduğunu, memafı
lık fırsatında buna şifre edeceğini bildirdi.

Saygılarla arz ederim.

Perihan Arkin

*2000'den önce Hays ve Guatemala
ile ilgili idi. Faideli değil.
Hays + Kaldır.*

*STV
Re.
4.20.1950*

10:1	
F. 1	2276-999
Tarih	6.11.1950

D. U. Müdürlüğüne
Malûmaten D. U. Müdürlüğüne

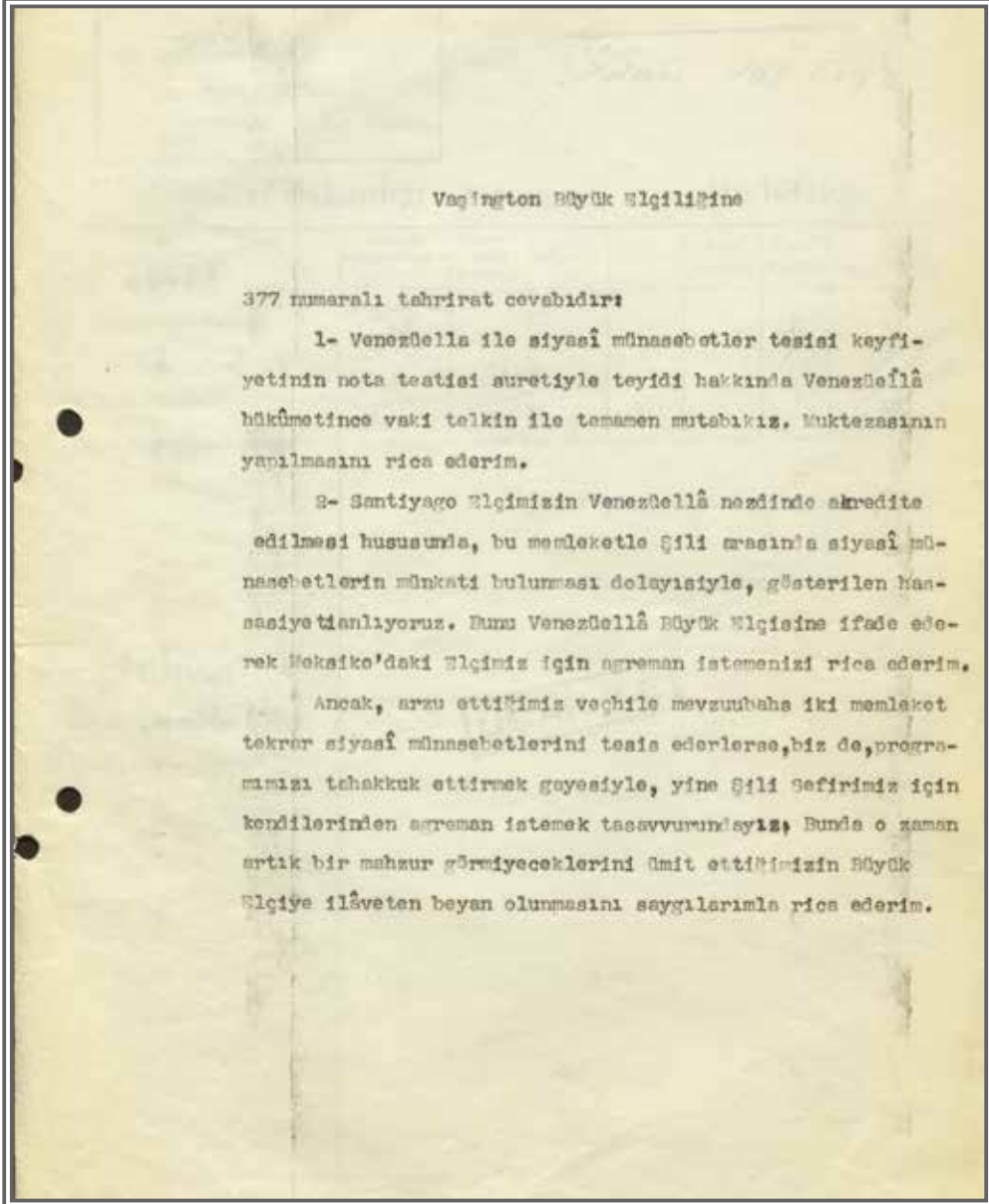
BELGE 45

Vaşington Büyükelçiliğinin Dışişleri Bakanlığına gönderdiği, Şili ile Venezuela arasındaki ilişkilerin kesilmiş olması nedeniyle Venezuela nezdinde temsil için Santiago Elçiliği yerine bir başka Elçiliğin akredite edilmesi hakkında 27.11.1950 tarihli şifre telgraf.

T. C. Dışişleri Bakanlığı Şifre Müdürlüğü № 3357/377		Vaşington Büyükelçiliğinden Yanıldığı tarih 27.11.1950 Geldiği tarih 3 .11.1950 Numarası 377 Açan Ahmet Yavuz	
(Bu yazının mahrem tutul- masına itina edilecektir)		TAHRİMAT ŞİFRE TEL	
Kâtabi Umumlîğe Mahsus		DİŞİŞLERİ BAKANLIĞINA	
<p>Venezuela Sefiri bugün ziyaretine gelerek Türkiye ile siyasî münasebetler tesisi kararından çok memnun ve mütehir olduklarını ve bunu Büyükelçiliklerimizin arasında nota tentisi suretile teyidinde gayet faide gördüklerini ifadeden sonra gayet nazik bir mesele hakkında Hükümetimi münasip ve mahrem şekilde tenvire delâletim için bana müracaat ettiğini , Venezuela ile Şili arasında halen siyasî münasebetler münkati olması dolayısıyla Türkiye'yi Santiyago'da temsil eden Elçinin Venezuela'ya da nin çok nazik bir durum ihdas edeceğini söyledi ve Elçinin şahsiyeti katiyen mevzu-bahis olmayan bu meselede Hükümetimizin başka bir isim teklifi suretile müşkülü halletmesinin çok makbule geçeceğini söyledi. Ben de işaret ettikleri nazik durumu Hükümetime bildirmeye vadedtim. Verilecek cevabın işarına müsaadelerini saygılarımla rica ederim.</p>			
D. ¹ U. Müdürliğüne Malûmaten D. Prof. U. Müdürliğüne		Feridun Erkin	

BELGE 46

Dışişleri Bakanlığından Vaşington Büyükelçiliğine gönderilen, Şili ile Venezuela arasındaki ilişkilerin kesilmiş olması nedeniyle Venezuela nezdinde temsil için Santiago Elçiliği yerine Meksika Elçiliğinin daha uygun olduğunu bildiren 9.12.1950 tarihli yazı.

BELGE 47

Vaşington Büyükelçiliğinden Dışişleri Bakanlığına gönderilen, Meksika Büyükelçisi Vedit Uzgören için Venezuela makamlarından agreman istendiğini bildiren 30.12.1950 tarihli yazı.

América Latina dosyası

30 Aralık 1950

T. C.
VAŞINGTON
BÜYÜK ELÇİLİĞİ

VEZUELA

Sayı: 2/32-771
İlişik: 8

Dışişleri Bakanlığına

Birinci Daire Umum Müdürü'ne ifadesile alınan 9 Aralık 1950 tarihli ve 66753/332 sayılı yazıları kargalıdır:

Venezuela ile siyasi münasebetler tesisi sırasında, Venezuela Büyük Elçiliği ile nota teati edilmiş ve bunu takiben de Vedit Uzgören için, yazılarındaki kayıt altında, agreman istenmiştir.

Notaların örnekleri ilişik olarak sunulmuştur.

Agreman talebi münasebetile vâki temsasında, Venezuela Maslahatçısı Havana Konferansı sırasında Türk Heyet ile Venezuela delegasyonu arasında hususi görüşmelerde memleketimizin Venezuela'ya tütün ihracı iznaları üzerinde durulduğuna işaretli, iki memleket arasında ticari mübadelelerin artırılmasını sağlamak üzere bir ticaret muahedesi akti gindi de düşünüldüğü takdirde bunu memnuniyetle mütafaya hazır olduklarını ifade etmiştir.

Saygı ile arz ederim.

Büyük Elçi

[Signature]

10.12.1951

Yazın	10.1.1951
Kayıt	2612-361
İnceleme	
Yazın	

1951

No: 2119-766

December 29, 1950.

My dear Mr. Chargé d'Affaires:

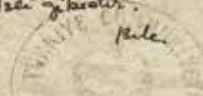
In accordance with the instructions of my Government and with reference to the conversation I had the pleasure of having with His Excellency the Ambassador Señor Don José Rafael Pocasterra, on November 26, 1950, I have the honor to formally convey to you the wishes of the Government of the Turkish Republic to establish diplomatic relations with Venezuela.

If the Government of the Republic of Venezuela agrees to this desire of the Turkish Government, I have the honor to propose that this note together with your reply in that sense shall constitute an agreement between our respective Governments and that diplomatic relations shall be formally established thereby.

Accept, my dear Mr. Chargé d'Affaires, the assurances of my high consideration.

Señor Dr. Aureliano Otañez
Chargé d'Affaires ad interim of Venezuela
Embassy of Venezuela
Washington, D. C.

Azeri yubistis.
Mile

C O P Y

EMBAJADA DE VENEZUELA
WASHINGTON

No. 4074

December 29, 1950.

Excellency:

I have the honor to acknowledge with many thanks the receipt of Your Excellency's official letter of today informing me that the Government of the Turkish Republic, with a view to strengthening the friendly relations that exist between our two countries, desires to establish diplomatic relations with the Government of Venezuela, in the understanding that Your Excellency's letter, together with my reply in that connection, will constitute an agreement between our respective Governments and that diplomatic relations will, thereby, be formally established.

It gives me great pleasure to inform Your Excellency that the Government of Venezuela welcomes the proposal of the Government of the Turkish Republic and has formally instructed me to consider the afore-mentioned letter, together with this reply, as constituting an agreement between our respective Governments, thus formally establishing diplomatic relations between our two countries, in the understanding that the actual exchange of diplomatic representatives shall be left to a later date in the future.

May

His Excellency

Peridun C. Erkin

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary

of Turkey,

Washington, D. C.

- 2 -

May I take this opportunity to express the sincere hope that this happy step will further our mutual cooperation and will strengthen the good relations already existing between our two countries.

Accept, Excellency, the renewed assurances of my highest consideration.

(signed) Aureliano Otanez,
Charge d'Affaires ad interim of Venezuela.

Aslı gikiler.
Bak.

BELGE 48

Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in Nikaragua Cumhurbaşkanı Anastasio Somoza'ya sunacağı güven mektubunun Dışişleri Bakanlığınca hazırlanmış Türkçe metni.

Rapt numarası							
Kaydettim							
Dışişleri Bakanlığı Protokol Umum Müdürlüğü							
Evrakın Genel Sayısı	Müstenit olduğu evrakın numarası	Subanın kayıt numarası	Mübeyyiz	Mesevvit	Şube Müdürü	Daire Muavini	Reis Umum Müdür
Evrakın Özel Sayısı							
Evrakın Tarihi					7.1.1950		29.12.50
Hulâsa		CELÂL BAYAR TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI NİKARAGUA CUMHURBAŞKANI EKSELANS GENERAL ANASTASIO SOMOZA					
		Aziz ve Bîyûk Dest, Türkiye Cumhuriyeti ile Nikaragua Cumhuriyeti arasında mevcut olan dostluk bağlarının muhafazası ve kuvvetlendirilmesi matlûp ve mültezemim bulunduğundan Meksiko Orta Elçisi Vedit Uzgören'î Ekselansları nezdine fevkalâde Murahhas ve Orta Elçi sıfatı ile tâyin ve izâma karar verdim. Müqarünileyhi temyiz eden evsaf ve hasâil ve şimdiye kadar gösterdiği dirâyet ve fetânet, kendisine tevdi olunan yüksek vazifeyi, Ekselanslarının itimadına mazhar olacak tarzda bir gayret ile ifs edeceğini zâmin bulunmaktadır.					
						

KONU: NİKARAGUA

MÜHÜR: NİKARAGUA

Bu kansatledir ki, kendisine hüsnü kabul buyurmalarını, gerek kendi namına, gerek Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti namına tarafından vukubulabilecek tebliğlere ve bilhassa Ekselanslarının şahsî saadeti ve Nikaragua'nın refahı hakkında beslediğim dostâne ve halisâne duygulara dâir vereceği teminata temamiyle emniyet ve itimad buyurularak yüksek vazifesinin hüsnü ifası emrinde müzaherete nail olmasını Ekselanslarından rica ederim.

Ankara'da, bin dokuz yüz elli bir senesi Ocak ayının ikinci günü verilmiştir.

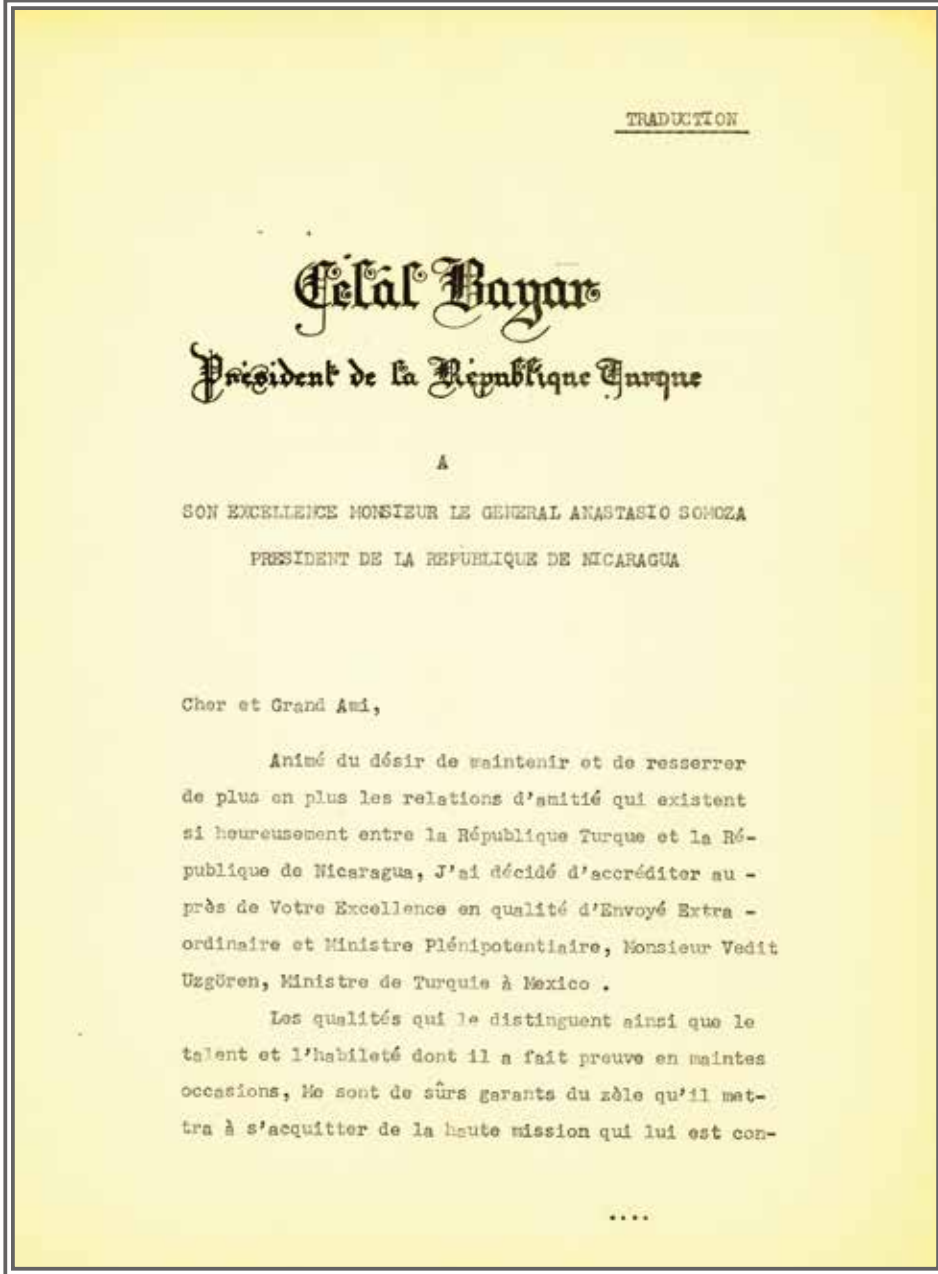
BAYAN ZEHRA
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI
MÜHÜR: DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI

Dışişleri Bakanı

BELGE 49

Meksika Elçisi Vedit Uzgören'in Nikaragua Cumhurbaşkanı Anastasio Somoza'ya sunacağı güven mektubunun Dışişleri Bakanlığınca hazırlanmış Fransızca metni.

fiée de manière à obtenir la confiance de Votre
Excellence.

C'est dans cette conviction que Je prie
Votre Excellence de vouloir bien lui réserver un
accueil bienveillant, d'ajouter foi et créance en-
tières à toutes les communications qu'il sera ap-
pelé à Lui faire en Mon nom et au nom du Gouverne-
ment de la République Turque, surtout lorsqu'il
Vous exprimera, Cher et Grand Ami, Mes sentiments
sincères et amicaux et les vœux que Je forme pour
le bonheur personnel de Votre Excellence et la pros-
périté de la Nation Nicaraguayenne et de lui accor-
der assistance dans l'accomplissement de sa mission.

Donné à Ankara, le Deuxième jour du mois de
Janvier de l'an Mil Neuf Cent Cinquante et Un .

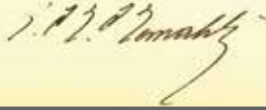
Signé : Celâl BAYAR

L. S.

Par le Président de la République
Le Ministre des Affaires Étrangères

Signé : Fuad KÜPRÜLÜ

Pour traduction certifiée conforme
Le Directeur Général du Protocole:

BELGE 50

Meksiko Elçiliğimizin Bakanlığa gönderdiği, Nikaragua Cumhurbaşkanı'nın ant içme törenine ilişkin 5.5.1951 tarihli yazı.

T. C.
MÉKSİKO ELCİLİĞİ
No: 1275/51
Ek: 3

Meksiko, 5 Mayıs 1951

Özet: Nikaragua Cumhurbaşkanı'nın
andiçme töreni h.

*D.İ. e. ö. m. h.
Verildiği 5.5.51*

Dışişleri Bakanlığına

Protokol Umum Müdürlüğü ifadesile alınan 20 Nisan
1951 tarih ve 97652/7 sayılı yazıları karşılığında :

1-Tasfi ve sayısız sikkedilen yazılarına ekli olarak
gönderilen nâmelerin 26 Nisanda alınması üzerine uçak biletini
alarak 27 Nisan sabahı buradan hareketle aynı gün saat 17 de
Nikaragua'nın merkezi Managua'ya muvassalat ettim. Tayyare
meydanında mihmandarlığımıza ayrılan Ekonomi Bakanlığı Şube Müdür-
lerinden Mühendis Arnaldo Ramirez Eva tarafından karşılandım.
Mumaiyleh otele kadar bana refakat etti. Nikaragua Hükümeti tarafın-
dan her Misyona kendi bayrağını taşıyan bir otomobil tahsis
edilmişti.

2-28 Nisan cumartesi günü Hariciye Nazırını hususi
olarak ziyaret etmeyi Umid ediyordum. Fakat Nazırın merasim hazır-
lıkları ile ve aynı sabah Managua'ya gelen ağabeyi Nikaragua'nın
Vaşington Büyükelçisi Guillermo Sevilla Sacasa'ya ağırlamakla
meğgul olması dolayısıyla, bu mümkün olmadı.-

3-Merasim 30 Nisan pazartesi sabahı saat 9.30 da
selâhiyetname suretlerinin Hariciye Nazırına sunulması ile başladı
ve aynı gün saat 17.30 da asılları Cumhur Başkanına takdim kılındı.
Selâhiyetname suretini Hariciye Nazırına takdim ederken, Nazır
Türkiyenin bu merasime murahhas göndermesinden pek mütehasis
./..

T. C.
MEKSİKO ELCİLİĞİ

No: _____

Meksiko, _____

Sahife : 2

olduklarını beyan etti.

4-Merasim programı tercümesini leffen sunuyorum. Cumhuriyet Başkanı 1 Mayıs sabahı millî stadyumda and içerek resmen vazifesine başladı. Her misyon stadyuma girerken bayrağı direğe çekiliyor ve millî marşı çalınıyordu. Bu arada bendeniz stadyuma vardığımızda İstiklâl Marşımız yerine lâalettayin bir marş çalındı. Bundan Orta Amerika Devletlerinin İstiklâl marşımızdan haberdar olmadıkları anlaşılmaktadır. Kâfi miktarda gönderilmesi tensip buyurulursa, buradaki Orta Amerika Büyükelçiliklerine dağıtılması faydadan hâli kalmaz.

5-Resmî merasimin ve davetlerin üç Mayıs günü bitmesi üzerine, kordiplomatik dekanı "Nonce Apostolique" in ve İspanya, Peru ve Panama Büyükelçilerinin teşebbüsü ile aynı gün akşamı misyonların Cumhuriyet şerefine bir ziyafet vererek mukabele etmeleri kararlaştırıldı ve tören bu suretle sona ermiş oldu. Ekseri misyonların yaptığı gibi 4 Mayıs sabahı Managua'dan hareketle aynı gün saat 16 da Meksiko'ya vardım.

6-Merasime 33 Devlet iştirak etmiştir. Bunlardan ondokuzu (Guatemala hariç) Amerika Cumhuriyetleri, diğerleri, Papalık, İspanya, Belçika, İsveç, Fransa, Danimarka, İtalya, Norveç, Hollanda, İngiltere, Çin, İsviçre, İsrail ve Türkiyedir.

Derin saygılarımla arz ederim.

Elçilik umurunu tedvire
Memur Baskatıp

Bülent Kılıç

PROTOKOL KİŞİLERİNE
Tarihi : _____
Kısmet : 24. Mayıs 1951
Dağıtım : 10. Nijaragawa

BU KİTAP 2022 YILI OCAK AYINDA ANKARA'DA
BÜYÜKELÇİ ENGİN YÜRÜR'ÜN
T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ANDLAŞMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
VE

PROF. DR. MEHMET NECATİ KUTLU'NUN
LATİN AMERİKA ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
MÜDÜRLÜĞÜ DÖNEMİNDE YAYIMLANMIŞTIR.

İLK BASKI, HER BİRİ NUMARALANMIŞ 250 NÜSHA OLARAK
GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

